

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות

עומקא דדינא

הלכות שלוחין AGENCY & POWER OF ATTORNEY

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

PREPARED BY Rav Boruch Meir Levin and Rav Yosef Dovid Josilowsky

Dayanim at the Bais Havaad

Rav Dovid Grossman Rosh Bais HaVaad

Rabbi Chaim Belsky Head of Yorucha Development Rav Baruch Fried Dayan and Yorucha Project Editor

Rav Ariel Ovadia
Dayan and Editor

Rabbi Yaakov Tescher Director of Torah Projects

1.888.485.VAAD(8223) | © 732.232.1412 WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

> BAIS HAVAAD HALACHA CENTER 105 RIVER AVENUE, SUITE #301 LAKEWOOD, NJ 08701 501C3 TAX EIN# 26-3711474

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Bais Din & Dispute Resolution

Zichron Gershon Kollel for Dayanus

Kehilla & Bais Din Primacy Initiative

Halachic Awareness & Education

תוכן הענינים

	חלק א' – כללי שליחות
8	• שלוחו של אדם כמותו
15	• ביטול שליחות
18	שליח שקנה לעצמו•
21	• קנה לעצמו במעות המשלח
	חלק ב' – שליח ששינה
32	• לתקוני שדרתיך
37	• לא גילה שהוא שליח
40	• לא הודיע שם המשלח
45	• בין לתיקון בין לעיוות
i	חלק ג' – שליח שקיבל הוספה
וב	• חילוק בין דבר קצוב לדבר שאינו קצ
58	• הלכה כרש"י או הרי"ף
66	• הוספה בטעות
70	• גרם ניכוי בעד משלח•
נטה	חלק ד' – משלח שמת או נשח
76	שלח גט ומת או נשתטה•
81	• מת או נשתטה משלח בדיני ממונות
87	

YORUCHA CORPORATE SPONSORS:

לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

In memory of

HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"L

לע"נ הרב יוסף ישראל ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

לע"נ ישראל ליב בן מרדכי ז"ל, ברכה לאה בת אריה לייב ע"ה

LOWINGER FAMILY

ר' מאיר משה בן בן ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל ע"ה • ר' דוד בן ברוך בענדיט ז"ל • גאלדא בת משה דוד ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

לז"נ MR. HOWARD ZUCKERMAN Z"L ר' צבי יַעקב בן פַּסח יְהוֹדָה ז"ֵל

By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

BARRY LEBOVITS & FAMILY

ARYEH WEISS & FAMILY

DINA DMALCHUSA & MINHAG BMAMMON

Dedication available

HALACHOS OF EMPLOYMENT

לע"נ ר' שלמה בן ר' אביגדור משה ז"ל | האשה מלכה בת ר' משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל | האשה רבקה בת ר' גבריאל חיים ע"ה

Dedicated by Mr. & Mrs. Avigdor Fried

CORPORATE CHAMETZ

Dedication available

Distribution sponsored by Reb Shimshon Bienstock

& Family
in honor of the Yorucha Chabura at the Kollel Los Angeles
and its Rosh Chabura - Rabbi Zalman Frager

COMMITMENTS & KINYANIM

Dedicated

לזכר ולע"נ ר' אברהם דוב ב"ר יצחק מנחם הכהן ווענגראוו ז"ל נפטר י"ב סיון תשמ"ז ת.נ.צ.ב.ה. הונצח ע"י משפחתו

TZEDAKAH & MA'ASER II

Dedicated by the Yorucha Chabura at

ZICHRON יולכרון SHNEUR שניאור

Rosh Chabura הרב מיכאל איללעס שליט"א

RIBBIS FUNDAMENTALS

This volume has been sponsored by STEINMETZ | LLC

לע"נ ר' אברהם ברוך בן יעקב יצחק ז"ל ולע"נ פריידא נעכא בת ר' מאיר הערץ ע"ה

BROKERAGE AND LASHON HARAH IN BUSINESS

Sponsored by Mordechai & Chava Klein

THE BAIS DIN PROCESS

ר' שמואל ברוך הייט ומשפחתו עמו"ש

Far Rockaway, NY

MISHPITEI HAMAMMON & HILCHOS GEZEL

Dedication available

HALACHIC DEALS & DOCUMENTS

Dedication available

PARTNERSHIPS & CORPORATIONS

Dedication available

Distribution sponsored by Mr. & Mrs. Meir Futersak . לזכות רפואה שלמה לכל חולי ישראל

ONAAH & MEKACH TAOS

Sponsored by Frankel Rubin Klein, Attorneys at Law Mayer S. Klein, Managing Partner

SHEMITAH & PRUZBUL

Dedicated לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

RIBBIS IN COMMERCE

לע"נ ר' שלמה בן ר' אביגדור משה ז"ל האשה מלכה בת ר' משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל האשה רבקה בת ר' גבריאל חיים ע"ה

Dedicated by Mr. and Mrs. Avigdor Fried

YICHUD AND GENDER-RELATED ISSUES

Dedication available

PESHARA & ARKAOS

GEZEL AKUM & GENEIVAS DA'AS

Dedication available

BUSINESS & EMPLOYMENT ON CHOL HAMOED

Dedication available

INFRINGEMENT & COMPETITION

Dedicated in memory of Rav Yehuda Kelemer זצ"ל

R' Aaron Gershonowitz

Young Israel W. Hempstead Eitz Chayim Dogwood Park

TZFDAKAH & MA'ASFR I

Dedicated by the Yorucha Chabura at Khal Zichron Moshe Dov - Far Rockaway, NY in honor of their Mara D'asra and Rosh Chabura Rav Aaron Eliezer Stein Shlit'a בזכות ר' שמואל ברוך הייט ומשפחתו עמו"ש

LOANS, GUARANTORS, & BANKRUPTCY

Dedicated by the Yorucha Chabura at Lido Beach, NY in honor of their Rosh Chaburah, Rabbi Yakov Lowinger

PROFESSIONAL ADVICE AND MALPRACTICE

Dedication available

AVODAH ZARAH AND ISSUREI HANA'AH

Dedication available

SHABBOS & COMMERCE

Dedication available

HILCHOS SHLUCHIN

Sugya Introduction

Concepts that will be discussed in this topic

THE HALACHIC CONCEPT OF AGENCY:

There is a familiar dictum "Shlucho Shel Adam K'moso", a person's agent is as himself and can effect all sorts of transactions on his behalf. The Torah restricts this privilege to agents who are similar to the principal, effectively excluding minors or non-Jews from the laws of agency. How an agent is appointed, and how his appointment can be canceled, is discussed in the first segment.

Also discussed there is the effect of an agent who disregards his agency and uses the opportunity to act for his own benefit. Are his actions recognized in Halacha, and are there any consequences for his treachery? An important distinction is made between an agent that used his own resources and one who used the resources of the principal.

IF THE AGENT PRODUCES AN UNEXPECTED PROFIT:

If an agent deviates from his intended objective, the consequences can be positive or negative. If they are positive, the question becomes whether he is entitled to a share in the profits. In some cases, he might expect to keep all the profits, especially if it came about through his own efforts or ingenuity. As we will learn, this is not usually the case. The principal will generally be entitled to at least half of the profits, and occasionally, all of them. Certainly, if the agent did not deviate and an unexpected profit was realized, the principal has at least partial rights to it. This opens the door to a broad range of queries, including rights to the tips given to workers, gifts

and samples granted to salespeople, and kickbacks offered to middlemen.

DEVIATIONS THAT CAUSE LOSS OR DAMAGE:

If the agent deviated and the consequences were negative, Halacha will usually hold the agent responsible. Although some Achronim limit this to cases where he deviated on purpose, most opinions extend it to all cases. There is an extensive discussion regarding when his actions are completely invalidated, or if the action remains in force and the agent must take personal responsibility to the principal. A primary factor is whether he identified himself as an agent of the principal to the other party. Otherwise, the other party had no reason to assume the action is dependent upon the wishes of another, and consequently cannot be expected to nullify the agreement upon the objections of the principal.

DEATH OR INCAPACITY OF THE PRINCIPAL:

Finally, we discuss the technical aspects of agency in cases where the principal dies or is incapacitated. This issues goes to the core of agency: to what extent does the agent "become the principal"? Can he continue to act in situations where the principal himself could no longer do that very same action? The primary sources to this question are found in the laws of divorce, and the Achronim grapple with the question of whether and how these can be applied to monetary matters. A final consideration is whether a written power of attorney can be effective even where agency cannot work.

QUESTIONS ON Shluchim

Below are some practical scenarios that will apply to the material

- Can you send your ten-year-old son to buy something for you or have a twelve-year-old sell Esrogim for you? Could you then void the sale if you change your mind after the sale was made?
- A vendor sells medical equipment to a nursing home through the official purchaser of the home. What happens if the nursing home administrator says that the purchaser did not follow his instructions and purchased the wrong model equipment. Could the nursing home void the sale and because the purchaser was not authorized for this purchase?
- If someone wrote a power of attorney and is now incapacitated, can the appointee continue to act on their behalf?
- Someone buys a product and finds it to be defective. When he goes back to the seller to return it, they tell him that they are not really the seller, rather they are just an agent for the manufacturer and just get paid a commission. And if he wants to return the item, he needs to contact the real seller, which is often impractical. Does this agent whom the customer dealt with indeed not have any responsibility for the purchase?

Join BHD and receive a 3-5 minute video post derived from the current Yorucha topic.

JOIN "BUSINESS HALACHA DAILY" TODAY!

חלק א' **כללי שליחות**

תוכן הענינים

8 .	שלוחו של אדם כמותו
15	ביטול שליחות
18	שליח שקנה לעצמו
21	קנה לעצמו במעות המשלח

For the Halacha Shiur on General Rules of Agency, see pages 28-29

ג) כתובות

עין משפמ גר מצוה

א אמיי׳ פ"ג מהלי אישות הלכה יד סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סיי לה סעיף :6

ב ב מיי וסמג שם טוש"ע אה"ע סימן לו סעיף א: ג ג מיי׳ וסמג שם טוש״ע אה"ע סיי לו סעיי ו: ד ד מיי' פ"ל מהלכוו שבת הלכה ו סמג עשין ל טוש"ע או"ח סי רנ סעיף

ה ה מיי' פ"ג מהלכות אישות הלכה יט סמג שם טוש"ע אה"ע סימן לה סעיף א:

ו ר מיי׳ וסמג שם טוש"ע אה"ע סי׳ לו סעי׳ א: ז מיי׳ שם סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי׳ לו סעיף ח: ה ח מיי פ"ב מהלכות

גירושין הלכה א ופ"ו טוש"ע אה"ע סי׳ קכ סעיף א וסימן קמ סעיף א: מ מייי שם הלכה א ד ופ"ה שם הלכה א סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קמ סעיף ג: י מיי' פ"ז מהלכות גירושיו הלכה ד סמג שם טוש"ע אה"ע סיי קמא

סעיף לח: יא כ מיי' פ"ד

---תום' ר"י הזקן רגזנותא. כחש בשרו:

תרומות הלכה ז:

סליק פירקא האיש מקדש: מצוה בו. כל מצוה שמוטלת עליו יעשה בגופו ולא ע״י הוא בעצמו לכבוד שכת היה מהבהב ראש הבהמה באור: שיבוטא. דג: ותתגנה. וישנאנה ואם הוא ילך לא יקדשנה: אסיפא. דלגבי דידה ליכא איסורא דודאי לא תשנאנו אע״פ שתראה כו דבר מגונה דבכל דהו ניחא לה: כשהיא קטנה , קטנה לא יקדש: אני לעיל דבכל דהו ניחא לה אבל כשאחר עושה לא. והראב״ד תירץ דה״מ גדולה אבל קטנה לא. ולדבריו קשיא אמאי עד שתאמר בפלוני אני רוצה בעד שחגדיל מני דגדולה בכל דהו ניחא לה אלא לאו כדפרישנא ש״מ דאפי׳ גדולה כשאחר עושה לא ניחא לה:

<>>₩1<> ליקומי רש"י

מחריך רישא. לס היה שם ראש בהמה לחרוך מחרכו הוא בעלמו נשבת סיטו. מלח שיבומא. 7ג [בבא קמא נה.]. (והתוס׳ בע"ז (לט.) פירשו שהוא עז של ים). מב למיתב מן דו. גופים שנים כל דהו נעל ניבמות קיח:]. שהנשים כוס הדיוט אומרות טוב לשבת עם

האיש מקדש. השתא בשלוחו מקדש בו מיבעיא. ואין שייך למכן

מתני׳ מיירי בין מכירה ובין אין מכירה ואפי׳ איסורא איכא ומלתא דרב יוסף לא נדע: אסוך לאדם שיקדש אשה כו'. אע"ג דקתני האיש מקדש לכתחילה לא נקט ליה אלא לאשמועינן דין קידושין:

נערה אין כשהיא קמנה לא. ול"ת ודלמת לרצותה נקט נערה וכל שכן קטנה וי"ל דדייק מדקתני כשהיא נערה ולא קתני האיש מקדש את בתו נערה משמע דוקה נערה הצל לה קטנה א"נ י"ל דדייק מדלא קתני במתני׳ האיש מקדש את בתו סתם כדתנן (כחובות דף מו:) האב זכאי בבתו בקדושיה ולא מפרש נערה כי הכא משמע דהכא דמפרש נערה הוי דוקא ולא קטנה: אסור דאדם שיקדש את בתו כשהיא קמנה. ואע"ג דאמר לעיל דאיסורא ליכא משום דטב למיתב טן דו ה"מ בגדולה שהיא מתקדשת ע"י עלמה דכיון שנתרנית ליכה למיחש שמה תחזור אבל קטנה שמתקדשת ע"י אביה איכא למיחש שמא אם היתה גדולה לא היתה מתרצית ועכשיו שאנו (ב) נוהגים לקדש בנותינו אפי׳ קטנות היינו משום שבכל יום ויום הגלות מתגבר עלינו ואם יש סיפק ביד אדם עכשיו לתח לבחו נדוניה שמה לחחר זמן לא יהיה סיפק בידו ומשב בתו עגונה לעולם: רשקה ושאחה מלמד שהשליח עושה שליח. פ"ה דתרי ושלחה כחיב בפרשה וא"ת הא אינטריך חד ושלחה למדרש דקטנה ששוטה אינה יכולה להתגרש? דהכי משמע ושלחה מי שמשלחה ואינה חוזרת פרט לזו שמשלחה והיא חוזרת וי"ל דושלחה בתרא יש שתי דרשות דמצי למימר ונתן בידה ולשתוק מדכתב ושלח ש"מ לדרשה ומה"ה דושלחה נפקא דרשא אחרת ור"ח פי דמושלחה אחרון דריש כולהו ודריש שלח דהוה מצי למימר ונחן בידה וכן וי"ו דושלחה וכן ה" דושלחה ואידך ושלחה אילטריך להך

הכא לאו דוקא ור"ל לא זו אף זו דלא שייך לשנויי הכי אלה בשתי בכות ° אבל בשתי תיכות לה: אי איתמר דרב יוסף אסיפא איתמר. ולהכי לא מוקי ארישא וכגון שמכירה משום דהא מנ"ל דלמא

> לא עלתה בידו אלא רגזנותא ולאדם מוב מטעימים אותו מפרי מעשיו וכל שאינו לא ישב מושבו מושב לצים:

הדרן עלך האשה נקנית

מקדש בו ובשלוחו האשה מתקדשת בה ובשלוחה *האיש מקדש את בתו כשהיא נערה בו ובשלוחו: **גכו'** השתא בשלוחו מקדש בו מיבעיא אמר רב יוסף מצוה בו יותר מבשלוחו כי הא 🤊 דרב ספרא ומחריך רישא רבא ∘ מלח שיבומא איכא דאמרי בהא איסורא נמי אית בה כדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב ∘ האסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו 🌣 ורחמנא אמר 🌣 ואהבת לרעך כמוך וכי איתמר דרב יוסף אסיפא איתמר האשה מתקדשת בה ובשלוחה השתא בשלוחה מיקדשא בה מיבעיא אמר רב יוסף ימצוה בה יותר מבשלוחה כי הא דרב ספרא מחריך רישא רבא מלח שיבוטא אבל בהא איסורא לית בה כדר"ל "דאמר ר"ל מב למיתב מן דו מלמיתב ארמלו: האיש מקדש את בתו כשהיא נערה: כשהיא נערה אין כשהיא קטנה לא מסייע ליה לרב ◦ דאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי אלעזר יאסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה: שליחות מגלן דתניא יושלח מלמד "שהוא עושה שליח ושלחה "מלמד שהיא עושה שליח יי ושלח ושלחה 'מלמר שהשליח עושה שליח אשכחן בגירושין בקירושין מגלן וכ"ת דיליף מגירושין מה לגירושין שכן ישנן בעל כרחה אמר קרא ייוצאה והיתה י מקיש הויה ליציאה מה יציאה משוי שליח אף הויה נמי משוי

הבית ואם אינו יודע דעת בעל הבית תורם בבינונית אחד מחמשים פיחת לשון ר"ח דחניא שלח מלמד שעושה שליח פירוש ושלחה מביחו אחרון הוה ליה למיכתב ונחן בידה ולמה כתב שלח לומר שעושה שליח הוסיף ה' דכתיב שלחה מלמד שהיא עושה שליח ושלחה הוסיף ו' עוד מלמד שהשליח עושה שליח: תורם כדעת בעד הבית. פירום לפי מה שמכיר בבעל הבית עינו יפה או עינו רעה וים בתרומה שלם מדות לפי שלא נאמר בה שיעור מפורם אלא ראשית

שליה ואלא הא דתנן "האומר לשלוחו צא תרום תורם כדעת בעל

דגנך דמשמע כל שהוא ובירושלמיט מפרש להו א"ר לוי בינונית א" מן החמשים ונפקא ליה מתרומת מכס דכתיב (במדבר לא) וממחלית בני ישראל חקח אחד אחוז מן החמשים כל מה שאחה אוחו אי מחמשים וכמו שמלינו חרומת מכם אחד מחמשים אף כל חרומה מורם אחד מחמשים וזו מדה בינונית ועין רעה אחד מששים ונפקא ליה מקרא דכחיב (יחוקאל מה) ששית האיפה מחומר החטים וששיתם האיפה מחומר השעורים וחומר הוי שלשים סאין ואיפה ג' סאין נמצא ששית האיפה עולה חצי סאה וכשחורם ששית האיפה מחומר נמצא דהיינו אחד מששים והיינו עין רעה ועין יפה אחד ממ' נפקא ליה נמי מהאי קרא דכתיב ששיח האיפה וכתיב נמי בהאי קרא וששיחם כלומר וששיחם קאי אחומר חטים וחומר שעורים דבכל חד וחד איכא שחות דהיינו סאה לשני חומרים ותן ששיח האיפה דכתיב בהאי קרא על וששימם נמנא דהיינו אחד מארבעים דהויא סאה וחלי לששים סאין דהיינו חומר חטים וחומר שעורים:

גוף שנים משבם אלמכה (בחוברת מה.). גוף שנים כלומר אשה בכל דהו ניחא לה (בבא קמא קיא.). גגופים שנים כעל ואשחו ואפילו אינו לה אלא לצווח בעלמא (ילייל ז.). תורש כדעת בעד הבית. כפי מה שהוא מכיר צי אם עין יפה אחד מארצעים ואם עין רעה אחד מששים ובחובות צטון. כפי שהשליח יודע דעת בעל הכית אם שינו יפה חורם אחד ממ' ואם עינו רעה אחד מס' לתרומה גדולה שכך שיערו חכמים ובכורות הא.]

לא (6) עלה בידו. בשכרו אלא כחש בשרו ברגזנותו לא נשתכר כלום: דור. נדור: שנאמר וכמושב לצים לא ישב. וזה שאינו כאחד מאלו במה יתעסק אם לא בליצנות:

הדרן עלך האשה נקנית

מקדש בו ובשלוחו. פגמ׳ יליף לה: כשהיא נערה. וכ"ש כשהיא קטנה אם קבל קידושיה מקודשת והאי דנקט נערה אורח ארעא אשמועינן דקטנה לכתחלה לא כדמפרש בגמ': גבו' מצוה בו יותר מבשדוחו. דכי עסיק גופו במלות ח מקבל שכר טפי: מחריך רישא. לכבוד שבת: שיבומא. דג: בהא איפורא נמי איכא. אס יכול לקדש בעלמו וקידש ע"י שליח דמלוה שיראנה שמא תתגנה עליו: וכי איתמר דרב יובה. דאמר מצוה הוא דאיכא ולאו איסורא אסיפא איתמר: אבד בהא. אע"פ שלא ראתהו ליכא איסורא לומר שמא תראה בו דבר מגונה: דאמר ר"ל שב למיתב שן דו. משל הוא שהנשים אומרות על בעל כל דהום שהוא טוב לשבת עם שני גופים משבת אלמנה: מן. גוף: דו. שנים ואי קשיא ה"נ גבי דידה איכא איסורא כי יהיב קידושין לשלוחה ולא חזי לה אין הכי נמי ומיהו מתני' בדידה קאמר דהיא מיקדשא בה ובשלוחה הלכך הא דתנא בה למצוה אשמועינן אבל איסורא לגבי דידה ליכא אבל רישא דאיירי בדידיה תנא בו משום איסורא: ושדח. בגירושין כתיב ושלחה מביתו ומדלח כתב וגירשה ללמדינו בא שהאיש עושה שליח להוליך גט לאשתו: מדמד שהאשה עושה שליח. לקבל גיטה קרי ביה ושלחה לא מפיק ה"א: ושדח ושלחה. שני פעמים נאמר בענין: שכן ישנן בעל כרחה. הלכך סיתנהו נמי על ידי שליחות: תורם כדעת בעד הבית. לפי מה שהוא מכיר בעל הבית אם עינו יפה או עינו רעה עין יפה אחד מארצעים עין רעה אחד מששים שהתרומה לא נאמר בה שיעור מפורש אלא ראשית

דגנך (דברים ית) ואפילו בן כל שהוא יו: פיחת

> הפסוק שבאות הבא] ד) ושנאה האיש וְנָתַן בְּיָדָה וְשַׁלְּחָה מִבֵּיתוֹ אוֹ כִי ימות האיש האחרון

[דברים כד, ג] וְיָצְאָה כִּבֵּיתוֹ וָהַלְּכָה וְהַיְתָה לְאִישׁ

הגהות וציונים

מ"ל במצוה (כהד"פ): ל] "דהו" ליתא בדפו"ס ורש"י שברי"ף: ג] "ואפילו"

The Gemara cites several sources that one can authorize an agent to act on his behalf. Because an agent must be halachically similar to the principal, a non-Jew cannot be an agent for a Jew or vice versa.

דרשא דמשלחה ואינה חוזרת וזה

שלוחו של אדם כמותו גמרא קידושין דף מא. - מא: הגמרא הביאה שלוש מקורות ששלוחו של אדם כמותו בכל מקום. עכו"ם אינו יכול להיות

במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ דור הנאה ממנו שנאמר ™ובמושב לצים לא סנהדרין מה. נב. סוטה ח: ב"ק נא. נדה יו. [פסחים עה.], ד) נ"ק קית. לעיל ז. יבמות קית: פא:, ו) [לעיל ה. וש"נ], ו) כתובות לט: חרומות פ"ד מ"ד בכורות

סא. מוספתא דתרומות תרומות פרק ד מ"ג, תרומות ט) ירושלמי פ"ד ה"ג, י) [כדמיתמ יכמות קיג:].

הנהות הכ"ח

(מ) רש"ר ד"ה למ עלתה נידו בשכרו אלא רגזנותו כחש בשרו לא: (ב) תום׳ ד״ה אסור נוהגים לקדש. נ"ב וכו׳ ע"ל סוף דף פח:

גליון חש"ם

גמ' מלח שיבומא. עי ע"ז דף ל"ט ע"ח חד"ה וסימגך: שם אסור דאדם שיקדש את האשה עד שיראנה עי' מהרש"ח ח"ח פ"ח לכ"ל לף טו ע"ל: תום' ד"ה האיש וכו' אבל בב' תיבות לא. עי ד"ה על פיהם:

תורה אור השלם א) אַשׁרֵי הַאִּישׁ אַשֵּׁר לא הַלַּךְ בַּעַצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַפָּאִים לֹא עָמָד וּבְמוֹשֵׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב: [תחלים א, א]

ב) לא תַּלָּם וָלא תַּמֹר אָת בְּנֵי עַכֶּדְּ וְאָהַבְּהָ : לְרַעֲךְ כָּמוֹדְ אֲנִי יְיָ [ויקרא ים, יח]

ג) כַּי יָקַח אָישׁ אָשַׁה וּבְעַלָה וְהָיָה אָם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינֵיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דְּבָר וְכָתַב לָה סֵפֶּר בְּרִיתָת וְנָתַן בְּיָדָה וְשִׁלְּחָה מביתו: ודברים כד. א ולריח

הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָה מַפַּר בריתת אֲשֶׁר לְקָּחָה לוֹ לְאִשָּׁה:

פיחת עשרה או הוסיף עשרה תרומתו תרומה

מגלן וכי תימא דיליף מגירושין מה לגירושין

שכן ישנן חול אמר קרא אתם "גם אתם

מא לרבות את השליח ונכתוב רחמנא

בתרומה וניתו הנך ונגמרו מיניה משום

דאיכא למפרך שכן ∘ ישנה י במחשבה והא

ידתנן בחבורה שאבד פסחה ואמרו לאחד ₪

צא ובקש ושחום עלינו והלך ומצא ושחם

והן לקחו ושחטו אם שלו נשחט ראשון הוא

אוכל משלו והם אוכלים נאן ושותים עמו מגלן

וכי תימא דיליף מהגך מה להגך שכן ישגן

חול אצל קדשים נפקא ליה מדרבי יהושע

בן קרחה לי דא"ר יהושע בן קרחה מנין

ששלוחו של אדם כמותו שנאמר יושחמו

אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים וכי

כל הקהל כולן שוחטין והלא אינו שוחט

אלא אחד אלא • מכאן יששלוחו של אדם

כמותו ונכתוב רחמנא בקדשים וניתי הנך

וגיגמרו מיניה משום דאיכא למפרך מה

לקרשים שכן רוב מעשיהן ע"י שליח חרא

מחדא לא אתיא תיתי חדא מתרתי הי תיתי

לא נכתוב רחמנא בקדשים ותיתי מהגך

מה להגך שכן ישנן חוד אצל קרשים דא

נכתוב רחמנא בגירושין ותיתי מהגך מה

להנך שכן ישנן במחשבה אלא לא לכתוב

רחמנא בתרומה ותיתי מהנדי ה"ג ואלא

אתם גם אתם למה לי מיבעי ליה לכדרבי

ינאי © דא"ר ינאַנ גם אתם רמה אתם בני

ברית אף שלוחכם בני ברית הא למה לי

קרא מדרבי חייא בר אבא א"ר יוחנן נפקא

רא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן האין העבד סידא"ר

נעשה שליח לקבל גם מיד בעלה של אשה

לפי שאינו בתורת גיטין וקידושין איצטריך

ס"ד אמינא עבד דלאו בר היתירא הוא

כלל אבל עובד כוכבים הואיל ואיתיה

בתרומה דנפשיה "דתגן והעובד כוכבים

והכותי שתרמו תרומתן תרומה אימא שליח גמי עביד קמשמע לן ולר' שמעון

דפמר דתנן י תרומת עובד כוכבים מדמעת

וחייבין עליה חומש יי ור"ש פומר אתם ח ∘ גם

אתם למה לי איצמריך סד"א הואיל ואמר מר

אתם יולא אריסין אתם ולא שותפיז אתם י

חולא אפוטרופום אתם יים ולא התורם את

שאינו שלו אימא אתם ולא שלוחכם

נמי קמ"ל הניחא לרבי יהושע בן קרחה

אלא לרבי יונתן דמפיק ליה להאי קרא

לדרשא אחרינא מנא לן דתניא יונתן

אומר מנין שכל ישראל כולן יוצאים

קרח, ב) [בילה יג:], ג) פסחים דף לח:, ד) מכילחא פ' בא נדרים

[ברכות לד: חגיגה י:

מנחות לג: לקמן מג.], ה) גיטין כג: ב"מ (כב.)

על:, 1) גיטין כג: ע"ט, 1) חרומוח פ"ג מ"ט גיטין כג:, ס) חרומוח

טיז משפמ נר מצוה

יב א מיי׳ פ"ד מהלי חרומות הלכה א: יג ב מיי' פ"ג מהלי קרם פסח הלכה ד: יד ג מיי' פ"ח מהלי שלוחין הלכה א סמג קפב סעיף א: מו דמיי שם פ"ב הלכי א ומ"ד מהלכום חרומום שם סיי קפח סעיף א: מו ה מיי פיו מהלי גירושין הלכה ו סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף לא: פ"ד מהלכות יח ז ח מיי שם הלכה י ע"ם בכ"מ

ים מיי שם הלכה ב:

תורה אור השלם א) בַּן הָרִימוּ גַם אַתֶּם הְרוּמֵת יְיָ מִבּל מַעשרתיכם אשר תִקְּחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּנְתַּהֶּם מְּמָנוּ אֶת תַרוֹמָת יִי לְאָהַרֹן את ב) וָהַיָה לֻּכָב לְמִשְׁמֵרֵת אַרְבָּעָה עֶשֶׁר יוֹם לַּחֹדֶשׁ הַנֶּה וְשְׁחֲמוּ אתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת ישראל בין הערבים:

ליקומי רש"י (בכורות סא.). או הוסיף עשרה. אחל משטים מהכא נפקא לן שלוחו של תרומה (ב"מ כב.]. שכן ישנה במחשבה. נותן עיניו גלד זה ואוכל גלד אחר דכחיב (במדבר יח) ונחשב לכם מרוממכם אם שלו נשחם ראשון. הואיל והם אמרו לו שחוט עלינו. על שלו הם נמנין ושוב אין יכולין להימנות על שלהן ושלהן ישרף דפסח בלא בעלים הוא ואוכלין כולן משלו ופסחים צח:]. מה אתם בני ברית. מהולים וכחו לאפוקי עובד כוכבים אבל עבד כן ברית הוא דכתיב (דברים כט) מחוטב עליך [גיטין כג:]. מה אתם בני ואתם היינו וולחים לא נאמרה שליחום שראל מאן דגרים הכא אף שלהן תרומתן תרומה ואסורה לזרים דסבר איו שראל להפקיע מקדושת לרבות את העובדי כוכבי׳ שנודרים נדרים ונדבות

של בעל הכית. אתם ולא

אחד מששים וקאי פיחת אחרומה מ"מ משמע היכא דחרם השליח גם יחירא הוא: במחשבה. נוחן עיניו בנד זה ואוכל בנד זה דכחיב

וקשה דמאי שנא מדהאין דאמר (ב"מ דף כב.) האומר לשלוחו לא ותרום והלך ותרם אם א"ל בעה"ב כלך אלל יפות אם נמלאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה ומוקי לה התם כגון דשויה בעה"ב שלים ואפ"ה אין תרומתו תרומה כיון שלא פירש לו בהדיא שמתרצה ליפות וי"ל דהתם היינו טעמא לפי שאין דרך בני אדם לברור היפות כדי לתרום אלא הבינונים אבל הכא דיש הרבה בני אדם דדרכן לתרום בעין יפה מלי למימר ליה להכי אמדתיך" ובטלת דעתך אלל דעתי למה שאמדמיך: בוה דגירושין שכן ישנן חוד. אבל לא מצי למימר שכן ישנן בע"כ כי ההיא דלעיל דאיכא למימר קידושין יוכיחו אבל לעיל לא מייתי ליה אלא גבי קידושין: שבן ישנה במחשבה. ומיהו

קידושין הוו אתו מתרומה ומגירושין דכי פרכת מה לגירושין שכן ישנן בע"כ תרומה תוכיח מה לתרומה שכן ישנה במחשבה גירושין יוכיחו ומיהו מהיקישא דוילאה והיחה ^{יח)} לא הוה מני מפיק דאינטריך לשאר דרשות מדר יהושע בן קרחה. ומ"מ מממי לא יליף דשליחות מהני בקדשים משחיטת פרו של אהרן מדאינטריך לומר שהיה בבעלים כדכתיב (ויקרא טו) ושחט את פר החטאת אשר לו מכלל דבשאר קדשים לא בעינן בעלים ש וי"ל דהא דממעטינן מפרו של אהרן היינו חטאת דווקא דומיא דפרו של אהרן וה"ט משום דבחטאת כתיבם אותו אפי׳ בע״כ והלכך כיון דאי איתא לקמן מקריבין אותו בע"כ דין הוא שיעשה שליח אבל שאר קרבנות דלא מקריבין יו בע"כ לא הוה ידעינן שיכול לעשות שליח אי לא דנפהא ליה מדר׳ יהושע בן קרחה: שבן ישנן במחשבה. תרומה דכתיב (במדבר ים) ונחשב לכם תרומתכם" וקדשים דכתיב בדברי הימים (ב כט) כל נדיב לב עולות לי: העובר כוכבים והכותי שתרמו תרומתן תרומה. פירש הקונט׳ ליאסר לזרים דקסבר אין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע ומירוח העובד כוכבים אינו פוטר מן התרומה ובמנחות (דף סז.) יליף טעמא מדגנך דגנך תרי זימני למעוטי דיגון עובד כוכבים ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות מדמעת אם נפלה בחולין אוסרתה וחייבין עליה חומש האוכלה בשוגג

פידת י או דופיף ו תרומתו תרומה. פי בקונטרס פיחת שתרם פיחת וי. שתרם אחד מארצעים: תרומתו תרומה. דאמר ליה בהכי א) כית כב. ספרי פי א' ממ' וקאי פיחח אצעל הביח וי"מ איפכא דפיחח שחרם - אמדחיך": מגדן. דשליח חורם: גם אתם. כן חרימו גם אחם והאי ואפי׳ אתא בעה"ב ואמר לו לא היה בדעתי לכך אפ"ה תרומתו תרומה (מודמי ים) ונחשב": ואמרו לאחד. מבני חבורתם: צא ובקש. פסח

האפוד: והן אוכדין עמו. שהכי עשאוהו שליח לשחוט ושלהן פסול: מנדן. דשלוחו של אדם כמותו לשחיטת קדשים: אצל קדשים. אפי׳ תרומה חול הוא אללו: רוב מעשיהם. כל עבודת הקרבתם ע"י כהנים שהם שלוחים: הי תיתי. גרסי׳: שכן ישנן במחשבה. קדשים נמי חיתנהו במחשבה (וכן נמי פסול הדשים ופיגול ע"י מחשבה הם באים יו) גמר בלבו לומר שור זה עולה הרי הוא עולה כדתני' בשבועות בפ"ג (דף כו:) מולא שפתיך שו לי אלא שהוליא בשפתיו גמר בלבו מנין ח"ל מי כל נדיב לב עולות: ותיתי מהגך. מה קדשים שהן קדש ישנן בשליח תרומה שהיח חול לא כל שכן מה לקדשים שכן רוב מעשיהם ע"י שליח גירושיו יוכיחו מה לגירושין שכן ישנן חול אצל תרומה קדשים יוכיחו וחזר הדין הלד השוה שבהן שישנן ע"י עלמו ושלוחו כמוחו אף אני אביא תרומה: דכדר' ינאי. להכי כתב גם לרבויי שליח משום דבעי לחקושי למשלחו למימר דבעובד כוכבים פסול: לפי שאינו כוי. חלמח לא בעי קרא דמסברא אית לן למימר דמידי דלא שייך ביה לא מחעביד עליה שליח: דאו בר היתירא הוא גרסי׳. אינו בשום לד היתר אשת איש שאינו מגרש דהא אין לו קידושין: ה"ג אבל עובד כוכבים הואיל ואימיה בתרומה דנפשיה: שתרמו. את שלהן: תרומתן תרומה. ליאסר לזרים דקסבר אין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל להפקיע"ו ומירוח עובד כוכבים אינו פוטר מן התרומה ובמנחות (דף סו.) יליף לה טעמא מדגנך דגנך תרי זימני למעוטי דיגון עובד כוכבים ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות: מדמעת. אם נפלה לחולין אוסרתה: וחייבין עדיה חומש. האוכלה בשוגג: ור' שמעון פושר. דקסבר אין מירוח העובד כוכבים חייב בתרומה ויליף לה מדגנך ולא דיגון עובד כוכבים במנחות (שם) ולדידיה ליכא מיעוט אחר מיעוט דמצריך להו לכיכי: אתם גם אתם למה לי. פשיטה דלה הוי עובד כוכבים שליח דהא ליתיה בתרומה דנפשיה: איצמריך. לרכויי שלית לתרומה משום דכחיב אחם למעונוי אריסים מלחרום חלקו של בעה"ב ואפטרופוס יתומים

והתורם את שאינו שלו שלא מדעתו אימא

למעוטי נמי שליח להכי איצטריך גם

לרטויי: הניחא לרבי יהושע. דנפקא

ליה שליחות דקדשים מושחטו אותו:

סו. ד"ה גזירה], י) גיטין נב, יל) [פי' על זה ד"ה הרי זה ובפרש"י עה:, יג) כתובות ק., יל) ביצה דף יג:, טו) דברים כג כד, מו) דה"ב כט לא, יו) גיטין מז., י**וו**) לעיל ה. וש"נ, יט) עי׳ מנחות כל) שבועות דף כו:, כב, דברים יד כב, כג) עי׳ תוס׳ ב״מ פח. ד"ה תבואת. **כד)** ויקרא

הנהות הגר"א ימו כנ״ל:

→

כ) ויקרא ד כד,

→ גליון חש"ם

גמ' לרבות אח גמ' לרבות את השליח. ער' ינמוס קל ע"ב מד"ה וקללו לו ונערכין לף ג ע"ל מד"ה קרננו: שם ישנה במחשבה. ע"י גיעון לל ע"ח חד"ה כך תרומת מעשר: שם מכאו עי' בפרש"י בחומש ס' ויקרא כ"ד י"ד בפסוק ויקרם כי . ורגמו אוחו כל העדה: --- שהם למה די שם גם אתם למה לי. עי׳ טורי אפן חגיגה י׳ ע״ב ד"ה מה החם:

הגהות וציונים

ג] בדפו״ס נוסף אין: 7] ״אתם״ מיותר "אתם" מיותר (גליון): ס] [בפסחים (גליון): ס] [בפסחים איתא ר' נתן] (גליון): ס] רש"ל מ"ז (גליון): ס] צ"ל מהא (יעב"ץ): ס] [צ"ל מצי שתיק] שתיק (קור): מן עי במהרש"א ייירי הגיריי הגירסא (גליון) וצ"ל דכחטאת **לא** כתיב אותו דבחטאת לא כתיב אותו אפי' בע"כ והלכך כיון דאי איתא לקמן אין מקריבין אותו בע"כ דין הוא שיעשה שליח אבל הוא שיפשה שליח אבל שאר קרבנות דמקריבין בע"כ, וע" קרני ראם ובשו"ת חת"ס (או"ח סי קעו) כ' דצ"ל דבחטאת לא כתיב לרצונו, עיייש, וכן גיה הבית מאיר בילקו״מ, עיי״ש: י] דפו״י דוקח, עי׳ ב״מ פח ע״ב:

נפסח ור"ש פוטר דקסבר אין מירוח העובד כוכבים חייב בחרומה ויליף מדגגך ולא דיגון עובד כוכבים ולדידיה ליכא מיעוט אחר מיעוט דמלריך להו אלרוכי עכ"ל וקשה לפי׳ דמשמע דפליגי ביש קנין לעובד כולבים ובפ׳ השולח (גיטין מו.) פליגי בה אמוראי ואין סברא לומר דפליגי חנאי בפלוגתא דאמוראי לכד פי׳ ר"י דמ"ה סבר דאפי׳ יש הנין משכחת שפיר שתבואתו חייבת בתרומה כגון שגדלה שליש בידי ישראל" ואי משום מירות העובד כוכבים דפוטר י״ל דמיירי שמרחו ישראל ואי משום זרעך כי ולא לקוח י״ל דמיירי שלקחם קודם מירוח ואח״כ מירחם ישראל ופטורא דלקוח אינו אלא אחר מירוח כן פי׳ ר״ת כי וקשה דא״כ דומיא דהכי פוטר ר״ש ומאי טעמא וי״ל דטעמא כדאמר [בובחים] (דף מה.) דאמר ר״ש קדשי עובדי כוכבים אין בהם מעילה משום דילפינן חטא חטא מתרומה ובתרומה כמיב^{יה)} בני ישראל ולא עובדי כוכבים אלנתא ממעט ליה מקרא בהדיא:

אריכננס למכוס על מלק מדכו שלא מדעמו. ודא התורם את שאינו שדו. הך סיפא טעמא דרישא כלומר אחם ממעט הסורם שאינו שלו והני כולהו שאינו שלו. הך סיפא טעמא דרישא כלומר אחם ממעט הסורם שאינו שלו הייד או ואין צריך לומר זו קסני (נישין גב).

הלכות שלוחין ושותפין

ענין אלו ההלכות לידע דין שלוחו של אדם ושותפו. ומשפטיהן במקחן וממכרן בהפסדן ושכרן:

אלו: בפרקים אלו: כל הדינין האלו בפרקים אלו:

כסף משנה

פרק ראשון

כסף משנה

ולא עדים וכו' ואין צריכים עדים וכו'. בקידושין פרק האומר (דף ס"ה ע"ב) מעובדה דמר זוטרה ורב החה סבה דהמר להו רב אשי לא איברי סהדי אלא לשקרי שמעינן דבכל מידי דממון היכא דשניהם מודים שכך עבר לא :בעינן עליס: בוינן עליס:

א האומר (6) לשלוחו אצא ומכור לי קרקע או מטלטלין או קנה לי הרי זה מוכר ולוקח ועושה שליחותו וכל מעשיו קיימין. ואין העושה שליח צריך קניין ולא עדים אלא באמירה בלבד בינו לבין חבירו. ואין צריכין עדים אלא לגלות הדבר אם כפר אחד מהם כשאר כל המענות: 🙇 ויושליח שעבר על

פ"א א האומר לשליח צא ומכור לי קרקע וכו'. נריש האיש מקדש (דף מ"ח ע"ב) אמרינן ששלוחו של אדם כמותו בכל התורה כולה וילפינן לה מקדושין וגירושין ואסיא מבינייא: ואין העושה שליח צריך קנין. נתבאר בסוף פ״ה מהלכות מכירה:

הגהות מיימוניות

א [6] דין הזקה שליה עושה שליהותו תמצא בס" כ"ב: ס[ועוד דין שליחות גבי ביכורים 🕒 פ"א א ב האומר לשלוחו בו' עד ככל שהו חוזר. אלו ההלכות פ"ב יקודושין (דף מ"א ומ"ב) ובגיטין פרק השולח (דף ל"א) ובכחובות פרק אלמנה ניזונים (דף ל"ח ול"ט):

במסכת ביכורים (פרק א') ומייתי לה בבתרא (דף פ"א) ובגישין (דף מ"ז) ועיין בתוספות

אוצר חוזכמה

The appointment of an agent can be effected verbally, and does not require a kinyan or witnesses to validate it.

רמב"ם הלכות שלוחין פרק א הלכה א עשיית שליח מתקיים באמירה בעלמא, ואין צריך קנין או עדים. סימן קפב סעיף א' אן בכל דבר שלוחו של אדם כמותו. סימן קפב סעיף א' אן בכל דבר שלוחו של אדם כמותו.

במהדורת הגה. הטור כתב ברים סימן זה דין *אסור להשחתף עם הגוי, ושאם בשו"ע [מהדורת שס"ו] ובסמ"ע [בציונים אות ב'] נרשם הגהות מיימוני מסברג: משלוחין, בציוני שר"ע ממל ממלו שבועתו משום הפסד ממולו. ואח"כ כתב, פ"ה" משלוחין, וטעות הוא כי לא נמלא שם דבר, אלא ל"ל פ"ב משלוחין, בציוני שר"ע דאסור לעשות ססורה בנבילות וטריפות ואם עבר כו'. וכל זה שייך וכן הוא בדרכי משה [המובא בציונים שם], וכן הוא בהגהות מיימוני שם שייד ושפיז:

להלכות שותפות, והמחבר השמיטו כאן יוסמך אמ"ש דין שותפות עם הגוי אצ"ד: וקיבול וקיבל* שבועתו בסוף סימן קע"ו ובאו"ת סימן קנ"ו [סעיף א'] וביו"ל סימן קמ"ז [סעיף ג׳], ע"ש, ואיסור סחורה בנבילות אמ"ש ביו"ד סימן קי"ז, וגם כתבן המחבר [לעיל] בסימן קע"ו סעיף י"ב דאם עבר אחד מהשותפין ועשה סחורתו בנבילות וטריפות דהשכר לאמלע ושאם הפסיד הפסיד לעלמו, כיון דיש בו איסור מיחשב שינוי, ויאמר האחר לא ניחא לי בשותפות דהוה באיסור. בפרישה [סעיף

ד׳ן כתבתי דילפינן בגמרת [קדושין מ״א

ע"א וע"בן מגירושין ומדין קרבן פסח דכחיב בהו שליחות בתורה, ולא הוו שני כתובים הבאים כאחד כי לא ראי זה כראי זה ולריכין לתרווייהו, ע"ש. ומאחם גם אחם דכתיב גבי תרומה [במדבר י״ח כ״ח] ילפינן דשליחות דנלמד מגיטין וקרבן בעינן שיהיה השלים דומיא להמשלח, וכמו שכתבו הטור והמחבר דינו בסימן קפ"ח וסעיף אין, אבל אי לאו דנלמד דשלוחו של אדם כמוחו מגיטין וקרבן, לא הוה מוקמינן לאתם גם אתם אדין שליחות, או לא הוה אמרינן דהשליח לריך להיום דומיא להמשלח, משא"כ עתה דאמרינן כן מכח יתורא, וכמו שכתנתי נפרישה נסיתן קפ"ח [שם]: ב] חוץ מלדבר עבירה. דדנרי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין וקדושין מ״ב ע״בן, ויכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי לעשותו, לכך אין המשלח חייב. אבל אם אין

הלכות שלוחין סימן קפב

כיצר נעשה שליח או מעה וקנה כיוקר ואם עבר על דעת משלחו

וכו י"כ סעיפים

הגה אול) בכל דבר שלוחו של אדם כמותו בוחוץ מלדבר עבירה ידחיימא לן אין שליח לדבר עבירה אינורוהא שהשליח בר חיובא אבל אם אינו בר חיובא הוי שליח אפילו לדבר עבירה^ד.

ציונים ומקורות סימן קפב א) טור סעיף ד'. ג) הגהום מיימוני (פ"ה) *פ״ב משלוחין אוח א׳. ד״מ ד׳. סימן קפב (וֹ במהדורת סמ״ע ובטור. בד״ר: וקיי״ל.

סמח [ב"מ י' ע"ב] דהכל חלוי בין חס עושה השליח מדעתו או בעל כרחו, דהא מסיים שם דכיון שהשליח לא ידע שהוא גנוב, חשוב כמו חלר דבעל כרחיה מוחיב בה, אע"ג דאי בעי עביד אי בעי לא עביד, פירוש ר"י, עכ"ל. ומ"ם שם בריש דבריו, פ"ה דב"מ היכא דהשלים בר חיובא הוא לא מחייב שולחו כו׳. אינו אלא פיסקא מילחא

רים הפרק. ומ"מ לפענ"ד דברי הר"ב בדפוםי

ל"ע, כי המעיין שם בהגהות מיימוני שדפנינו

שם יראה דס"ל דאפשר דקיי"ל כרב

דגמרא בלישנא דרבינא ושם]. וכן לקמן קוף קימן (שק"ת) [*שמ"ח] כתב הר"ב ממ"ק בהג"ה דחם השליח חינו בר חיובה י"ח

להמשלח חייב, והיינו ע"פ מ"ש כן בדרכי משה נשם טעיף י"גן וז"ל, פסק המרדכי פ"ק דמליעא וסיי רל"זן בשם מוהר"מ, דהיכא דהשלים לאו בר חיובה מחייב שולחו, ואם אמר אחד לחבירו קח לי שור מבית פלוני שהוא שלי, ונמצא אח"כ שלא היה שלו אלא לגנוב נמכוין, נחחייב שולחו באחריות של שור במשיכת השליח, דהא השליח לא ידע שהוא גנוב כו', עכ"ל. ולא הביא שם מי שחולק ע"ז. ולפענ"ד נראה אדרבה דעת המרדכי שפסק כרב סמא, דהא מסיים שם, דכיון שהשליח לא ידע שהוא גנוב חשיב כמו חלר דבעל כרחיה מוחיב בה, ואע"ג דאי בעי עביד אי בעי לא עביד, עכ"ל. ומ"ש בריש דבריו אבל היכא דהשליח לאו בר חיובא הוא מחייב שולחו, אינו אלא פיסקא מילחא דגמרא בלישנא דרבינא. וכן מוכח יותר למעיין במרדכי שם שהוא מליין לישנא דש"ק. ובאמת הר"ב

שם בגמרא. ודין שליחות ע"י חרש שוטה וקטן, עיין שם בחום׳ בד"ה

סימן קפב סעיף א' א. טור סעיף ד', קדושין דף מ"א ע"א וע"ב ומברייתות דחניה ושלח (דברים כ"ד א'), וכו', ומברייתה דר' יהושע בן קרחה מפסוק ושחטו אוחו כל קהל וגו' ושמות י"ב ו"]. ב. ופשוט בגמרא פ"ק (דב"ב) [דב"מ] לף י' ע"ב וכפירוש רש"י שם [ראה ד"ה בר חיובא]. ג. אוקימתא דרבינא שם. ודין שליחות לדבר עבירה ע"י אשה ועבד, עיין

השליח בר חיובא, לא שייך האי טעמא:

אמאיז. פתחי תשובה

אשה ועבד וכו׳. ז. וכתבו התום׳ בב"ק דף ע"ט ע"א, וד״ה נתנון שייואס

השלים אינו יודע שעבירה היא, שלוחו כמוחו, דאינו שייך לומר דברי הרב

ודברי התלמיד דברי מי שומעין, וכן כתבו בקדושין דף מ"ב ע"ב וד"ה

ללקט מציאות הוא לבעה"ב וכמ"ש בשו"ע סימן ע"ר סעיף ג', א"א לאוקמי בשכרו סתם להצטרכות הספיגה, דא"כ אע"פ שלא אמר לעצמי הוא שלו, משו״ה הוצרכו לומר ששכרו להצאל עכ״ד ע״ש: סימן קפב סעיף א' א. בכל דבר שלוחו של אדם כמותו. כתב כספר דגול מרבבה וז״ל, ואם שלח אותו לעשות דבר שהוא לחוב לאחרים, אף שהוא היה

יכול לעשותו בעצמו ואינו דבר עבירה, מ״מ דבר שהוא חוב לאחרים לא אמרינן שלוחו כמותו, עיין ברא״ש פ״ק דגיטין סי׳ י״ג [ועיין מה שכתבתי בפתחי תשובה לאה"ע סימן קי"ט סק"ו ובקצוה"ח כאן סוף סק"ב מוה]. ואם שכיר הוא ובא בשכרו, עיין לעיל סימן ק"ה בש"ך סק"א מ״ש לתרץ דברי רש״י [ב״מ ״ ע״א ד״ה לא], אבל דבריו דחוקים, ובתשובתי הארכתי כו׳, עכ״ל. ועיין מה שכתבתי בסימן ק״ה שם סק״ד: ב. חוץ

באר חימב

סימן קפב סעיף א׳ א. עבירה. דדנרי הרג ודנרי התלמיד כו׳, ויכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי לעשוחו, לכן אין המשלח חייב. אבל אם השליח אינו בר חיובא לא שייך האי טעמא. סמ"ע [סק"ב]: ב. חיובא. עיין נש"ך [סק"א] שהאריך לסמור דברי הרמ"ח בדין זה, ע"ש. ועיין לקמן סוף סימן שמ"ח (באר היטב סק"ין:

In all areas of commerce, an agent can be authorized to take the place of the principal, with the exception of forbidden acts.

'א חושן משפט סימן קפב סעיף א בכל דבר יכול לעשות שליח, חוץ מלדבר עבירה.

מעיף ד' ג) ונרקבו מחמת גשמים.

עיין בספר אגודת אזוב דף ל"ג ע"ד

סימן קפח סעיף א' א) אין הגוי

בו'. עיין בתשובת מבי"ט (ח"ב) [ח"א]

סי" קמ"ה [קש"כ]:

מדכתב הרמב"ם אמעשה דארבע מאות גרבי יין כו' וכן כל כיולא בזה, משמע דקאי דוקא כיולא בזה, ולא טענת פרעון והשבה, אלא שהרמ"ה הוסיף וסבירא ליה דאפילו בטענת שומרים לא אמרינן דלריך ראיה כי אם בשומרים עלמן, כיון דעל הרוב יש בעלמא טענת פרעון והשבה לא חלקו בהן, ומשום הסבירא ליה דאפילו בטענת שומרים לא אמרינן דלריך ראיה כי אם בשומרים עלמן, כיון דעל הרמב"ם, ועיין מה שכתבתי עוד מזה בפרישה [סעיף א'-ב'] ודרישה [שמ]: סרים לפרו הבר מהדברים כו'. ילפינן מדכתיב גני תרומה [במדבר י"ח כ"ח] גם אתם, ודרשינן [קרושין

מ"א ע"ב] גם אתם לרבות שלוחכם,
שגם הם יכולין לתרום במקום בעל
המבואה, ומדלא הולרך גם לרבות
שליח, דהא כבר נילף ממ"ש בפסח
בוגיטין ובלריכוחא [שם] [וכמו שכתבתי
בסימן קפ"ב [סק"א]], דרשו מגם
להקיש השליח לאתם, ונכתב למילף מה
אתם בני ברית ובני מלוה אף שלוחכם
יהיה כן, לאפוקי גוי. גם יש לומר, דאי
לאו דנלמד מפסח וגיטין להיות שלית
של אדם כמותו היינו מוקמינן יתורא
דגם לענין אחר, השתא דנילף שלית
משם מוקמינן יתורא דגם לזה ללמדינו
שהשלית [ה]נלמד ממקום אחר יהיה

ד ביינתן מעות לחבירו לקנות לו חטים וכן עשה ושם החטים בבית אחד יונרקבו מחמת גשמים שירדו עליהם חייב לשלם.

סימן קפח

אין שליחות לגוי ויש שליחות לעבד ואשה

ובו ו' סעיפים

אין הגוי נעשה שליח לדבר מהדברים שבעולם ^נוכן אין ישראל נעשה שליח לגוי לדבר מהדברים.

ציונים ומקורות ה) מהרי"ק שורש קנ"ג, ד"מ סוף סימן קפ"ה. סימן קפח ה) לשון רמב"ס ריש פ"ב משלוחין.

כמוחו. גם מה שכחבו הטור והמחבר דאין ישראל נעשה שליח לגוי, מהאי היקש הוא ילפינן, דבעינן שיהא המשלח והשליח בענין אחד, וכן הוא בגמרא בהדיא [ב"מ ע"א ע"ב], ע"ין פרישה [סעיף א"ן:

ערך לחם

*סעיף ד'. הנותן מעות לחבירו להלוותם למי שיראה לו הגון, והלוה אותם לאיש שמפורסם בכל העולם שאינו הגון, הוי כמוען תמורת המנהג ואינו נאמן לומר בעיני נראה הגון כיון שהכל יודעין שאינו כן. וכן אם הלוה מעות בלא שמר הויא פשיעה. רשד"ם ח"ב ס" ק"י [לפנינו בחו"מ ס" כ"ג]. שלח חפץ לתיתו ביד פלוני ופלוני, נותנו ביד אחד מהשנים במעמד "חבירו, ועיין מור אה"ע סימן (קי"ב) (קמ"ב) דין י"ה (בערך לחם שם), וכל שכן לענין ממון. שוב מצאתי שכתב הרמב"ן (שו"ת הרשב"א המיוחסות לומב"ן סי לענין ממון. דבכל מקום שאמרו בפניו, לא בפניו ממש ובמעמדו אמרו, אלא

בידיעתו, ועיין הרשד"ם ה"ב סי' צ"ג (לפנינו בחו"מ סי' קכ"ז). שם. שירדו עליהם כו' צריך להגיה, חשיב פשיעה וחייב לשלם. (ראה ב"י מחודש א' בשם מהרי"ק שורש קנ"ג).

סימן קפח סעיף א' בראשו. עיין לעיל סימן קכ"ג דין י"ד, ונראה לי
דהתם שאני, שמקנה לו החוב. אין הגוי נעש שליח לישראל לדבר
כו'. כך צריך לומר נראה מור פעיף א'ן. שם בסופו. מכאן נראה דגוי לגוי
נעשה שליח, כגון אם מכר או קנה שלוחו בנכסיו, דזיל בתר פעמא מה
אתם בני ברית כו' וקדושיו מ"א ע"ב. ב"מ ע"א ע"ב.

A non-Jew or a minor cannot appoint an agent, nor can they become an agent. However, an adult woman, even if she is married, can appoint or be appointed as an agent.

The Acharonim suggest that in some scenarios a non-Jew or a minor can act like an agent if they are a paid employee of the principal, due to the halachic rule that "the hand of an employee is like that of the employer".

שו"ע חושן משפט סימן קפח סעיף א – ב, נתה"מ ביאורים סק"א אין עכו"ם נעשה שליח בעד ישראל, וישראל אינו נעשה שליח בעד עכו"ם. וכן חרש שוטה וקטן אינם עושים שלוחים ואין נעשים שלוחים. אבל אשה או עבד ושפחה יכולים להיות שלוחים.

האחרונים מסתפקים במי ששכר גוי או לקטן לעשות קנין או מעשה מצוה בשבילם, הגם שאינם בני שליחות, מ"מ אולי מהני מדין "יד פועל כיד בעל הבית".

סעיף ב' בן ואפידו אשת איש. כן כתב הרמב"ם [המובא בציונים ביד הסנוני, אין עליו לשמרו יותר מהאב עלמו שמקרו להקטן, ואף אות ב׳ן, ובפרישה פעיף א׳ן כתבמי דנראה לי פירושו, דאפילו איש שלקחו החנוני בידו למדוד ביה להקטן, מה בכך, אבידה מדעת אביו הול ב׳ן, ובפרישה פעיף א׳ן כתבמי דנראה לי פירושו, דאפילו איש שלקחו היה היה רוצה לשלוח על ידו כלום, ונאבד מיד הקטן, היה פטור החנוני, שילה ואינו דומה כל כך להמשלח, ע"ש: בן ואפידו שפחה. היה רוצה לשלוח על ידו כלום, ונאבד מיד הקטן, היה פטור החנוני,

פירוש, אפילו כנענית, שהם בני מלוות קלת. ואף על גב דלענין זיכוי עירוב על ידן ועל ידי אשתו שנותן לה מזונות אינו מזכה, וכמו שכתבו הטור והמתבר הלוו"ת בסימן (שפ"ו) [שס"ו סעיף "], שאני התם דבעינן שיזכו בו האחרים שמוכה להן העירוב שנשאר בידם, ה"ל ידם כיד המזכה וכאילו הן עדיין ביד

ב ¹²יעושה אדם שליח איש או אשה ¹²ואפילו אשת איש ¹³ואפילו ⁷עבד ושפחה הואיל והם בני דעת ¹⁷יושנם במקצת מצוות נעשים שלוחים למשא ומתן ¹אבל מי שאינם בני דעת והם חרש שוטה וקטן אינם נעשים שלוחים

ועיין פרישה [פעיף בין: זן ומדד האחרים כוי. דאו ה"ל שולח יד בשל חבירו, וחייב באונסים עד שיעשה בו חורה גמורה: "חן ואם פירש ואמר כוי. הטעם פשוט, דהא אין שייך לומר דכונתו היתה לשלוח על ידי בן דעת, דהא בפירוש אמר ליה לשלוח על ידי בנו הקטן: מעיף ג' מן

משפט הכהנים - חידושים

[שעשה] (שעשו בריא בשעה (שעשו) שומה וקמן. ואם הנותן היה בריא

(ה) אינם נעשים שלוחים. שדעיין ביאורים [שם], באם שכר לאותן

קנה. דכח פועל הוי ככח כעל הבית, והוי כאילו הוא מגביה

מכוחו, וכן בחזקה הוי כאילו נעשה תיקון להבית ע"י כחו,

וכמשיכה, אם משך לרשות דבעל הבית מהני, דהוי כנמשך ע"י כחו של בעל הבית, דכח פועל ככחו, אבל אם משכה פועל

לרשות עצמו לא מהגי, דרשות פועל שאינו בר שליחות אינו

כרשות בעל הבית, וכן בהגבהה, דאם הגביה פחות משלשה לא

קנה, דאינו קונה רק מטעם ידו, וידו לא הוי רק מטעם חצירו, וחצר מהלכת לא קנה.

שאינן בני שליחות לעשות קנין, אז בהגבהה שהגביה שלשה

שליח ונשתטה, הוא מחלוקת הפוסקים. בדועיין ביאורים [סק״א].

נתיבות המשפט

ולא עושים שליח אחר הקטן ואחר הקטנה.

משפט האורים - ביאורים

סימן קפח [א] חרש שומה וקמן. ואם היה בריא נשעת שליחות ונשתעה הוא מחלוקת הפוסקים

[הרמב"ם פ"ב מגירושין הט"ו, והטור אה"ע סימן קכ"א], ועיין קלוה"ת [סק"ב] שכתב, דבתתנה לתאן דאמר עדיו בחתומיו זכין ליה, אם שלח שליח עם השטר מתנה להוליך ליד המקבל, ומח הנותן קודם שמטא שטרא לידיה, זכה בהמתנה. ולפי עניות דעתי נראה, [ר]הא ודאי ליחא, שטרא לידיה, זכה בהמתנה. ולפי עניות דעתי נראה, [ר]הא ודאי ליחא, דכיון דיכול לחזור בו, מת לא גרע מחזרה, כמבואר בכמה דוכתי. ומה שלמד דין זה מתכר השדה בינחיים, לא דמי כלל, דשם אף שמכר ס(ואף דלהרא"ש [ב"מ פ"א סי" מ"ט] הוי חזרה), מכל מקום לדעת רוב הפוסקים [עיין טור סימן ל"ט סעיף כ"ג, ובב"י שם ד"ה והרא"ש] לא הוי חזרה, ואמרינן שלא חזר מהשטר כלל, רק שהיתה דעתו למכור כמוכר דבר שאינו שלו, והיה בדעתו בשעת מכירה להשני, שאם ירלה לעשות מתנת הראשון מתנה לתפרע, שתתבטל מכירת השני, מה שאין כן מתנת הראשון מתנה לתפרע, שתתבטל מכירת השני, מה שאין כן

במת שכבר פסק כחו ורשותו מהחפץ. (יולדעת הרא"ש באמת הוי חזרה, ובטלה מתנתו).

בסתפקתי, באם שכר לאומן שאינן בני שליחות, והן פועלים אללו, לעשות קנין חזקה, כגון לבנוח או לחפור בשדה הפקר או בקניית
בית, או אם משך ע"י פועלים שאינן בני שליחות, או הגביה, אי מהני. והביאני לזה, דהא חזינן במגביה מליאה לחבירו, דאף
דמאן דסבירא ליה [בב"מ " ע"א] דלא קנה חבירו, אפילו עשאו שליחי, מכל מקום בפועל שהוא שכיר קנה, משום דיד פועל כיד בעל הדה
הבית, אלמא דפועל לאו מטעם שליחות הוא, אם כן מהיכי חיתי נימעט הנך דלאו בני שליחות נינהו, דהא אפילו לענין שליחות, אי לאו הייה
דכתיב [במדבר י"ח כ"ח] אתם גם אתם למעט אותן שאינן בני ברית ואותן שאינן בני דעת [ב"מ ע"א ע"ב], לא היינו ממעטים אוחם,
וא"כ פועל, הא דידו כיד בעל הביח לאו מקרא דשליחות נפקא, דהא מהני במליאה בפועל אף דשליחות לא מהני, וכן כתב הש"ך בסימן
ק"ה [סק"א] בחופם לבעל חוב במקום שתב לאחרים דלא מהני ע"י שליח, וע"י פועל מהני, וכיון דפועל לאו מאתם גם אתם אחי לה,
מהיכי חיתי לן למעטינהו.

אכן גם שם בב"ת דף " (ע"א" דמהינ פועל במניאה, וכן מניאת עבדו כנעני דמבואר בב"ת וייב ע"אן דהוא של האדון, קשה, דמהיכי חיתי יהיה מועיל, ולא יהא אלא עבד כנעני דידו כיד בעל הבים, והא מבואר בגיטין דף כ"א [ע"אן ודף ע"ח [ע"אן דאם נחן גט ביד עבדה, דלא מהני רק בכפות משום דהוי חלר מהלכם, אלמא דעבד לא הוי רק כמו חלר, וכשהוא מהלך לא קנה דחלר מהלכם לא קנה, אם כן מהיכי חיתי יהיה מועיל פועל גבי הגבהם מניאה, כיון דשליחות לא מהני במניאה רק מטעם פועל ומטעם דידו כיד בעל הבים, וכיון דפועל אין לו רק "דין חלר וכשהוא מהלך לא קנה, מהיכי חיתי יקנה במניאה. אחר כך בא לידי ספר מחנה אפרים שחיבר גאון קדמון, שעמד גם כן בהלכות מכירה [קנין מעות] ס" ט"ו בספק זה, אי מהני הגבהה ומשיכה ע"י פועלים עכו"ם, וכתב דלא מהני מטעם הנ"ל, דאף דיד פועל כיד בעל הבים, לא מהני, מטעם דהוי כחלר מהלכת מהא דגיטין הנ"ל, וכן כתב בהלכות שלוחין ס" י"א בשם הרשב"א [בחשובה ח"ב ס" שם"ט] והריטב"א [החדשים, ב"מ י" ע"א ד"ה והא] דפועל לא עדיף מעבד כנעני. ולא שם לבו להא שהקשיחי מהא דב"מ דף י", דאם כן אמאי מהני במליאה הגבהם הפועל הא מלר מהלכת הוא, והוא חמום בעיני. עוד כתב שם [בהלכות שלוחין] ללדד בפועל, דכי אימעוט גוי משליחות, היינו במידי דבעי שליחות, ואם עשה שלא מדעם בעל הביח אין מעשיו כלום, אבל במידי דלא בעין שליחות, כגון מי שאמר לעכו"ם. הוא, ואם עשה, ע"ש. ולא ידעתי כונחו, דמאי שיכות הוא לכאן לעושה קנין משיכה והגבהה ע"י פועל, הא בקנין מידי דבעי שליחות הוא, ואם עשאו שלא מדעת בעלים אין מעשיו כלום, ואם כן מהיכי חיתי היה מועיל פועל שכו"ם.

חושן משפט סימן קפב

ואין העושה שליח צריך קנין ולא עדים אלא באמירה בעלמא בינו לבין חבירו ואין צריך עדים אלא לגלות הדבר אם כפר אחד מהם. הגה דולכן האומר לחבירו (ג)קח סחורה זו ואשחתף עמך והלך וקנאה [ג]לא יוכל לחזור בו דהוי הכשלוחו.

עבר השליח על דעת משלחו לא עשה כלום יודווקא שהודיע שהוא שליח של פלוני לפיכך אף על פי שמשך או המשיך אם נמצא שעבר על דעת משלחו בטל המקח ומחזיר אבל [ד]אם לא הודיע שהוא שלוחו של פלוני (ל)נקנה המקח ויהיה הדין בינו וכין זה ששלחו.

ציונים ומקורות . ד. משוכם הרשנ"א ח"א סיי אלף ו'. ד"מ ה'. ה. וכ"כ נהג"ה נסימן קפ"ג סוף סעיף ד'. ו. טור סעיף ו' נשם הרמנ"א פ"ב משלוחין ה"ד.

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

משפט הכהנים - חידושים

החפץ לשליח אפילו גוי וכתב להלוקח על ידו לך משוך וקני,

קנה הלוקח כשמשך. וכן אם הלוקח שלח ע"י גוי וחרש ושוטה

היתה בפני המוכר. דועיין ביאורים [סק"ב] דמ"מ במוכר שמסר אמנם נראה, דנתרומה, דוקא אם אמר לקטן לא תרום והקטן קרא השודח קטן שם תרומה אין תרומתו תרומה, אבל אם ניוה לקטן לתרום מדומה והמשלח אמר המבואה שיפריש קטן זה ויקרא לו שם מרומה יהיה והמשלח מרומה על מוחר המבואה, הוי מרומה, דהא מרומה ניטלח במחשבה, ^{מחני} ואם מחשב ואמר אם ירדו גשמים יהיה זה מרומה על זה הוי מרומה, כדמוכח בעירובין דף ל"ז [ע"ב] דלה שקיל וטרי החם רק אי אמר אם ירדו גשמים יהיה זה תרומה ואם לא ירדו גשמים יהיה זה תרומה, אבל באמר לכשירדו גשמים יהיה זה תרומה על זה, ודאי דהוי תרומה, והכא נמי, מה לי אם אמר כשירדו גשמים או שאומר מה שיפריש הקטן או הקוף יהיה תרומה. ואפילו ברירה לא שייך כשאומר

שהחרומה יהיה חל להבא כשיחברר, כמבואר במהרי"ט [ח"ב] חלק

חו"מ סי׳ כ"ג ובריש פ"ה דמעשר שני.

וקטן כסף להמוכר לקנות ע"י הכסף, קנה המשלח כשקיבל המוכר המעות. (ג) קח מחורה. ידעיין ביאורים וֹסק״גן דאפילו ציוה לו שיקנה במעות עצמו ואח"כ יחזיר לו המעות, מחויב להחזיר לו. ואפילו אמר לו סתם קנה סחורה ולא פירש לו איזה סך כמה שיקנה, מחויב להחזיר לו, אם לא שקנה כל כך שבודאי לא אסיק אדעתיה כל כך. ואפילו ביטל השליחות בפני עדים שלא בפניו לא מהני. ואם השליח ביטל השליחות בפני עדים קודם שיקנה

וכן במוכר ולוקח ע"י שליח שאינו בתורת שליחות, נראה דדוקא בחה בעינו בשלים דלוקם שעשה משיכה ע"י השליח שאינו בר שליחות, לאו שליחות כלום הוא, ואפילו מסר אח"כ השליח החפץ להלוקח ומשך בעלמו הבחמרר שלא בפני המוכר משיכחו לאו כלום היא, דהא לא אמר המוכר ללוקח משוך וקני רק להשליח, ואפילו משך בפני המוכר, מ"מ לא היתה דעתו לקנות במשיכה זו רק במשיכה שעשה השליח ומשיכת

(ד) נקנה המקח. שעיין ביאורים [סק״ר] דאפילו נתברר שהוא של המשלח ועבר על דבריו, דאפ״ה המקח קיים, דאמדו חז״ל דעת השליח שיהיה המקח קיים ולתקן את אשר עיות בכדי שלא יהיה כגזלן. ואפילו אין לשליח לתקן העיוות מ״מ המקח

ואמר לעצמי אני קונה, יבואר בסימן קפ"ג (סעיף דין.

השליח לא מהני, וכן מוכר שאמר לשליח קטן לא מכור והמשיך לאו כלום הוא. אבל אם המוכר מסר החפך לקטן וגוי למסרו להלוקח, ואמר או כחב על ידם להלוקח שילך וימשוך ויקנה בשם המוכר, מהני משיכח הלוקח, דהא אפילו בגט מבואר באה"ע סימן קמ"א סעיף ל"ה דאפילו לשלוח גט ביד גוי ליתן לישראל ומינה בכחבו הישראל לשליח, דכשר, דהגוי מעשה קוף בעלמא עביד, והכא נמי השליח מעשה קוף בעלמא עביד, שהוליך הדברים שאמר המוכר להלוקח שימשוך הלוקח ויקנה. ואפילו החולקין שם [בהג"ה] נראה דמודים הכא בקנין. אמנס בעינן שיאמר לשון דמהני דהיינו לך משוך וקני, אבל אם כתב ואמר ימשוך ויקנה, הוי כאומר משוך ותקנה דלא מהני, כיון דמשמע להבא כמבואר בסימן קנ"ז [סעיף ר]. וכן אם נתן לשליח כסף לתנוח קרקט, קנה המשלח, דהשליח מעשה קוף בעלמא עביד להוליך המעוח להמוכר לקנות בו.

לי במעותיך מתי חייב המשלח

דא יכוד דחזור. וה"ה אם אמר קח סחורה סחם במעותיך ואשתחף עמך, אפילו לא ייחד לו שום סחורה, נעשה שוחף מיכף כשקנה. אכן אם קנה סחורה יוחר מן הרגילוח, דודאי לא אסיק אדעתיה דמשלח ליתן מעות כ"כ, אינו יכול לכפות להמשלח, כעין שכתב בהג"ה סעיף

Although non-Jews and minors cannot be halachic agents, they can be assigned to do things that do not require the authority of a legal agent, such as delivering goods to a buyer along with a written consent for the buyer to make a kinyan. This is relevant in stores or venues that employ minors. If the prices are fixed and the child is merely facilitating the sale, the sale is valid.

נתיבות המשפט סימן קפב סק"ב

אף אלו שאינם בני שליחות כגון גוי וקטן יכולים לעשות דברים שאינם טעונים דיני שליחות, כגון למסור חפץ ללוקח עם כתב שהלוקח יעשה קנין, שאין זה אלא כמעשה קוף בעלמא. ויש בזה נפק"מ טובא בקטנים העובדים בחנויות או מוכרים ד' מינים וכדומה, שאם המחיר קצוב והקטן רק לוקח המעות, נגמרה המכירה ע"י קנין הלוקח. מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה

מחשבה אין יו מוציאה לא מיד מעשה ולא מיד

מחשבה בשלמא מיד מעשה לא מפקה דלא

אתי דיבור ומבמל מעשה אלא מיד מחשבה

מיהא תפיק שאני מחשבה דמומאה דכי

מעשה דמי וכדרב פפא ידרב פפא רמי כתיב

"כי יתן וקרינן כי יותן הא כיצד כי יותן דומיא

דכי יתן מה יתן דניחא ליה אף יותן דניחא

ליה רב זביד מתני להא שמעתתא אהא ◌ נוכן

היא שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה

היא וקדשה את עצמה אם שלה קדמו

קירושיה קירושין ואם של שלוחה קרמו אין

קירושיה קירושין לא קרשה את עצמה וחזרה

בה מהו רבי יוחנן אמר גחוזרת ור"ל אמר אינה

חוזרת ר' יוחנן אמר חוזרת אתי דיבור ומכמל

דיבור ר"ל אמר אינה חוזרת לא אתי דיבור

ומכמל דיבור איתיביה רבי יוחנן לר"ל בימל

אם עד שלא תרם בימל אין תרומתו תרומה

אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון שקדם

בעל הבית ותרם את כריו דהוה ליה מעשה

איתיביה ריש לקיש (ז) ייכל הכלים יורדים

לידי מומאתן במחשבה ואין עולין ממומאתן

אלא בשינוי מעשה מעשה מוציא מיד מעשה

ומיד מחשבה מחשבה אינה מוציאה לא מיד

מעשה ולא מיד מחשבה בשלמא מיד מעשה

לא מפקה לא אתי דיבור ומבמל מעשה אלא

מיד מחשבה מיהא תפיק א"ל שאני מחשבה

יג א מיי פ"ח מהלי טומאח אוכלין הלי ב

א) ב"מ כב:, ב) לקמן עט. ע"ש, ג) שבח נב: נח: כלים פכ"ה מ"ט סוכה יג: חוספחא דכלים ב"ב פ"ג ה"ד ופ"ו ה"ה, 7) [כתופות יג. וש"כ], עב: ב"ב קלו. וחוספתא לבי כ לקני [תוספתת דגיטין פרק ה ה"ג], 1) [עי" תוס' מנחות ל: ד"ה ולימא], ס) ביצה ט) ושם התם.

הגהות הב"ח

(d) גמ' ליחיניה ריט לקיש לרבי יוחנן כל לרבי יוחגן כל הכלים:

ליקומי רש"י

מעשה מוציא מיד מעשה. אפילו עשה ט מעשה. אפינו עםה טי מעשה מוכים מחחילה לשלחן כגון שקילו ספיפחי ליפוחו, כיון שנחן אחמל טי לחחנו לסגדלין מגטל מעשה לאשון וכל שכן שמוליא מידי מחשבה שלח היה בה דניחא דיה. שידע ננחינה והוכשר בעיניו נתינה והוכשר נעיניו ב"מ כב:]. כל הכלים יורדים וכוי. עיון ליקוטי לעיל עמוד אי. מדו שיחזור ויגרש בו. אס כמלך הפעל למזור ולגרע מלך הפעל למזור ולגרע בגט שבטלו תי אתרינן בטל גיטא והוה ליה כחספא או דלמא שליחותא דשליח הוא בטיל. מתורת גם לא בשליה. האי דאמר בטל סוא לשליח הוא דבטליה שלא יהא שלוחו לגרשה בגט זה דאחי דבור ומבטל דבור אבל גט שהוא בעין אינו נפסל [גיטין לב:]. מהיום ולאחר מיתה. שמת נחקיים התנאי ונמנא שהוא גט משעת נחינתו או חזרה הוי שחזר בו ממאי דאמר מהיום ואמר לאחר מיחה יהא גט ואינו כלום דבשלמא גבי מתנה איכא למימר גופא מהיום ופירא לאחר מיתה אבל הכא ליכא מחת מיחה ספג הכם ניכם מחתר הכי, ואם תשום תנאה הוי ליה לתיתר תנאה הוי ליה לתיתר מהים אם מתי וביטין בניטות לם מתי וביטין בל אתר מעסטיו יהא גען אם אתו הדר מעסטיו יהא גען אם אתו הדר מנים אתו התוח המו הוו מתה הוו מתה הוו הוו מתה הוו הוו הוו מחתר הוו הוו הוו החתר היו מתה הוו הוו החתר היו מתה הוו החתר היו החתר היו החתר היו מתה הוו החתר היו מתה הוו החתר היו מתה הוו החתר היו החתר הוו החתר היו החתר הוו החתר היו החתר ה הלכך הוי ספק מגורשת ואם פשטה ידה והבלה משניהם (ב"ב קלו.].

הגהות וציונים

לן ציל אינה (וש"ל): ב דפויס שב", דן יוש", דו י ל] צ"ל אינה (רש"ל): דו דפר"ם דאי:

מעשה מוציא מיד מעשה. התחיל לשוף ביטל מהם תורת גמר מלחכה לשם גן כלי בין שירד להו ע"י מעשה שהחליקן וגילה דעתו שאין מחוסרין משחרם ביטל חרומחו חרומה ואפילו חרם השליח במחשבה דהת עוד חיקון בין שירד להו ע"י מחשבה: מחשבה אינה מוציאה. חישב יולאין מידי מחשבתן הראשונה: דכי

מעשה דמיא. דרחמנא קרייה מעשה

דכתיב כי יתן והיינו בידים ואע"ג

דמחשבה בעלמא הוא דאפילו נפלו ממילא וניחא ליה הוי הכשר ומיקרי כי יותו: להא שמעתתא. דרכי יותנן ורים לקים: וכן היא שנתנה כו'. משנה היא לקמן בפ' בתרא: וחזרה בה. בין בפני שליח בין שלח בפניו: אינה חוזרת. ולקמן מותבינן ליה מהא דהשולח גט: ואפידו בקמייתא. גבי מתני לא בא אחר וקידשה וחורה בה קי"ל הילכתא כר׳ יוחנן דאתי דיבור ומבטל דיבור: מהו שיחזור ויגרש בו. בגט לחחר שחחר לשליח גט שנתתי לך בטל הוא: דעודם. אין דו בטלין לאחר לי שהרי ניתן להם זמן לחול בתוך לי שיהוח כולן פנויין מקידושי ראשון: ושמואל אמר כוי. לקמיה פריך עלה רב חסדה: מר ארישא. דמתני׳ דלה אמר מעכשיו מתני לה להך פלוגתא ומשום הכי קשיא ליה למר מאי דקשיא ליה: מקודשת ואינה מקודשת לעולם. ואפילו לאחר שלשים עומדת בספק קידושי שניהם ואסורה לשניהם בלא גט האחד ל כדמפרש טעמא לקמיה: ושמואל אמר. אינה בספיקא אלא עד שלשים יום שמה ימות הרחשון ולה יגמרו הקדושין ונמלאו קדושי שני חיילי למפרע: מספקא דיה. האי לאחר™ שלשים אי תנאה הוי אם לא אחזור בי בחוך ל' יהיו קדושין מעכשיו: אי חזרה הוי. ממאי דקאמר מעכשיו וקאמר איני אומר מעכשיו אלא המקדשי לי לאחר לי הילכך לעולם היא בספיקא דאי הוי תנאה קידושי ראשון חיילי קידושי שני לא חיילי ואם חורה הוי קידושי שני חיילי קידושי רחשון לה חייני: דשמואד פשימא דיה דתנאה הוי. סילכך כל ל' יום הוו קידושין תלוין שמא יחזור בו מל' ואילך גמרו: גם ואינו גם. מספקא ליה האי ולאחר מיתה אי הוי תנאה מהיום יהיה גע אם אמות ולכשימות נמצא גט למפרע מאותו יום אי חזרה הוי וחזר בו ממהיום ואמר זה גיטך לאחר מיתה ולא אמר כלום דאין גט לאחר מיתה דכיון דמית סיכי מגרש: כזה גמ. דתנחה הוי: התם. הוא דאיכא לספוקי ולמימר חזרה הוי משום דלרחוקה אתי וקשה בעיניו לרחקה ולגרשה ולהכי הדר ביה ממעכשיו אבל הכא דלקרובה קאמר כל מה דמצי לקרובה מקרב לה וכי אמר לאחר שלשים לא הדר ביה ממעכשיו: התם. הוא דאמר תנאה הוא ולא חורה דאדם יודע דאין גט לאחר מיחה ומידי דכדי לא עביד איניש דאמר: אבל הכא. דיש קדושין לחמר לי

מיד מחשבה מיהא תפיק. תימה ליפרוך נמי גבי תרומה לעיל לר"י דקאמר אם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה אבל אם של היא המשתם בשל מהחומה הנותה העותה הנותה הבים השביח מנס השביח הים במוספה דהם עוד חיקון בין שירד נהו ע"י מחשבה: מחשבה אינה מוציאה. חישב מלה דישר ומצעל דישר ו"ל עליהן לשוף לשבן אחר שחישב עליהן שלא לשוף שלא לשבן אין עליהן שלא לשבן אין מושבים המושבה במרונה בה ביים במוספה במרונה בה ביים במרונה במרו

אחר מחשבת השליח אבל גבי טומאה בלא אמירתה לשליח דאי אמרה לשליח אין רלוני שתקדשני פשיטא דאינה מקודשת דאטו משום דאמרה לו תיהוי לי שליח לקדשני לא מצי׳ חוורת: אם בימל עד שלא תרם כו'. סכל לא משני כדלעיל שאני נחינת

מעות ליד האשה דכמעשה דמי היינו משום דהכא ליכא נתינת מעות אלא דיפור לבד: בותורת גם דא במדיה. פי׳ דמסחמה חינו מחכרון לבטל אלא השלים ולפי זה אם אמר בפירוש אני מבטל הגט עלמו שהוא בטול ופסול לגרש בו ובפרק השולח (גיטין דף נב: ט) גרים גיטא גופיה מי קה בטל משמע שהין הגט מתבטל ולריך לפרש אתה סבור שהגט יכול ליפסל בביטול ולא היא דהרי הוא כמו מעות שאינן מתבטלות דמאחר דהגט כתוב כהלכתו אינו יכול לצטלו ואם ירצה יחזור ויגרש בו:

אפילו

דמומאה דכי מעשה דמי וכדרב פפא דרב פפא רמי כתיב כי יתן וקריגן כי יותן הא כיצד כי יותן דומיא דיתן מה יתן ַ דניחא ליה אף יותן גמי דניחא ליה איתיביה רבי יוחנן לר״ל השולח גם לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גם שנתתי לך במל הוא הרי ליים כלומר התקרשילי הבשל תיובתא דר"ל תיובתא והילכתא כוותיה דר"י ואפילו בקמייתא ואע"ג. מעכשיו של אחזור הוד בשל תיובתא דר"ל תיובתא והילכתא כוותיה דר"י ואפילו בקמייתא ואע"ג. תוך ליים ושל של אחזור היבי אפילו הכי אתי בי מקושה היא די דאיכא למימר שאני נתינת מעות ליד אשה דכמעשה דמי אפילו הכי אתי משנה ואי די דיום ומבשל דיבור קשיא הילכתא אמרת הילכתא כרבי יותנן היותנו היותנו בי מיום בי מיותנו בי מיום בי מ וקיימא לן ? הילכתא כרב נחמן דאיבעיא להו מהו שיחזור ויגרש בו רב נחמן אמר ™ הוור ומגרש בו רב ששת אמר אינו חוור ומגרש בו וקיימא לן הילכתא כותיה דרב נחמן דנהי דבטליה מתורת שליח מתורת גם לא בטליה: מקודשת לשני: אמר רב ימקודשת לשני לעולם ושמואל אמר מקודשת לשני עד ל' יום לאחר ל' יום פקעי קירושי שני וגמרי קירושי ראשון יתיב רב חסדא וקא קשיא ליה קירושי שני במאי פקעי אמר ליה רב יוסף מר ארישא מתני לה וקשיא ליה רב יהודה אסיפא מתני לה ולא קשיא ליה מעכשיו ולאחר שלשים יום וכו' אמר רב 'מקודשת ואינה מקודשת לעולם ושמואל אמר מקודשת ואינה מקודשת אלא עד ל' יום לאחר ל' פקעי קידושי שני וגמרי קידושי ראשון לרב מספקא ליה אי תנאה הואי אי חזרה הואי לשמואל פשימא ליה דתנאה הואי ובפלוגתא דהני תנאי ∘דתניא "מהיום ולאחר מיתה גם ואינו גם דברי חכמים רבי אומר כזה גם ונימא "רב הלכה כרבנן ונימא שמואל הלכה כרבי צריכא דאילוף אמר רב הלכה כרבנן הוה אמינא התם דלרחוקה קאתי אבל הכא דלקרובה קאתי אימא מודה ליה לשמואל דתנאה הואי ואי אמר שמואל הלכה כרבי הוה אמינא התם הוא דאין גם לאחר מיתה אבל הכא דיש קידושין לאחר ל' אימא מודי ליה לרב צריכא אמר אביי ולמעמיה דרב בא אחד ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום ובא אחר ואמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר עשרים יום ובא

יום אם לא קדשה אחר בנחיים אימא דילמא הוי חזרה דלא רלה לקדשה מעכשיו שמא דעתו על אחרת וימלך בחוך שלשים יום קמשמע לו: 'ודשעמיה דרב. דמספקה ליה בחזרה וחנהה בה אחד ואמר מעכשיו ולאחר שלשים ובה אחר ואמר מעכשיו ולאחר עשרים שכלו של שני בחוך של ראשון ואם דראשון חזרה הוו להו דשני קידושין דהא ראשון הדר ביה ממעכשיו:

סמג עשין רמו: יד ב מיי' פ"ט מהלי אישות הלכה אישות הלכה דמחשבה דתרומה היה יודע דכמעשה סימן לו סעיף ז: למחשבה דתרומה היה יודע דכתעשה מו ג מייי שם הלי כ דמי דכתיב (צמדבר יה) ונחשב לכם טוש"ע שם פעיף ו: מו ד ה מיי פ"ו מהלי והוי כאילו מרם בידים ואפילו מעשה גירשין הלכם כא שמע אינו מוליא אפילו מרם אח"כ כרוים עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמח סעיף סו: חחר מחשבת מטמחתו חבל מביחתו יו ו מיי פ"ו מהל משות אין המחשבה מטמחתו חבל מביחתו יו ו מיי פיז מכל אכות הלי תורת קבלת טומחה ואותה הבחה הלי א סמג שכון מת טושיע אדע סמון מי יכול להתבטל דהכל מודים דע"י סשיף: יכול התבטל אדכ תחבטל על ידי ינודי שם ספיי ג' יב המעשה מבטלת א"כ תחבטל על ידי ינודי שם ספיי ג' יב מתשבה: אן קידשה עצבה וחורה יש ח מיי פיש מה עשין נ טוש"ע אה"ע סימן

> תורה אור השלם א) וכי יחו פום על ורע וְנָפַּל מִנְבְיֶּהֶב עֶיֶּיוּ ממא הוא לכם: [ויכרא יא. לח]

> > תום' ר"י הזקן

וכן היא שנתנה רשות. מהו שיחזור ויגרש בו. מהו שיחזור ויגרש בו. כשאומר לשליח גט שנתתי לך בטל הוא: מתורת גט לא בטליה. בהאי לישנא כמו שבארנו פרק השולח. שבאתנו פוץ ושולח. במאי פקער. דהא כשחלין קדושי ראשון מר. רב חסדא: ארישא. מר. רב חסדא: ארישא. דלא אמר מעכשיו: אי תנאה הוי. האי ולאחר ל' יום כלומר התקדשי לי חזרה הוף. שחזר בו מעכשיו דקאמר ואינו רוצה שיחולו הקדושין עד אחר ל' יום ויכול לחזור שהרי לא נתן לה הכסף עד שחזר בו ואי זזרה הוי הויא מקודשת לשני שחלו מיד הילכך . היא בזה הספק לעולם וצריכה גט משניהם: ושמואל אמר. אינו בזה הספק אלא ל' יום שמא ימות הראשון ולא יגמרו הקדושין ונמצא קדושי יויף שין ונמצא קודשי שני חלין למפרע עכ״ל ר״ש. ולהאי פירושא האומר לאשה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר שלשים יום ובא אחר וקדשה בתוך ל' יום ואח"כ מת או חזר בו הראשון בתוך ל' יום מקודשת לשני דאגלאי מילתא למפרע דקדושי ראשוז לא הוו קדושי שהרי חזר בו או מת כמו שהוי הוו בו או מת כמו שנראה מלשון ר״ש לשמראל דאמר תנאה הוי אם מת ראשון תוך שלשים יום הוו קדושי שלשים יום הוו קדושי שני קדושין אלמא יכול לחזור בו והר"ם ז"ל כתב בפ״ז שצריכה גט משניהם אפילו תוך ל׳ יום אלמא ראשון לא סגי

(להכון את עצמו משלשים ואילך ואם מת תוך שלשים יום איצ חליצה או יבום שהרי משנה ראשונה נמן לה הקדושין שלא ינמרו עד לאחר שלשים וכן נמי אם מתה היא תוך שלשים יום הוא מתרב בקרובותיה שהקדושין לא ננמרו (14). הופטאה סיל התורשים הלויין בל שלשים שאם יותר קרושי עד היותר הרבשים שחור ברמפשים אם היותר ממצשים העם המלא ברמשים היותר ברמשים היותר האותר היותר ברמשים היותר היותר

חשק שלמה על תום' ר"ד הזקן ל) נכאה דל"ל כאן שהקידושין לא ננמרו או שורה הר כדפרשנא וכר דקידושי שני קידושין ולשמואל פשיטא וכרי ואפילו מנאה הר מ"מ הגעל אינו יכול לחזור פי.

The authorization of an agent can be revoked by the principal either through an act, such as doing the intended action on his own, or through a verbal revocation

ובא

ביטול שליחות גמרא קידושיו דף נט: מי ששלח שליח לעשות איזה דבר בשבילו, יכול לבטלו בין על ידי מעשה, כגון שעשה הדבר בעצמו, ובין על ידי דיבור בעלמא שחוזר בו.

ואין העושה שליח צריך קנין ולא עדים אלא באמירה בעלמא בינו לבין חבירו ואין צריך עדים אלא לגלות הדבר אם כפר אחד מהם. הגה יולכן האומר לחבירו (ג)קח סחורה זו ואשחחף עמך והלך וקנאה [ג]לא יוכל לחזור בו דהוי הכשלוחו.

עבר השליח על דעת משלחו לא עשה כלום יודווקא שהודיע שהוא שליח של פלוני לפיכך אף על פי שמשך או המשיך אם נמצא שעבר על דעת משלחו בטל המקח ומחזיר אבל [ד]אם לא הודיע שהוא שלוחו של פלוני (ל)נקנה המקח ויהיה הדין בינו וכין זה ששלחו.

ציונים ומקורות ד. משונת הרשנ"א ח"א סיי אלף וי. ד"מ ה". ה. וכ"כ נהנ"ה נסימן קפ"ג סוף סעיף ד". ו. טור סעיף ו' נשם הרמנ"א פ"ב משלוחין ה"ד.

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

אמנם נראה, דבתרומה, דוקא אם אמר לקטן לא תרום והקטן קרא השולח קטו שם תרומה אין תרומתו תרומה, אבל אם ליוה לקטן לתרום תרומה והמשלו אמר התבואה שיפריש קטן זה ויקרא לו שם תרומה יהיה ההשדוו תרומה על מוחר התבואה, הוי תרומה, דהא חרומה ניטלח במחשבה, מהני ואם מחשב ואמר אם ירדו גשמים יהיה זה חרומה על זה הוי תרומה, כדמוכח בעירובין דף ל"ז [ע"ב] דלה שקיל וטרי החם רק הי המר הם ירדו גשמים יהיה זה תרומה ואם לא ירדו גשמים יהיה זה תרומה, אבל באמר לכשירדו גשמים יהיה זה חרומה על זה, ודאי דהוי חרומה, והכא נמי, מה לי אם אמר כשירדו גשמים או שאומר מה שיפריש הקטן או הקוף יהיה תרומה. ואפילו ברירה לא שייך כשאומר שהחרומה יהיה חל להבא כשיחברר, כמבואר במהרי"ט [ח"ב] חלק חו"מ סי' כ"ג ובריש פ"ה דמעשר שני.

וכן במוכר ולוקח ע"י שליח שאינו בתורת שליחות, נראה דדוקא במה בעינו בשלים דלוקם שעשה משיכה ע"י השלים שאינו בר שליחות, לאו שליחות שליחות, לאו שליחות כלום הוא, ואפילו מסר אח"כ השלים החפץ להלוקח ומשך בעלמו ובממכר שלא בפני המוכר משיכתו לאו כלום היא, דהא לא אמר המוכר ללוקח משוך וקני רק להשליח, ואפילו משך בפני המוכר, מ"מ לא היתה דעתו לקנות במשיכה זו רק במשיכה שעשה השליח ומשיכת

> השליח לא מהני, וכן מוכר שאמר לשליח קטן לא מכור והמשיך לאו כלום הוא. אבל אם המוכר מסר החפץ לקטן וגוי למסרו להלוקח, ואמר או כחב על ידם להלוקח שילך וימשוך ויקנה בשם המוכר, מהני משיכח הלוקח, דהא אפילו בגט מבואר באה"ע סימן קמ"א סעיף ל"ה דאפילו לשלוח גט ביד גוי לימן לישראל ומינה בכתבו הישראל לשליח, דכשר, דהגוי מעשה קוף בעלמא עביד, והכא נמי השליח מעשה קוף בעלמא עביד, שהוליך הדברים שאמר המוכר להלוקח שימשוך הלוקח ויקנה. ואפילו החולקין שם [בהג"ה] נראה דמודים הכא בקנין. אמנס בעינן שיאמר לשון דמהני דהיינו לך משוך וקני, אבל אם כתב ואמר ימשוך ויקנה, הוי כאומר משוך ותקנה דלא מהני, כיון דמשמע להבא כמבואר בסימן קצ"ז [סעיף ר]. וכן אם נחן לשליח כסף לקנוח קרקע, קנה המשלח, דהשליח מעשה קוף בעלמא עביד להוליך המעוח

האומו [ג] לא יכול לחזור. וה"ה אם אמר קח סחורה סתם במעותיך ואשתתף עמך, אפילו לא ייחד לו שום סחורה, נעשה שותף חיכף כשקנה. אכן אם קנה ססורה יותר מן הרגילות, דודאי לא אסיק אדעתיה דמשלח ליתן מעות כ"כ, אינו יכול לכפות להמשלח, כעין שכתב בהג"ה סעיף ג', ע"ם.

ועיין סמ"ע [סק"ה] שכתב דהיינו המשלח וכו". ולכאורה קשה, דהא ודאי קודם שקנה הסחורה אף המשלח יכול לחזור ולבטל השליחום כיון חתי יש דמיירי דעדיין לא נתן מעות כמבואר בחשובת הרשב"א [המובא בציונים אות די] ע"ש, ואחר שקנה בשם המשלח אף השליח אינו יכול לחזור חורת השליח בו, דדוקא קודם שקנה יכול השלים לחזור בו ולומר לעצמי אני קונה, אבל אחר שקנה בשם המשלח שוב אינו יכול לחזור בו וקנהו המשלח המשלח

דבן נראה כונח דבריו, דעיקר החילוק שבין חזרת המשלח לחזרת השליח הוא רק לענין ביטול השליחות שלא בפניו, דהשליח שביטל השליחות בפני עדים שלא בפני המשלח קודם שקנה ואמר לעצמי אני קונה, מהני, כמבואר בסימן קפ"ג [שם], ואילו המשלח שביטל השליחות שלא בפני השליח אפילו בפני עדים, והשליח לא ידע והלך וקנה במעוח עלמו בשם המשלח כמו שליוה לו המשלח שאמר לו לך וקח במעוחיך ואשמתף עמך, חייב להחזיר להשליח מעוחיו, כיון דהשליח הוליא ממון על פיו כמו בתן מנה לפלוני או זרוק מנה לים דחייב משום ערב [ראה לעיל סימן

למבואר בסימן קפ"ג [סעיף די].

קכ"ב סק"ג].

להמוכר לקנות בו.

דעת השליח שיהיה המקח קיים ולתקן את אשר עיות בכדי שלא יהיה כגזלן. ואפילו אין לשליח לתקן העיוות מ״מ המקח קיים.

לי במעותין מתי **ח**יינ

If an agent was appointed to buy merchandise on behalf of himself and the principal, neither one can retract after the merchandise has been bought. Beforehand though, the agent can retract by stating in front of witnesses that he is buying the merchandise for himself, and the principal can retract by revoking his authorization in front of the agent. If the principal issued his revocation elsewhere, and the agent who was unaware bought the merchandise as originally intended, the principal is liable to pay his share.

רמ"א חושן משפט סימן קפב סעיף א', נתיבות סק"ג הממנה שליח לקנות סחורה בעד שניהם, אינם יכולים לחזור בהם אחר שקנה הסחורה. וקודם שקנה יכול השליח לחזור בו בפני עדים ולקנות לעצמו, וגם המשלח יכול לבטלו בפניו. אבל אם ביטלו שלא בפניו, והשליח לא ידע והוציא מעות על פיו, חייב

PART I GENERAL RULES OF AGENCY

16

חושן משפט סימן קפב

משפט הכהנים - חידושים

היתה בפני המוכר. ישועיין ביאורים [סק״ב] דמ״מ במוכר שמסר החפץ לשליח אפילו גוי וכתב להלוקח על ידו לך משוך וקני, קנה הלוקח כשמשך. וכן אם הלוקח שלח ע"י גוי וחרש ושוטה וקטן כסף להמוכר לקנות ע"י הכסף, קנה המשלח כשקיבל המוכר המעות.

(ג) קח מחורה. ₪עיין ביאורים [סק״ג] דאפילו ציוה לו שיקנה במעות עצמו ואח"כ יחזיר לו המעות, מחויב להחזיר לו. ואפילו אמר לו סתם קנה סחורה ולא פירש לו איזה סך כמה שיקנה, מחויב להחזיר לו, אם לא שקנה כל כך שבודאי לא אסיק אדעתיה כל כך. ואפילו ביטל השליחות בפני עדים שלא בפניו לא מהני. ואם השליח ביטל השליחות בפני עדים קודם שיקנה ואמר לעצמי אני קונה, יבואר בסימן קפ"ג [סעיף ד׳].

(ז) נקנה המקח. שדעיין ביאורים [סק״ד] דאפילו נתברר שהוא של המשלח ועבר על דבריו, דאפ״ה המקח קיים, דאמדו חז״ל

אבר יראה לי דכ"ו אם חולקין בתנאי דקום ועשה אם קיימו את המנאי אבל אם חולקין אם ביטלו בודאי דלא מהימן לומר אם ביטלו דמהיכי חיתי לומר שביטל את התנאי אם אין אמחלא לומר שביעל ולדעתי הוא גרע מתנאי דשב ואל תעשה ואמר דעבר בפועל דמשמע מהמחבר בח"מ הנ"ל דאינו נאמן וכן הוא להדיא בב"ש סוף סימן הנ"לוס בש"ך בח"מ סוי מ"ו ס"ק ק"ו הנ"ל דאף אם מכמשו שעבר בפועל אינו נאמן וא"כ כ"ש שאינו נאמן שביעל את התנאי וראיה טה מדברי הרב בהג"ה בא"ע סימן קמ"א סעיף ס' וו"ל ואין הבעל נאתן לומר שבטלו אא"כ כו' מודים בדבר או שים לו עדים שבטלו ע"ש א"כ אם באשת איש החמורה לא מהימן לומר דביטל בממון הקל לא כ"ש ובודאי דיותר מלוי בגט דמחמת כעם וקטט ומריבה רצה ליחן גט ואח"כ מתחרט ומבטל הגט ואפ"ה לא מהימן כש"כ גבי חנאי דלא מהימן לומר דביטל אלא בפני עדים ועוד ראיה מהא דקי"ל בש"ם ובש"ע ח"מ סי' ע' אמר לי' אל תפרעני אלא בעדים אינו נאמן לומר שפרעו שלח בעדים ואם איתא יטעון דאח"כ ביטל את התנאי דאל תפרעני אלא בעדים מחמת שהיה ירא דילמא יצטרך למעות מאוד ולא יהיה מצוי באותו שעה עדים והלוה לא ירצה לפרוע לו מחמח דהתנה טמו דאל יפרע אלא בעדים לכך ביטל את התנאי או מפני שאר סיבה ואין להתעקש ולותר דבאתת אם יטעון כך נאתן דא"כ לא הוי הפוסקים שתקו מלהוכיר דין זה: נאוס חיים כהן רפתפורט חופ"ק אוסטרהא:

כימן יח

ליתר עיוו

שארר חה מסחה הנה נפלה מבוכה גדולה בהני בירב בשאלה איך שראובן נחן חפץ לשמעון למכור בסך כ"ז זהובים ולקח שמעון החפץ מיד ראובן והלך לשוק למכור ומכר החפץ זה ללוי בסך הנ"ל ממשוקיבל מעות מיד לוי ומסר לו החפץ ולא שינה שליחתו כלל ובחוך כך קדם ראובן ומכר החפץ הלו שביד שמעון ליהודה בסך הג"ל ג"כ ונתוודע הדבר ע"י עדים בבירור שקדם מכירתו של ראובן ליהודה קודם שמכר שלותו או סירסורו ללוי:

לית דין לריך בושם שמכירסו של ראובן הוי כמו ביטל שליחוחו של
שמעון אבל נפלה מבוכה בינינו אי מהגי בכואת ביטול שליח
או לאו יש פנים לכאן ולכאן יאי לואת לא ידענו אי מהגי בכוה ביטול
שליח ונחבעלה שליחתו של שמעון ואין מכירחו ללוי כלום ושמעון הודיע
ללוי קודם מכירתו שהוא שליח של ראובן ופטור הוא ג"כ ולריך להוליא
החפן מיד לוי ליתן ליד יהודה מכח מלהכתו של ראובן או לא מהני
בכוה ביטול שליחות כלל וכל מה שעשה שמעון עשוי ואין במכירתו של

ראובן כלום לואת אחוי קידה לפני כבודו הרב להאיר עינינו בתורתא כ ידיו רב לו בש"ם ופוסקים ונשתה בלמא את דבריו ובאורו נראה אור ובקשתינו לכתוב על נייר הלו תשובתו בלדו כפי חכמתו הזכה : כ"ד יעקב מסלאוויטא :

תשובה יראה לפע"ד אם לא ידע לוי מהביטול פביטל ראום שליחות שמעון היינו שלא ידע ממכירות ראום ליהודה אף שמכירת ראום ליהודה היה לפני עדים קודם שמכר שמעון ללוי אין נריך לוי להחיר המקח ליהודה כי אף שיכול ראוש לבטל שליחות שמעון חם לח הודיע ללוי ולח לשמעון הביטול לח מהגי הביטול כלל ודמיא למה דאיתא בש"ע ח"מ סי' קכ"ב סעיף ג' שאף שיטל לבעל הרשאה ואפי אם כתב בהרשאה שהקנה לו הממון אג"ק כמבואר בהש"ך ס"ק ט' מימ אם לא ידע הנחבע מהביטול אין הביטול נחשב לכלום כמו שמבואר בשיע שם סעיף ג' הג"ל דהוא הפסד לעלמו והנתבע פטור וכן אם עמד המורשה בדין ונתחייב המורשה אין המרשה יכול לסתור הדין וכו' ע"ש וע"ש בסמ"ע ס"ק ה' שהביא בשם הב"י וד"מ דאף דידע השליח שבטלי - אם הנהבע לא ידע פטור הנתבע כו' ודוקא אם דן המורשה ונתחייב בדין זה תלוי בידיעת השליח שביעלו וכו' כיון דאין לו הפסד כ"כ בוה לנתבעשיחזיר וידון עמו עכ"ל הסמ"ע ע"ש ועיין בהרב הש"ך ס"ק י"א שחולק וסובר דגם גבי דן עפ"י הרשאה אף שהמורשה ידע שביטל הרשאתו אם הגתבע לא ידע אינו חוזר ודן ועיין בסי' קכ"ג בסת"ע ובש"ך שם ס"ק י"ד איכ מוכח מכל הג"ל דאם הגתבע לא ידע מהביטול אינו ביטול כלל :

רארה אם השליח יודע מהביטול מ"מ סובר הש"ך דלה מהגי כיון
דהנתבע לה ידע והכליח מסר לו ההרשהה וח"כ בנ"ד דליי
לה ידע מהביטול ומהחזרה אף אם היה השליח יודע לה מהני הביטול
לדעת הרב הש"ך שהבאתי לעיל ואין לומר דדוקה גבי הרשאה לה מהגי
הביטול אם לה ידע הנתבע מחמת הפסד הנתבע דהה גם אם ממד
המורשה בדין עם הנתבע ונחחייב המורשה הין המרשה יטללסחור
הדין בטענה דכבר ביטל שליחתו ושם לה שייך הפסד לנתבע כמבוחר
בסמ"ע שהבאתי לעיל ובודהי לה גרע מה שמסר השליח החפץ להלוקח
ממה שמסר המורש' ההרשאה לנתבע ודוק:

לאין ענין לכאן מה שאמרו חז"ל בפ' השלח גבי גט דממונש מאיסורא לא ילפיט הנלפע"ד כחבתי היום יום ב' ט"ו שבט הקפ"ז לפיק : נאום חיים בהן רפאפורט מונה פה"ק אוכטררא :

> ליתר עיון: שו"ת מים חיים חו"מ סימן יח לדעת המים חיים, אם המשלח ביטל את השליחות שלא בפני השליח, והלוקח לא ידע שנתב־ טלה השליחות, לא מהני הביטול והלוקח אינו חייב להחזיה.

Further lyun: If a principal revokes the agent's authorization but did not notify him, and the agent sold the item to another as intended, the buyer does not have to return the item even if the revocation preceded the sale.

מסורת הש"ם טם הוספות ל) נדרים פד: וע"ם

פרש"י והר"ן וע"ע שם

נפי׳ הרא"ש] חוספחא

דמעשר שני פ"ג הל' ט.

ב) ולעיל נד: נדרים פה.

חוליו הל: מכוח כ. בכורות

יא. ב"ב קכג: ע"ש חוס׳

ד"ה וקסנר], ג) ע"ו

עג: חולין קלו: [שבת

כתובות קה, ו) [לעיל

יע:], ז) [שס. ע"ש],

ם) תוספתה דיבמות פ"ד

ה"ג, ט) עי׳ שבת צה.,

י) יבמות פו:, כ) ובכורות

כט., ל) יבמות סז ע"ב.

ה) בכוכות

פה.

יו:], ד) נדרים

ע"ש.

האיש מקדש פרק שני קידושין

א"ל חוצאה את איכסיף הוא סבר משמעתא

קאמר ליה א"ל הכי קאמינא רב אםי דהוצל

קאי כותיך נימא ¢כתנאי *הגונב מבלו של

חבירו משלם לו דמי מבלו של חבירוי דברי

רבי ר' יוםי בר' יהודה אומר אינו משלם אלא

דמי חולין שבו מאי לאו בהא קמיפלגי דמר

סבר מובת הנאה ממון ומר סבר מובת הנאה

אינה ממון לא דכולי עלמא מובת הנאה

אינה ממון והכא במבלים שנפלו לו מבית

אבי אמו כהן ובמתנות שלא הורמו כמי

שהורמו דמיין קמיפלגי • מר סבר ° כמי שהורמו

דמיין ומ"ם לאו כמי שהורמו דמיין ואיבעית

אימא דכולי עלמא כמי שהורמו דמייז ומובת

הנאה אינה ממון והכא בדשמואל קמיפלגי

דאמר שמואל מבחימה אחת פומרת את

הכרי דמר אית ליה דשמואל ומר לית ליה

הוצאה את הוא סבר משמעתא קאמר ליה. מולא את משמועה זו

נראה שאין אתה חכם בה אי נמי קטיל קני באגמא^ט את לשון הולא

שבו. אבל בתרומה ומעשר אמר ליה

לאו בעל דברים דידי את וכשיבא כהן

גם הוא לתובעו ידחהו ויאמר לא לך

אתננה יו כי אם לכהן אחר: ה"ג לא

דכ"ע מובת הנאה אינה ממון והכא

במתנות שלא הורמו קמיפלגי. וכגון

שנפל לו טבל זה מבית אבי אמו כהן

רבי סבר כמי שהורמו דמיין וזכה

אבי אמו בתרומה ומעשרות שבו שאף

מעשר ראשון לכהנים מדקנסינהו

עזרא ללויס": ורבי יוםי סבר דאו כמי

שהורמו דמיין. ולריך סיורש סזה

לחתן לכהן ואין לו בהן אלא טובת

הנאה והיא אינה ממון: ואיבעית

אימא דכ"ע כמי שהורמו דמיין ומובת

הנאה אינה ממון. והכא לאו דנפלו

לו מבית אבי אמו כהן עסקינן אלא

שגדלו בארצו וטעמא דרבי משום דאית

ליה דשמואל דאמר חטה אחת פוטרת

את הכרי הילכך אמר ליה בעל הטבל

אל הגנב כולה דידי הוא דפטרנא

נפשי בחטה אחת לתרומה וכי פליג

רצי עליה דר' יוסי בר' יהודה בתרומה

לחודה פליג אבל במעשר מודה דלאו

בעל דברים דידיה הוא: ורבי יוםי דית

דיה דשמואד. הילכך בתרומה נמי לא

מלי תצע ליה וה"ה דמלי לאוקמיה

נמי בטבלים שנפלו לו ודכ"ע כמי

שלא הורמו דמיין וטובת הנאה אינה

ממון וקמיפלגי בדשמואל אלא אי

אוקמת הכי אוקמת ליה מתניתין

דקתני מקודשת דלא כתרוייהו דכיון

דטובת הנאה אינה ממון ומתנות שלא

הורמו (א) כלא הורמו דמיין היכי

מיקדשה הה חין לו בתרומה חלה

טובת הנאה ואפילו נפלו לו טבלים

מבית אבי אמו כהן אבל השתא דאמרינן כמי שהורמו דמיין ופלוגתייהו

בטיבלא דאתי מארעיה מתרלא מתני׳

כדשנינן לעיל ודברי הכל: הנסוהו

דגנב. שלא תהא תרומה אצלו ממון

ודפנא (סוכה דף כג.): דימא כתנאי. טובת הנאה ממון או אינה ממון:

כן דמלי לפרש מי מערה ממש כלומר מכונסים ואינן מים

בחנם אף אתם בחנם וזה שעשה בשכר עבר על דברי תורה ומקרא ממש לא נפק ליה דהא לא שמעינן מיניה היכא דעבד בשכר דלא מהני אלא אסמכתא בעלמא הוא דלא

הדרן עלך האיש מקרש

האומר. והלך וקידשה לעצמו מקודשת. וח"ת מה חידום יש כאן פשיטא ויש לומר דמיירי כגון דאמר השליח לאשה בשעת קדושין פלוני שלחני לקדשך לו ובתוך כך אמר לה הרי את מקודשת לי והיא ידעה דקידשה לנפשיה דאל"כ לא היתה מקודשת לו ואשמועינן חידוש דמהו דתימא הא דקאמר לי ללורך משלחו קאמר קמ"ל דלא:

דשמואל ואיבעית אימא דכולי עלמא לית להו דשמואל והכא 🤊 היינו מעמא דרבי דקנסוהו רבנן לגנב ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דשמואל והכא היינו מעמא דרבי יוסי בר' יהודה דקנסוהו רבגן לבעל הבית דלא איבעי ליה לשהויה למיבליה תגן במקדש בתרומות ובמעשרות ובמתגות במי חמאת ובאפר פרה הרי זו מקודשת ואף על פיח ישראל חורמינהו יהנוטל שכר לדון דיניו במלים דלהעיד עדותו במלה דלהזות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה אמר אביי לא קשיא כאן ובשכר הבאה ומילוי כאן בשכר הזאה וקידוש דיקא נמי דקתני הכא במי חמאת ובאפר פרה וקתני התם להזות ולקדש שמע מינה:

הדרן עלך האיש מקדש

האומר ילחבירו צא וקדש לי אשה פלונית והלך וקדשה לעצמו מקודשת לשני ^הוכן ⁶ האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום מקודשת לשני בת ישראל לכהן תאכל בתרומה מעכשיו ולאחר שלשים יום ובא אחר וקידשה בתוך שלשים יום מקודשת יי ואינה מקודשת בת ישראל לכהן או בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה: **נכו'** האומר לחבירו צא וקדש ® תנא ׄמה שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות ותנא דידן הלך נמי דקתני הלך ברמאות מאי שנא הכא דקתני האומר לחבירו ומאי

שאין לו תובעים ונמלא חוטא נשכר: דהזות ודקדש. משנה היא בבכורות הנוטל שכרו לדון דיניו בטלים להזות ולקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה: דהוות. על הטמא ולקדש מי חטאת כשנותן האפר דמים קרי קדושה: מי מערה. סרוחים הם: אפר מקדה. כלומר סמם אפר שבא מן הקלוי באש: בשבר. הבאת האפר ממקום למקום ושכר מילוי המים דמילחא דטירחא היא ורחמנא לא רמיא עליה ושרי למשקל אגרא ומקודשת ומתניתין דבכורות בשכר הואה וקידוש דליכא טירחא ושכר לימוד מלוה הוא נוטל והחורה אמרה (דגרים ד) ראה למדתי אמכם וגו' כאשר לוני וגו' מה אני בחנם אף אחם בחנם (מרים דף ו. י"): דיקא גמי. דמתניתין לאו אהואה וקידוש קאי דקתני מי חטאת ואפר חטאת שעדיין אינן מעורבין:

הדרן עלך האיש מקדש

האוכזר. מקודשת ואינה מקודשת. לשניהם דאסורה לשניהם אלא אם כן נתן האחד גע ולאדם אחר אסורה עד שיתנו שניהם גט ובגמרא פליגי בה ומפרש טעמא: בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה. שמא אינן קדושין ובת כהן לישראל נמי לא תאכל בתרומת בית אביה שמא הוו קידושין וזר פוסל בקדושין את בת כהן מן התרומה 6:

→ הגהות הב"ח

(ל) רש"ר ד"ה ור' יוסי וכו׳ ומתנות שלא הורמו לאו כהורמו דמייו:

> **→** גליון חש"ם

גמ' מר סבר כמי שהורמו. עי׳ מוס׳ נגל בתרא דף הכג ע"ב ד"ה

~~>>⊕~~(⊂ הגהות וציונים

מוסף הוצלא [לֹ את איכא דאמרי הוצאה את, וכן ברש"י סבר משמועה זו קאמ׳ ליה מוצל אתה (ולפ"ז שני הפירושים ברש"י שתי הנוסחאות): ליתא חבירו" ליתא בדפו״ס כת״י וראשונים: ג] מלת "תנן" משולל הבנה אלא פיסקא היא (גליון) וליתא בדפו"ס וכת"י: **7]** [צ"ל ואפילו] (גליון): ס א לך דפו״ס לא לך היתה נתונה: ו] נדצ"ל ואכורה (גרז״ס, וכ״ה בדפו״ס וברש״י על הרי"ף ובר"ן): 1] יש להוסיף וגו' (באה"מ):

> ליקוטי רש"י

שני כתובים הבאים כאחד. לתפום דמיהן באיסורן אע"פ שהן אסורין בכל מקום שהן. מה קודש תופם את דמיו. דכתיג ופדה בערכך [ע"ז נד:]. פליה כחיב ביה שוה יולא וזה נכנס תחתיו יולה הקדש לחולין ונכנסין הדמים מחתיו דהיינו ופדה והיינו נמכר דכל מכירה יוצאה מכחו של זה ובא לזה והדמים נכנסין לרשות המוכר ןסוכה מתבערין בשביעית. בחוך זמן הכיעור ושםן. נאכלין קודם הביעור

If an agent who was appointed to buy something went and bought the item for himself, he becomes the rightful owner but he is considered a charlatan. Even if he could not perform as intended, he still must inform the principal as such before buying it for himself. However, if notifying him will cause him to lose his own opportunity to buy the item, he may buy if first and notify the principal later.

שליח שהנה לטצמו גמרא קידושיו דף נח: - נט.

שליח שנתמנה לקנות איזה דבר והלך וקנהו לעצמו, מה שעשה עשה אלא שנקרא רמאי. ואם לא היה באפשרותו לקיים שליחותו מאיזה סיבה, חייב להודיע למשלח קודם שיקנהו לעצמו. אך אם עי"ז היה מפסיד את ההזדמנות לקנותו, יכול לקנות מקודם ולהודיעו אח"כ למה לא

ביבין מי מערה. פי׳ בקונטרס מים סרוחים ובחנם דחק לפרש חיים ואנן מים חיים בעינן ואפרו אפר מקלה פירוש שעבר על דברי מורה דכתיב (דממים ד) ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים^{ין} מה אני - משדם דו דמי שיבדו. אף דמי תרומה ומעשר שבו: א**דא דמי חו**דין

מהני אפילו דיעבד:

לקדושי

תום' ר"י הזקן

עין משפמ

נר מצוה

קפה א מיי פ"ב מהלי

גניבה הלכה ד:

קפו ב מיי פ"ג מהלי

מרומות הלי א:

קפו ג מיי׳ פכ"ג מהלי

לאוין כת טוש"ע חו"מ

סימן ט סעיף ה: קפח ד טוש"ע חו"מ

:כהג"ה

קפש הו מיי פ"ז מסלי

סמג עשין רלו:

א ז מיי׳ פ״ט מהלכות

עשין מח טוש"ע אה"ע

סימו לה סעיף ט:

ב חמיי פ"ו שם הלכה יא

סימן מ סעיף ב: ג פו מיי' שם הלכה יב

:מוש"ע שם סעיף ג

הלכה יו סמג עשין מח

ד י מיי׳ פ"ט מהל׳ אישות

טוש"ע אה"ע סימן לה

:סעיף

סמג שם טוש"ע אה"ע

אישות הלכה יו סמג

סנהדרין הל' ה סמג

סימן לד סעיף יח

פרה אדומה הל' ב

שהורמו דמייו ובמכות פ׳ אלו הז הלוקיז נמי אסיק רבא דכמי שהורמו דמי לכל דכר שהוא מז התורה דקאמר מחיצה דאורייתא כדאיתא התם וכן פסק הר״ם: **הנוטל שכרו**. משנה בבכורות פ' עד כמה: להזות. על הטמא: ולקדש. כשנותן אפר פרה במי חטאת הרי קדוש: מ**י מערה**. :סרוחים שאינן שוים אפר מקלה. אפר פרה אפר הבא מן הקלוי באש וא"כ היאך מקודשת: בשכר. הבאת האפר או המים ממקום למקום או מילוי המים יכול ליטול שכרו דמילתא דטרחא היא ולא רמא עליה רחמנא ושרי למשקל אגרא כ"פ ר"ש ואיכא מ״ד הטעם אין זה עיקר המצוה: כאן בשכר הזאה וקדוש. שאין כו טורח ושכר לימוד המצוה הוא נוטל ומה אני בחנם אף אתה כחנם. א״נ שהוא עיקר המצוה לאידך . פירושא אסור ליקח שכר. איכא מאז דמפרש דמתני׳ מתוקמא שקדשה בשכר שהביא לה המים והאפר והעיקר שקדשה במי חטאת שהיו לו שלא הסיח דעתו מהם וכז שהיה לו אפר פרה שאם יכול ליקח שכר הבאה ומילוי כ״ש שיכול ואינו מחויים למוכרן ליתנם לה [בחנם] וכן נראה דעת הר״ם שהכיא ל' המשנה ושמעינו מיהא שאין לאדם ליקח שכר ממצוה ואם יש לו טורח בה מותר כפירוש ר"ש: סליק פירקא

ומאי שנא התם #דקתני האומר לשלוחו

הכא רבותא קמ"ל והתם רבותא קמ"ל הכא

רבותא קמ"ל דאי תנא שלוחו הוה אמינא

שלוחו הוא דהוי רמאי דסמכה דעתיה סבר

עבד לי שליחותי אבל חבירו דלא סמכה

דעתיה אימא לא ליהוי רמאי התם רבותא

קמ"ל דאי תנא האומר לחבירו הוה אמינא

חבירו הוא דכי קדשה במקום אחר אינה

מקודשת דסבר לא מרח אבל שלוחו דמרח

אימא יי מראה מקום הוא לו קמ"ל רבין יי

חסידא אזיל לקרושי ליה איתתא לבריה

קידשה לנפשיה והתניא מה שעשה עשוי

אלא שנהג בו מנהג רמאות "לא יהבוה

ניהליה איבעי ליה לאודועי סבר אדהכי והכי

אתא איניש אחרינא מקדש לה רבה בר בר

חנה יהיב ליה זוזי לרב אמר יו זבנה ניהלי להאי

ארעא אזל זבנה לנפשיה והתניא יי מה שעשה

עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות באגא

דאלימי הוה (6) ליה לרב נהגי ביה כבוד

לרבה בר בר חנה לא נהגי ביה כבוד איבעי

ליה לאודועי סבר אדהכי והכי אתא איניש

אחרינא זבין לה רב גידל הוה מהפיך בההיא

ארעא אזל רבי אבא זבנה אזל רב גידל

קבליה לרבי זירא אזל רבי זירא וקבליה לרב

יצחק נפחא אמר ליה המתן עד שיעלה

אצלנו לרגל כי סליק אשכחיה אמר ליה עני

מהפך בחררה ובא אחר ונמלה הימנו מאי

אמר ליה ינקרא רשע ואלא מר מאי מעמא

עבד הכי א"ל לא הוה ידענא השתא נמי

ניתבה ניהליה מר א"ל זבוני לא מזבנינא

לה דארעא קמייתא היא ולא מסמנא מילתא

אי בעי במתנה נישקליה דרב גידל לא נחית

לה ? דכתיב א ושונא מתנות יחיה רבי אבא לא

נחית לה משום דהפיך בה רב גידל לא מר

נחית לה ולא מר נחית לה ומיתקריא ארעא

דרבנן: וכן האומר לאשה התקדשי לי כו':

לא בא אחר וקידשה בתוך שלשים מהו רב

ושמואל דאמרי תרוייהו המקודשת ∘ואע״פ

לה סעיף י: לה סעיף י: ן ב מיי' פ"ז מהלכות מכירה הל' י יא סמג עשין פב טוש"ע חו"ת סימן קפג סעיף ב: ז ג מיי׳ שם ופייט מהלי

עין משפט

נר מצוה

אישות הלי יו טוש"ע שם סי רלו סעיף א: הל' יז טוש"ע חו"מ סי רמט סעי ה: ם הו מיי פ״ז מהל׳ אישות הלכה י סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן מ

שלא סעיף לו: יא ח מיי פ"ו מהלכות גירושין הלי טו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן

→⊕(**>** תום' ר"י הזקן

ואירוסין פוסלים ולא מאכילין: לא יהבוה ניהליה. לא היו רוצים לתתה לבנו: **איבעיא ליה** ממנהג רמאות ואסור דאלימי. בקעה של בעלי זרועות היתה ולא שיקחנה: מהפך. עליה לקנותה: קבליה. סיפר תלונתו: לרגל. כשדורשי באים לקבל פני הרב: חררה. עוגה. פר״ש מחזר ע״כ. ולא נהירא דהא תנן , בפיאה פ״ד נטל מקצת . לו בה כלום. נפל לו עליה מעבירין אותה הימנו. ובירושלמי ובתוספתא תני בשם ר׳ מאיר קונסיז התלוש ואת המחובר. אלא ודאי לא בחררה כי האי גוונא מפקינן לה מיניה, אלא דומיא דהד שישתכר עם בעל הבית כדי שיתפרנס ובא אחר משתדל לעשות עם בעל הריח זה והרא רשט ומיהו רשע. שיורד לחיי חברו: קמייתא. ראשונה שלא קניתי מעולם ואם אמכרנה אינו סימן טוב: ארעא דרבנן. אלו הקדושין: ואע״פ שנתאכלו כל המעות. למיחל הני קדושין ליתנהו למעות בעולם אפ״ד מקודשת: לא למלוה דאינה מקודשת. ולא אינה מקודשת: מלוה להוצאה ניתנה. ולאו

לקדושו איתתא לבריה. ומיירי דחרלויי חרלי קמיה ושמיק ה א טוש"ע ספיע דלשוייה שליח אמר לעיל (דף מה:) דלא חליף איניש מקודשת מאי שנא התם דנקט לשון שליחות ששלחו לשם כך והכא נקט במשר אביו שלים אבל הכא דארלרי ארלי ושתיק איכאי למימר דסמיך

דמיירי בחררה של הפקר וקשה מהא דתנן בשנים אוחזין (ב"ת דף י.) ראה את המניאה ונפל לו עליה או שפירש ה דמיי פייצ מהלי זכייה טליתו עליה ובא אחר ונטלה הרי היא שלו וכן הא דקאמר החם (שם) מי שליקט מקנת הפחה ח ופירש טליתו עליה מעבירים אותו הימנה ואמאי עני מהפך בחררה הוא ואומר ר"ת י זמיי פיד מהל מרומות דאימור בחרתה דירה בא א דאיסור דמהפך דנקט הכא לא שייך אלא דוקא כשרולה העני להרויח בשכירות או כשרולה לקנות דבר אחד וחבירו מקדים וקונה והוי דומיא דרב ומכינו מקדים וקונה והוי דומים דרב קמח סעיף נג: גידל ומש"ה קאמר דנקרא רשע כי יב פמיי פ"ח מהל מים למה מחזר על זאת שטרח בה חבירו ילך וישתכר במקום אחר אבל אם היתה החררה דהפקר ליכא איסור שאם לא זכה בואת לא ימנא אחרת ומיהו קשה מההיא דפרק לא יחפור (כ"צ לף כה:) דקחמת התם ובת כהן לישראל לא מרחיקין מן הדג כמלא ריצת הדג אע"פ שהוא של הפקר ונראה דהתם היינו טעמא מפני שהוא יורד לאומנתו לי ההיא דקאמר התם (שם) האי בל לאודועי. להבן קודם בי ההיא דקאמר התם (שם) האי בל לאודועי. להבן קודם מבואה דאוקי ריחיא ואתא בר מבואה ואוקי בהדיה מלי לעכובי עליה לעשוי ייי יעשוני עניה לעשור כן: דקאמר ליה דקא פסקת לחיותאי ועוד דאלימי. בקי אומר רבינו מאיר אביו של ר"ת דמיירי בדג מת שכן דרך הדייגים להשים קרקע אצלם אלא לאדם במלודות דג מת והדגים מתחספים לאודועי שלא הניחו לו שם סביב אותו הדג וכיון שזה פירש לקנותה בשבילו קודם מלודתו תחילה וע"י מעשה שעשה זה מתאספים שם סביב ודאי אם היה חבירו פורש הוה כאילו גוזל לו ויכול בהלכות הרגל והיו כולם לומר לו תוכל לעשות כן במקום אחר ומכאן נראה למהר"ר יצחק שאסור לוכות בה מן ההפקר או שיתונה לו בעל הבית למלמד להשכיר עלמו לבעל הבית שיש לו מלמד אחר בביתו כל זמן שהמלמד בביתו שמחחר שהוח שכיר שם ילך המלמד במקום אחר להשתכר שם אם או פיום טליתו עליה לא שיאמר בעה"ב דאין רצונו לעכב המלמד שלו אבל אם שכר בעה"ב מלמד אחד יכול בע"ה אחר לשכור אותו מלמד עלמו ואינו יכול לומר לו הבעה"ב לך ושכור מלמד אחר דנימא ליה אין

רצוני אלא לזה שהרי כמדומה לי שנתאכלום המעות מאי מעמא הני זוזי לא שזה ילמוד בני יפה ממלמד אחר: עובדא שרוצה לקנותה א למלוה דמו ולא לפקדון דמו לפקדון לא דמו פקדון ברשותא דמרא קא מתאכלי והני ברשותא דידה קא מתאכלי למלוה נמי לא דמו מלוה להוצאה ניתנה הני בתורת קידושיו יהבינהו ניהלה לא בא אחר וקידשה וחזרה בה מהוס ר' יוחנו יאמר יחוזרת אתי דיבור ומבמל דיבור ריש לקיש אמר אינה חוזרת לא אתי דיבור ומבטל דיבור איתיביה ר' יוחגן לריש לקיש ' ביטל ואם עד שלא תרם ביטל אין תרומתו תרומה והא הכא דדיבור ודיבור הוא וקאתי דיבור ומבטל דיבור שאני נתינת מעות ליד אשה דכי מעשה דמו ולא אתי דיבור ומבמל מעשה ∘ איתיביה ¬השולח גם לאשתו והגיע בשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו גם שנתתי לך במל הוא הרי זה במל והא נתינת גם ליד שליח דכי נתינת מעות ליד אשה דמי וקתני הרי זה במל התם נמי כל כמה דלא ממא גימא לידה דיבור ודיבור הוא אתי דיבור ומבמל דיבור איתיביה ר"ל לר' יוחנן 🗝 כל הכלים יורדין לידי מומאתן במחשבה ואין עולים מידי מומאתן אלא בשינוי מעשה

מטשה

מלאסמן כנון מעשה. שיעשה כהן מעשה נקנקנס דיייה היא ולא יהב לה היא ולא יהב לה דיייה היא ולא יהב לה דיייה היא ולא יהב לה לכנו שנים עד שלח יקבלו טומאה אין עולין מתורת קבלת טומאה שירדו במחשבה זו אלא בשיטו מעשה עד שיתחיל לשוף לשבץ ולגרר: מיידי: החדה בה. חד

 לשל כ, כ) ולשיל מח: גבו' ומאי שנא התם. בס' החים מקדש: דקתני האומר לשלוחו. לח וקדש לי אשה פלונית במקום פלוני והלך וקדשה במקום אחר אינה סברו שלא שלחו לשם כך אלא אם יודמן לו במקום פלוני דרך אצלה: עליו: עבר המהפך בחררה ובא אחר ונשלה בר. פי בקונטרם

דסבר. האי משלח לא טרח האי שליח לבקשה לי במקום אחר ולא סמכה דעתיה לשוויה שליח אלא באותו מקום: מראה מקום הוא דו. אם תמנאנה שם קדשנה לי שם ואיני מטריחך למקום אחר ומיהו אם עבד עבד: לא יהבוה ניהליה. לא רצו ליתנה לצורך בנו: ומקשינן איבעי ליה לאודועיה. להוליה עלמו מן מנהג רמאות: באגא "דאדימי. בקעה של בעלי זרוע היתה ולא יניחו לכל אדם לקנות קרקע ללס: מהפך בההיא ארעא. מחזר עליה לקנותה: קבדיה. קבל עליה סיפר דברי לעקתו לר׳ זירה: דרגד. כשדורשין בהלכות הרגל היו מקבלין פני הרב: עני המהפך בחררה. מחזר אחריה לזכות בה מן ההפקר או שיתננה לו בעל הבית: נקרא רשע. שיורד לחיי חכירו: לא הוה ידענא. שרב גידל מתעסק בה: דארעא קמייתא. זו היא לי ראשונה שלקחתי מעולם: ודא מסמנא מידתא. אינו סימן טוב שימכור אדם מקחו הראשון: ארעא דרבנן. הפקר לחלמידים: ואע"פ שנתאכלו המעות. כתוך לי יום דכי בעו קידושין למיחל ליחנייהו למעות אפ"ה חיילי: דאו דמדוה דמו. דנימא המקדש במלוה אינה מקודשת": ולאו לפקדון דמו. דנימא אם לא נשתייר בה שוה פרוטה אינה מקודשת כדאמר בהאיש מקדש (לעיל דף מו.) המקדשי לי בפקדון והלכה ומלאתו שנגנב או שנאבד אם נשחייר בו שוה פרוטה מקודשת כו': להוצאה ניתנה. מקמי דניתחלי קידושין וכי אמר לה התקדשי לי בה לאו דידיה היא ולאו מידי יהיב לה אבל אלו לא ניתנו לה להוציאן אלא ע"מ שתחקדש בהן ולהכי כי אכלה דידה אכלה ולכי מטא זמנא מקדשה: וחזרה בה. בתוך ל' אמרה אי אפשי נהן: בישל אם עד שלא תרם בימד. החומר לשלוחו לה ותרום וחזר ובטלו מלהיות שלוחו או בפניו או שלא בפניו: דכי מעשה דמו. ואע"פ שלא חלו מיד הוי מעשה מיהא לחול אחר שלשים והא דקרי ליה דיבור משום דלאו מעשה ממש הוא: והגיע בשליח. רבותה השמועינן הע"פ שלא יצא אחריו לשם כך אלא שפגע בו ואמר לו הרי בטליו ולא אמרינן לצעורי בעלמא קא מכוין והכי מפורשת בפ' השולח: כד כמה דדא ממא גימא. ליד החשה לחו מידי הוח: יורדין לידי פומאה במחשבה. כגון גולמי כלים דאמר בחכל שוחטין (חולין דף כה.) כל שעתיד לשוף לשבן ולגרר ואמר התם דאכתי חסרון מלאכה הוא וטהורים ואם חישב עליהם שלא לשוף ושלה לשבן הביחתן מחשבה זו לידי גמר מלחכה מכחן ולהבח: ואין עודין מטומאתן. משקבלוה: אלא בשינוי מעשה. שיעשה בהן מעשה לקלקלם

טם הוספות

וש"ל], ג) [חוספחל דינמוח פרק ד ה"ג], ד) ב"ב יג: [מגילה כח. מולין מד:ז, ה) נדרים כט: לעיל מו. ד"ה ואפילו ושם צ"ב ד"ה ושמע ויבמות צג. ד"ה קנויה, ו) גיטיו לב: [נדרים כט:], 1) תרומות פ"ג מ"ד, ם) גיטיו לב. ט) תוספתה דכלים ב"ב פ"ג ה"ד ופ"ו ה"ה שבת נב: נת: סוכה יג: [כלים פ' כה מ"ט מנחות סט.ן, י) לעיל ו:

מסורת הש"ם

הנהות הב"ח

(ל) בפר באנא דאלימי : נמחק

תורה אור השלם א) עכר ביתו בוצע בצע ושונא מַתָּנת יְחָיָה: [משלי פו, כז]

הגהות וציונים

ן בספר חסידים סימן [מ איתא עמרם] (גליון): **נ**] בראשונים ודפו״ס נוסף ליה: **ג**] [בבכורות איתא נ**תעכלו** פרש״י שאינז בעיז וכ״א בנדרים שאינן בפין ול אבנוים! (גליון): 7] בראשונים ודפו"ס נוסף רבי יוחגן אמר חוזרת ור"ל אמר אינה חוזרת: ס] דפו״ס מיקדשה: ו] דפו״ס הוי בימול: פו״ס הוי בימול: ״ל **ואיכא** (רש״ש): מ״ל פאה כו״ (רש״ש):

ליקומי רש"י

האומר לשלוחו. נל מקודשת דדוקה קחמר ליה מקום פלוני שיש לי שם אוסבים ואם בא אדם לומר דברים עלי בפניה ימחו בידו [לעיל ג.]. מראה מקום הוא דו. מראון שעום וניטין סה.]. ולמו דוקם [גיטין סה.]. ואע"פ שנתאכלו המעות. שליקן בעין המעות. שליקן בעין [בכורות מט.]. של קדושין שלינס בעולס, הוי מקודשת ללחר ל' יוס מקודשה מחחר לי יוחגן נדרים כט:]. ר' יוחגן אמר חוזרת. כטלו הקדושין הואיל ובטלמן קודס שיהו חלין: אתי דבור ומבמץ דבור. מזרה ומבטל דבור נגיטין שומאתן במחשבה. מאחר שחישב עליו שיניחנו כמות שהוא ומקבל טומאה ושבת נב:ז. משחישב עליו שוה יהא

קצות החושו

המוכל פירות [ב"ב מ"ו ע"ב מדפי הרי"ן הוו להו מעות הלואה, וכן פסק הרמ" בעל חוב, וכיון דאינו אלא חוב, היכי ה "להקדיש מלוה ע"פ וכמו שכמבו חוס' נ [ב"ק ל"ו ע"ב] נד"ה יד עניים אנן, ע"ש. ואין לומר דקושית הש"ם אינו אלא ממעריך וגבי מעריך שפיר יוכל הקדש לגבות משום שיעבודא דר' נתן, דהא משמע מתירולא שם דאמרו כל המקדים סומעריך אין דעתו כו', דקשה נמי ממקדיש.

ודבן נראה, דמוס' לשיטמייהו בריש פרק המוכר פירות שם וב"ב צ"ב ע"ב ד"ה אין, דכל היכא דהוי מקח טעות הוו להו מעות פקדון, וח"כ שפיר פריך גם ממקדים, כיון דפקדון יכול להקדיש.

ומיהו לפי מה שכתבנו בסימן שנ"ד (סק"ת) [סק"ד] דגם במעות פקדון כל היכא דהנפקד לא יחזירו עד שיתבע אותו בב"ד הו"ל נמי דבר שאינו ברשותו, ודוקא פקדון שהנפקד אין לו שום עסק עמו דהו"ל כמונח בקופסיה, אבל במקח טעות אע"ג דדין

פקדון אית ליה, אפ״ה הו״ל דבר

סימן קפג

עשה שליח לקנות לו חטין וקנה לו שעורין ובו ט' סעיפים

(א)הנותן מעות לשלוחו לקנות לו סחורה ידועה ולא לקחה [א](ח) אין לו עליו אלא מרעומת אואם ידוע שלקח (נמעות המשלח) מוציא ממנו בעל כרחו.

[ב] הנותן מעות לחבירו לקנות לו קרקע או מטלטלים והניח מעות חבירו אצלו והלך וקנה לעצמו במעותיו מה שעשה עשוי והרי הוא מכלל הרמאים ⁽³⁾ואם היה יודע שזה המוכר אוהב אותו ומכבדו ומוכר לו ואינו מוכר למשלחו הרי זה מותר לקנות לעצמו והוא שיודיענו ואם מפחד שמא יבא אחר ויקדמנו לקנות הרי זה קונה לעצמו ואחר כך מודיעו. הגה (ב)יקנאה סחם במעוחיו יכול לומר אחר כך לעלמי קניתי דודוקא בקרקע סחם אבל

ציונים ומקורות סימן קפג א. הר״ן קדושין כ״ד ע״א מדפי הרי״ף שהמתרדמי פ"ג דקדושין סי׳ תקכ"ג. ד"מ ג׳. ב. לשון רמב"ס פ"ו ממכירה דין י'. ג. נ"י סעיף א' נשם הר"ן פ"נ דקדושין כ"ב ע"ב מדפי הרי"ף. ד"מ נ'. ובציוני שס"ז: נ"י סעיף א' נשם מרדכי (פ"נ) פ"ג דקדושין סי' תקכ"ג [עיין בב"י שם, ובהגהת הרמ"א במרדכי שם]. ד. ר"ן סוף פ"נ דקדוסין

קצות החושן

וא"כ הדרא קושיין לדוכתיה. כתב רבינו ירותם נתיב (כ"ב) [כ"ח] זיו ומתכוין לקנות לחבירו, לא קנה עדים ללורך חבירי אני קונה במעותי, אא"כ הודיעו למוכר, בפ"ט דקמא וק״ב ע״ב], עכ״ל. וככ״י [מחורש ג׳] הקשה עלה מדברי הרא"ש שם בב"ק [סי׳ י״ח], ע"ש. וכש"ך [סק״ב] לתכ וו"ל, ולא ירדתי לסוף דעתו, דברא"ש משמע להדיא כדברי רבינו ירוחם, ע"ש גבי מ"ש דלא חיקשי מר' אבא גבי לבע שלבען לשמן וכו', גם בד"מ [סעיף די] כתב וז"ל, ומ"ש הטור [שם] כמאן דאוזפינהו, הוא שלא כדברי רבינו ירוחם דאפילו אם קנה במעותיו ומתכוין לזכות לחבירו לא קנה, אפילו אם אמר בפני עדים ללורך חבירי אני קונה במעותי, אא"כ הודיעו למוכר, ובב"י כתב דגם דעת הרא"ש אינה כדברי רבינו ירוחם, עכ"ל. וזה אינו וכמו שכתבתי. גם ממ"ש הטור כמאן דאוזפינהו דמי, אין ראיה, דשאני התם דא"ל זיל זבין לי, עכ"ל הש"ך. ועיין מה שכתבנו נק"ק ג' [ודי].

נתיבות המשפט

משפט הכהנים - חידושים

סימן קפג (מ) אין דו עדיו אדא תערומת. כתב הסמ"ע [סק״א] דלאו דוקא שאמר לו בגד פלוני, אלא אפילו אמר לו בגד סתם ג"כ יש לו עליו תערומת ונקרא רמאי. והט"ז חולק וס"ל דלא נקרא רמאי רק בייחד לו סחורה ידוע. ועיין ביאורים [סק״א] דדוקא בשליח בחנם או במקבל עסק לזמן דדמי לפועל שיכול לחזור בו אז אין לו עליו אלא תערומת, אבל בשליח בשכר או בקבלנות לקנות לו סחורה בתרעא דמשיך ולא קנה, חייב להשלים לו מניעת הריוח כפי שהרויחו שאר סוחרים בעסק כזה.

(3) ואם היה יודע. הסמ"ע [סק"ג] כתב דאפילו היה יודע בשעה שאמר לו המשלח לקנות, רק שהיה ירא להודיע כדי שלא ישתדל המשלח לקנות לעצמו, מותר להשליח לקנות לעצמו ולהודיע להמשלח אחר הקניה. והט"ז חולק דדוקא כשנתוודע לו אח״כ אז מותר לקנות לעצמו, אבל כשידע בשעת שליחות צריך להודיע תיכף להמשלח. ועיין ש"ך [סק"ג] שכתב דה"ה אם היה

משפט האורים - ביאורים

סימן קפג [א] אין לו עליו אלא תרעומת. ודין זה מכואר מתי ביו"ד סימן קע"ז בסעיף מ' דהנותן מעות לשי

לחבירו לקנות פירות למחלית שכר, ואמר לא לקחחי, דאין לו עליו אלא מניי

ולכאורה קשה לי, דהא מבואר בכ"מ דף ע"ג נע"בן בהאי דיהיב זוזי לחבריה למזבן ליה חמרא ופשע ולא זבין ליה, דמשלם ליה כדקה אזיל הפרוותה דזול שפוט, ורב אשי פליג התם, ופריך הש"ס, ולרב אשי מאי שנא מהא דתנן [שם ק"ד ע"א] אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא. ועיין בשיטה מקובלת שם [ע"ג ע"ב] שפירש, דפריך, כיון דשם חיקנו כך, היה להם גם כאן לתקן כך. ומבואר שם וראה שם ק"ר ע"א בתום׳ ר"ה היה] דבהא דאם אוביר דאף אם לא נכתב חייב, וכן מבואר לקמן סימן שכ"ח דאף אם לא נכתב הוי כנכתב, ע"ש בסמ"ע וַסק״ג]. ומשני הש"ס שם, התם בידו והכא לאו בידו. וכתבו התום׳ שם בד"ה התם בידו, וו"ל, דהכא אין בידו כשער הזול, דשער הזול דזול שפוט לא משיך כולי האי וכו'. ועיין סמ"ע סימן ר"ו ס"ק כ"ט,

> שו"ע חושן משפט סימן קפג סעיף א – ב, [נתה"מ ס"ק א – ב] שליח שקנה לעצמו במעות שלו, הוי בכלל הרמאים ויש לבעל הבית עליו תערומת. אבל אם לא היה לקנות בעד המשלח, מותר לקנות לעצמו, ובלבד שיודיענו מקודם. אך אם ירא שיקדמנו אחר, יכול לקנותו ולהודיעו אחר כך.

An agent who used his own money to buy the intended items for himself, is considered a charlatan and the principal may bear grievances against him. If he could not buy the items for the principal, he may buy it for himself, provided he first notifies the principal. In a scenario where others may preempt the agent, he may buy it first and then notify him. בשעת המכר: ה־ אהלוקח מחבירו קרקע או עבדים

או שאר מטלטלין ופסקו הדמים והניח משכון על הדמים

לא [7] קנה וכל הרוצה לחזור משניהם חוזר ואינו חייב

הדמים. ורשם הלוקח רושם על המקח כדי שיהיה לו

סימן ידוע שהוא שלו. אע"פ שלא נתן מהדמים כלום

כל יהחוזר בו אחר שרשם ויון מקבל מי שפרע. ואם

מנהג המדינה הוא שיקנה הרושם קנין גמור נקנה

המקח. ואין אחד מהן יכול לחזור ניובו. ויהיה זה חייב

ליתו דמים: ז דבר ברור הוא שאין דין זה אלא בשרשם

שהרי גמר להקנותן כמו שביארנו בחזקה ובמשיכה:

הנושא ונותן בדברים בלבד הרי זה ראוי לעמוד לו

בדבורו. אע"פ שלא לקח מן הדמים כלום ולא רשם

ולא הניח משכון. וכל החוזר בו בין לוקח בין מוכר

אע"פ שאינו חייב לקבל מי שפרע הרי זה ממחומרי

אמנה ואין רוח חכמים נוחה הימנו: 🗗 וכן מי שאמר

לחבירו ליתן לו מתנה ולא נתן הרי זה ממחוסרי אמנה.

במה דברים אמורים גבמתנה מועשת שהרי סמכה דעתו

של מקבל כשהבמיחו. אבל במתנה מרובה אין וזבה

חסרון אמנה. שהרי לא האמין זה שיתן לו דברים אלו

לקבל מי שפרע: ד מכר

בפני המוכר. או שאמר

מגיד משנה

י הגותן מעות לחבירו לקנות לו קרקע וכו' מה שעשה עשוי. נקדושין ריש פרק האומר לחבירו (דף נ"ט.):

יא היה יודע שוה המובר ובו". זה מצואר שם במעשה דרבה בר בר מנה דיהיב זוזי לכב כמו שימבאר שם והוא בהלכות וכתב בחדושי הרמב"ן ז"ל במה שאמרו מה

נכות וכתב בתדושי הרתב"ן ז"נ במה שחמרו מה
שעשה עשוי איקשי לי הא דמניא במוספתא ואיתא
מני בירושלמי פ' איזהו נשך חני הנותן מעות
למבירו ליקם לו פירות למחלים שכר ואמר לא
לקחםי אין לו עליו אלא מרעותת ואם ידוע שלקח
הדר זהו מוליא מתמו בעל כרחו לא דמיין אהדדי
דהכא בזוזי דנפשיה הוא דובן זה מלאחי בשם
הדר זהו מדיכה ש"כ וכ"כ הרשב"א ז"ל שם בקדושין
סי"א זו דההיא משום דבמעות דמבריה זבן:
ב"ב הורן מקצה המורים ובו' ומקבלין
ב"ב הורו מקצה חמורים ובו' ועקבלין
הבעלי הוראה הוא מכח שמועה דהגחל עלים
הבעלי הוראה הוא מכח שמועה דהגחל עלים
חטים וכו' וכבר הארין הרשב"א ז"ל שם להוכיח
כן מ"מ הפריזו על מדומיהם במה שאמרו שהוא
כן מ"מ הפריזו על מדומיהם במה שאמרו שהוא
כן מ"מ הפריזו על מדומיהם במה שאמרו שהוא
נאמן בדבורו הקל דודאי דוקא כשיש עדים ששלת

מחיבתם וקרוב לזה דעת ההלכות בענין העסק בהמקבל: רג שלשה שנתנו ובו'. זו מימרם בפרק לחהו נשך (ב"מ דף ע"ד.):

בהן יד לעלמו או שאמר לפניהם שחוזר בו

משליחותו וקונה באותן מעום לעלמו הא סתמא

אינו נאמן וכ"כ הרשב"א ז"ל וזה ודאי מוכרח

דבסתמא אינו נאמן. ודעת המחבר כדעת בעל

יך הין מעות של אחד וכו'. זה מצוחר שם בחומה מימרת עלמה וחימת בהלכות

במליעא:

המוכר

הנאמרת במקומה ואולי זהו שלא הביאה הרב אלפסי ז"ל בהלכות סוגיין דהאיש מקדש ואע"פ שהרמב"ן והרשב"א ז"ל כסבו שסמך על מ"ש שאין אשה מחקדשת במלוה דהוא הדין לשאר הנקנין בכסף שאין נקנין בה אינו מספיק שהיה לו לפרש ומ"מ שיטת האסרונים ז"ל עיקר , ומ"מ אם כמב לו את השטר קנה בשטר דהוי ליה כמחנה וכ"כ ז"ל:

הלוקח מחבירו קרקע וכו' והניח משכון אינו חייב לקבל מי

שפרע. זה מפורש בהלכות בהזהב (ב"מ דף מ"ח ומ"ט) וראיה מפ"ק דקידושין (דף ח':) והסכימו כן הרבה מן האחרונים ז"ל:

ן מכר לו בדברים בלבד ובו'. זו מימרא פ' איחו נשך (ב"מ דף ע"ד.) במליעה ובהלכות לשון המימרא סטומחא קניא ופירוש סטומחא רושם. ומ"ש פסקו הדמים. לפי שקודם הפסק ודאי אינו קונה כמו שנאמר פ"ד:

ואם מנהג המדינה הוא שיקנה וכו'. מפורט
שם ובאמרא דנהיגי למיקני ממש קני
ושמעינן מינה כי המנהג מצטל ההלכה וכל כיולא
צזה שבכל דבר שבממון על פי המנהג קונין
ומקנין הילכך בכל דבר שנהגו המגרים לקנומו
קונין עכ"ל של הרשב"א ז"ל:

ז דבר ברור הוא ובו'. זה פשוט דלא עדיף משאר קניות:

ק והגושא ונותן כדברים בלבד ובו' ה"ו ממחוסרי אמנה ואין רוח חבמים נוחה הימנו. מימלא דל"י ובליימא נהזהב (שם מ"ע.) ודלא כרג. ויש מפרשים דדוקא נסד מרעא כלומר שלא הוקר המכר ולא החל אבל במרי מרעי שהואל או שהוקר אין בדברים משום מחוסרי אמנה ואין בזה לאיה ברורה והעיקר דבכל גוולא יש בדברים משום מחוסרי

אתה חה דעת הראצ"ד והרשב"א ז"ל: מ וכן מי שאמר לחבירו ובו'. מצואר שם דין זה והחילוק צין מתנה מרוצה למתנה מועטת וכל מכר כמתנה מועסם:

עד שיקנה אותו בדברים שקונין בהן: " יהנותן מעות לחבירו לקנות לו קרקע או ממלמלין והניח מעות חבירו אצלו והלך וקנה לעצמו במעותיו מה שעשה עשוי והרי הוא מכל? הרמאין: "א היה יודע שזה המוכר אוהב אותו ומכבדו ומוכר לו. ואינו מוכר למשלחו שיתות ויודע שזה המוכר אוהב אותו ומכבדו ומוכר לו. ואינו מוכר למשלחו שיתות וואה מפחד שמא ירא אחר ווכדמיו לביות דבי יוד ביוד ליייותי מחדר

לו בדברים בלבד ופסקו

לו המוכר רשום מקחך.

הרי זה מותר לקנות לעצמו. והוא שיחזור ויודיעו. ואם מפחד שמא יבא אחר ויקדמנו לקנות הרי זה קונה לעצמו ואחר כך מודיעו: "ב החרו מקצת המורים שאם קנה לעצמו במעות חבירו אחר שזקפן עליו מלוה הרי קנה לעצמו. ומקבלין ממנו כשאמר זקפתי אותם המעות על עצמי במלוה. ואני אומר שאין דין זה דין אמת. אלא המקח של משלח כמו שיתבאר בדין העסק: "ב ישלשה שנתנו מעות לאחד לקנות להם המקח. אם היו המעות מעורבות וקנה במקצת הדמים. אף על פי בדין העסק: "השליח שזה שקנה לאחד מהן הרי המקח של כולן וחולקין אותו לפי מעותיהן: "ד היו מעות של אחד מהן שהיתה כוונת "השליח שזה שקנה לאחד מהן המקח שקנה המקח במעותיו בלבד:

According to some authorities, if an agent declared the money given to him by the principal to be a loan that he would repay, and then used the money to purchase the item for himself, the item would belong to the agent. Moreover, the agent is believed in his claim that he had done so [even without witnesses]. Rambam argues with this ruling, and states that the items would belong to the

קנה לעצמו במעות המשלח רמב"ם הלכות מכירה פרק ז הלכה יב שליח שהשתמש במעות המשלח לקנות לעצמו אחר שזקפן עליו במלוה, יש אומרים שמהני, וגם אמרו שנאמן לומר שעשה כן. אבל הרמב"ם פליג וס"ל שזכה המשלח.

חושן משפט סימן קפג

קצות החושן

האם יש (ג) זבין די האי מידי. והנה כבר העתקנו הסוגיל [ב"ק ק"ב ע"ב] יוחנן מוקי לה בהודיעו למוכר שהול קונה לבעל המעות, ולבני מערבה בסק"א, ע"ש, ומבואר מדברי הראשונים גם האחרונים דקיי"ל בצי כרי יוסטן ודלה כסוכה דבני מערבה. אלה דמדברי מוס' שם נרחה דיש 🏿 וקשה במה שכסבו חוס' דמוקי הברייחה בהודיעו למוכר שהוא שליח, 🛪 ביירי לומר דגם ר' יוחנן ס"ל לדינא כבני מערבא דהיכא דלא הודיעו למוכר

> לא הנה, אלא דמוקי הברייתא בהודיעו וחיטין דשליחותיה קא עביד כו' דתנן אחד המקדיש ואחד המעריך, חימה, אמאי אינטריך לאתויי מהא דתנן, והלא מגופא דברייתא משמע הכי, דדוקא נקט חיטין ושעורין, אבל חיטין וחיטין משמע דפשיטא אם הותירו הותירו לאמצע וכו', וי"ל דברייתא מצי לאוקמי דמיירי בהודיעו שהוא קונה לבעל המעות, והא דפריך מי הודיעו, בעי למימר דמסתמא מיירי הברייתא בכל ענין אפילו לא הודיעו, ואהא פריך רב שמואל אי הכי אפילו חיטין וחיטין נמי אי מיירי בלא הודיע, אלא על כרחך מיירי כשהודיעו, ומשני שאני חיטין וחיטין דשליחותיה קא עביד, והשתא ודאי לריך להביא מהא דמנן, דמגופא דברייחה ליכה למישמע מידי, דהיכה

> למימר דמיירי כשהודיעו, עכ"ל. ולפי"ז

ר' יוחנן לא פליג בעיקר הדין עם בני

מערבה אלה בפירושה דברייתה, דלר׳

דא"כ פחחו לו אמאי, הא בשינה השליח והודיעו למוכר שהוא מדא"כ שליח, המקח בטל לגמרי, וכמצואר הפחח.

- המשלח ואפילו מכרה השליח אינו כלום. אף שליח שקנה לעצמו במעות המשלח אף על פי שזקפן עליו במלוה המקח של משלח. הגה מיהו אם אמר השליח לפני עדים שחחר בשליחותו [ד](ד)ייש אומרים דקנה לעצמו חויש אומרים דבכל ענין הוא של המשלח.
- יראוכן שאמר לשמעון (ג)זבין לי האי מידי וזבין ליה סתמא קנייה ראובן משעת משיכת שמעון ואף על פי שחזר שמעון אחר משיכה ואמר לעצמי כיוונתי לקנות אינו נאמן אף על גב דיהיב שמעון דמים שלו קנייה

ציונים ומקורות ה. כ"י מחודש א' נשם תשונת הרשנ"ם ח"ג סי' קל"ב. ד"מ שם. ו. טור סעיף ג' נשם הרמנ"ם פ"ז ממכירה הי"ב. ז. מרדכי ב"ק סרק הגחל קמא עיי"ש סי׳ קכ"ד והמגיד משנה שם. ד"מ ג'. ח. רכינו ירוחם נמיב (כ"ז) כ"ח מ"ח. ד"מ שם. ובציוני שם"ז ובאה"ג: וכ"י סימן קע"ו מחודש ל"ו כשם משוכת הרשנ"ח ח"ב סי׳ שס"ט שני הדעות. ט. טור קעיף

למוכר. וו"ל סוס' [ד"ה] שסני סיטין [ג](ג)בקרקע מיוחד הואיל והוא מנהג רמאות ודאי מעיקרא קנאה למשלח ולא יכול לחזור בו. הקנאה באחד מדרכי הקנאה בלא מעות זכה

חיטין, ויכול המוכר לומר שלא שינה. אלא דלפי מ"ש הסמ"ע סימן קפ"ה סקי"ב דהיכא שאומר המשלח התניתי בהדים שלם יתנהו אלם בחיטין דהמקח בטל, ע"ש, א"כ קשיא. אמנם מדברי הפוסקים מבואר דלא מדוע לא

בטור ושו"ע סימן (קפ"ה) [קפ"ב טור סעיף ר׳ ושו״ע סעיף ב׳]. ואפשר דמיירי

דליכא בירור שאמר לו המשלח לתנות

קיי"ל כבני מערבא אלא כר' בריכים יוחנן דפליג וס"ל דלא בעי הודעה כלל. למובר שיקוה יוחנן דפליג וס"ל דלא בעי הודעה כלל. ובישוב קושיות תוס' נראה לענ"ד לפי מ"ם הרא"ם [שם פייט סיי ייה] ח"ל, מי הודיעו לבעל חיטין שיקנה חיטין לבעל המעום, ולימיה לחוכא דבני מערבא, דאע"ג דשני שליח, מ"מ אינו מתכוין לקנות, ודעתו לזכות לצורך בעל המעות, ואע"ג שבעל החיטין מזכה החיטין לשליח, יד שליח כיד בעה"ב שהוא מתכוין לזכות, ולא בעינן שידע

בעל החיטין שהוא זוכה לבעל המעות,

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

משפט הכהנים - חידושים אי מהני מינו [ג] בקרקע מיוחד. ונרסה, אפילו ליכא עידי שליחום, דיש לו מיגו, (ג) בקרקע מיוחד. פ∞ועיין ביאורים וַסק״גן ואפילו יש לו מיגו לא מהני. ובמטלטלין כה"ג צ"ע אי מהני מיגו, ובתומים [סימן פ״ג סק״א] כתב דמהני מיגו.

קצות החושן

לא משמע להו הברייחא בהודיעו כיון דסחמא קחני.

בתרייתא. אבל כששינה מחיטין לשעורין קנאו (המשלח) נאמן אפילו במקום דעושה עלמו לשע (ראה הנהות אשר"י ב"ק פ"ט ס" ("השליח) בהשינוי. סמ"ע (פק"ו) וש"ך (פק"ה). ועיין ביאורים מס"י

דקנה המשלח, דהקרקע קיימא בחזקת המשלח חיכף כשקנאה, ואינו יכול להוציאה מחזקה במיגו. ובמטלטלין כה"ג ל"ע אם יש לו מיגו אי נאמן, כיון דהוי להחזיק, ומיגו מהני אפילו כמקום דמשים (ד) יש אומרים דקנה דעצמו. והט"ז כתב דעיקר כדיעה עלמו רשע. והא דאינו נאמן כאן אף בלא מיגו דהא לפטור מממון י״ח ר״ה מעשהן. מ״ת שלים שאני, כיון דהוא רמאי, וחוקה שלים עושה שליחותו (ו)חזקה אלימחא הוא. ומ"מ במקום מיגו ל"ע, דהא אפילו

במקום חזקה אמרינן מיגו להחזיק.

אח"ב מלאסי בחומים סימן פ"ג [סק"א] שכתב בהדיא גבי מגביה מליאה, דואמן במיגו לומר לעלמי כיונחי, ודין זה מדמין אותו הפוסקים למגביה מליחה כמבוחר בסעיף ד' בהג"ה ובט"ז ושם ד"ה ראובן), ח"כ הכח נמי נחמן כשיש לו מיגו, ע"ש.

במה מחקין [ד] יש אומרים דקנה לעצמו. טעם כ' הדיעות, דמאן דקיה לעלמו, ס"ל דכיון דנשה גולן על המעות ועמדו ברשותו לענין אונסין, נעשה בעל המעות, וכיון דדעת המוכר להקנות לבעל המעות, וכיון דהשליח כבר גול המעות, הוי השליח בעל המעות וקנאו השלים. ומאן דמ"ל דהמשלח קונה, ס"ל דאף דנעשה גולן על המעות, מ"מ נהי דקנה ליה לענין חיוב אונסין מחמח שנעשה גולן, מ"מ גוף המעות לא נעשה דמ"ל דהמשלח קונה, ס"ל דאף דנעשה גולן על המעות, מ"מ נהי דקנה ליה לענין חיוב אונסין מחמח שנעשה גולן, מ"מ גוף המעות לא נעשה נעשה בעל המעות, וכיון דדעת המוכר להקנות לבעל המעות, וכיון דהשליח כבר גזל המעות, הוי השליח בעל המעות וקנאו השליח. ומאן הוסבר עיים של השליח, והמעוח של המשלח 9(לקדש בו אשה ולקנוח בו עבדים וקרקעוח) {6אע"ג דאינו יכול לקדש בו את האשה ולקנוח בו עבדים, זהו רק פסחיי כיון שאינו ברשוחו, אבל שלו הוי, ולהיפך דהגולן אינו יכול לקדש בו כיון שאינו שלו, משו"ה} (ו)המשלח נקרא בעל המעוח, ודעח המוכר להקנות לבעל המעום, ואפילו אם הודיע למוכר שקונה לעצמו מ"מ קנאו המשלח, כדמוכח בסמ"ע ס"ק י"ב דדוקא ייחד מעום אחרים מהני, אבל זקפן במלוה לא מהני.

מזוט קנו אבד כששינה כגון מחיטין לשעורין, כתבו הסמ"ע [סק"ו] והש"ך [סק"ה] דמהני. אף דקיי"ל נלהלן סימן ש"ו סעיף גין כר" יהודה [ב"ק ק" ע"ב] דשינוי אינו קונה. נראה, דבמחכרון לגזול ולקטוח לעצמו מודה ר' יהודה לר' מאיר דשינוי קונה, וכמבואר כל זה בשיטה מקובצת ב"ק וק"ב ע"בן וכחידושי רשנ"ח (שם].

ער עסק ידוע לעלמו לשינוי קונה, מיירי בשותפין על עסק ידוע מדבריו שם דבמחכוין לקנות לעלמו דשינוי קונה, מיירי בשותפין על עסק ידוע 🔠 כגון בשותפין לקנות חיטין, וקנה שעורין, או מהני שינוי, אבל בשותפין בכל עסקיהם לא מהני שינוי, וכמו שכתבתי שם [פקייכ].

אך לכאורה קשה, הא דבלא שינה דקנאו המשלח, הא השליח חזר משליחותו וביטל שליחותו ונחכוין בהמשיכה לקנות לעלמו, וא"כ נהי דדעת המוכר להקנוח לבעל המעוח שהוא המשלח, מ"מ הא המשלח לא עשה קנין משיכה, ואינו רק קנין מעוח ומעוח לא קנה, וא"כ יהיה המוכר יכול לחזור בו.

שליה יושל, דהא עיקר הטעם דמעות אינן קונות הוא משום שלא יאמר נשרפו חיטיך צעליה וכדי שהמוכר יטרח ויציל, והיכא דלא שייך טעם דנשרפו חיטיך בעליה, באמח מעוח קונות וכמבואר בסימן קל"ח [סעיף הי], א"ר הכא, כיון דמשך השליח החיטין לביחו, אף דלא נחכוין לקנותו להמשלח, מ"מ לא שייך הטעם כדי שיטרית המוכר להציל מדליקה, דכיון שלא הודיע למוכר, ממילא אינו ברשות המוכר לשריפה כשמשכן השליח לביתו, וממילה המעום קונות.

> שו"ע חושן משפט סימן קפג סעיף ג, נתה"מ סק"ד לדעת המחבר, שליח שקנה במעות המשלח קנה המשלח, אפילו זקף

> המעות במלוה. אבל אם חזר בפני עדים על עיקר השליחות ושוב קנה החפץ במעות המשלח, הביא הרמ"א שתי דעות אם זכה לעצמו. וביאר הנתיבות, שהמקח שייך למי שהוא "בעל המעות". והמחלוקת היא מי נקרא 'בעל המעות', השליח שנחשב כגזלן על המעות, או המשלח שהוא עיקר הבעלים.

If an agent used the money of the principal to buy the item for himself, the item still belongs to the principal, even if the agent previously declared the money to be a loan. If he retracted his agency in front of witnesses and then used the money to buy the item for himself, Rema cites two opinions whether the item belongs to the principal or the agent.

Nesivos explains that according to all opinions, the item is being sold to the one to whom the money belongs to at the time of the sale. According to the first opinion, the agent using the money has become a gazlan, which effectively makes him the owner of the money. The second opinion argues that a gazlan is not a true owner, despite being fully responsible to return the

PART I GENERAL RULES OF AGENCY

קצו

לעצמ

יינר בשותב איך קונה המשלח במעותיו כשהמשיכה

ובתום' שם הקשו, אמאי הולרך ר' אבהו להוכיח ממתני' דהמקדים נכסיו וכו' דשאני חטין וחטין דשליחותיה קעביד, הא מגופא דברייתא משמע הכי, דדווקא נקט ליקח בהן חטין ולקח שעורין וכו'. ותירלו, דבאמת גם לר' יוחנן לריך בעל החטין לדעת למי להקנות, וכסברת בני מערבא, אלא דמוקי למתני' בהודיעו. וזהו דמתקיף רב שמואל בר ססרטי על בני מערבא, דבהכרח איירי כשהודיע, דאלא״ה אפי׳ חטין וחטין נמי. וע"ז משני ר' אבהו, דאמנס לריך הודעה, אלא דבאופן דעביד שליחותיה הרי ידו כיד בעה"ב ובכה"ג לא בעינן הודעה, וזהו דמוכיח ממתני' דלבע דמיירי לכו"ע בלא הודיעו, וע"כ דמהניא שליחותיה דכידה דמי. עי"ש בתוס'. אכן הרמב"ם בפ"א מהלכ' שלוחין ה"ה פסק לדינו דר' יוחנן דאם הוסיפו דמיהן לבעל המעות, ולא כתב לחלק דהיינו דווקא באופן שהודיעו למוכר שיקנה לבעל המעות. ומבואר בזה דס"ל להרמב"ם דר' יוחנן פליג על עיקר דבריהם של בני מערבא דס"ל דלריך המוכר לידע למי להקנות, אלא ס"ל דגם בלא ידיעת המקנה קונה הכסף לבעליו, וקיי"ל בזה כר' יוחנז דאי"ל הודעה. וכן משמע מדברי שאר הראשונים ודלא כהתוס'.

והגה בטעם הדבר דס"ל לר' יוחנן דאי"ל הודעה, כתב הרא"ש והו"ד בשיטמ"ק, דהיינו משום דבכל שעה דעת המוכר להקנות המקח למי שהמעות שלו, דהרי ידוע שיתכן דקונה לאחרים בשליחות, עיי"ש. ובאמת כן מבואר בירושלמי דמאי פ"ו ה"ח, ר"י אומר לא נתכוין המוכר לזכות אלא ללוקח, ר' יוםי אומר, לא נתכוין המוכר לזכות אלא לבעל המעות. עי"ש. והיינו כמ"ש הרא"ש דהא דאי"ל הודעה היינו משום דגם בלא"ה איכא דעת המוכר להקנות לבעל המעות.

ליתר עיון

אכן נראה, דמסוגיא דידן מוכח דאין הטעם משום דדעת המוכר לבעל המעות, אלא דגם היכא דדעתו להקנות להשליח ג"כ קונה בעל המעות לר' יוחנן. דהנה בהמשך הסוגיא אמרינז, אמר מר, הלוקח שדה בשם ריש גלותא איז כופיז אותו ריש גלותא למכור, מכלל דמיקנא קניא ליה [ללוקח], לימא פליגא אבני מערבא דאמרי וכי מי הודיעו וכו'. עי"ש. והנה בגוונא דא הרי לא שייך כלל לומר דדעתו דמוכר להקנות לבעל המעות, דהרי אומר לו הלוקח בפירוש דקונה עבור ריש גלותא, והמעות הז שלו. ומהיכי תיתי שיהנה באופז אחר ממה שאומר לו, והסברא דדעתו לבעל המעות הא לא שייכא אלא בסתמא דאין הכרח דקונה עבור עלמו, משא"כ באומר לו בפירוש דקונה עבור אחר במעות האחר, וזה ברור. ומ"מ הרי מבואר בגמ' דפליגא אבני מערבא, והיינו דלר' יוחנן שפיר קנה הלוקח, והרי להדיא דלר' יוחנז הכסף קונה לבעליו אף בלא דעת המקנה כלל. ובאמת כן הוא מבואר בשו"ע חו"מ סי' קפ"ג סעי' ג', שליח שקנה לעלמו במעות המשלח, אע"פ שזקפן במלוה המקח של משלח. וברמ"א, מיהו אם אמר לפני עדים שחוזר משליחותו, י"א דקנה לעלמו, וי"א דבכל ענין הוא של

המשלח. ועי"ש בביאור הגר"א ס"ק ה' בליקוט ובסק"ו דביאר דעה הראשונה, דקנין המשלח מגדר יד שליח כיד בעה"ב וכר"א בגמרא, כל שלא חזר משליחותו, ולכן אם חזר שפיר קונה לעצמו. ובס"ק ז' כתב לבאר הדעה השניה וז"ל, דל"ד להא דב"מ הנ"ל, דשם כי הדר לא הוי מע"י של בעה"ב, אבל כאן מעותיו של המשלח, ע"כ. והיינו דינא דר' יוחנן דלא בעינן שיהא לו דין שליח, אלא דהמעות עצמן קונות למשלח אף בלא דעת ובלא מעשה השליח בשבילו.

ג. והנראה בביאור הדבר, דהנה לר' יוחנן דס"ל דמעות קונות מן התורה, כתב רש"י בב"מ דף מ"ו ב' ד"ה סבר ליה ותוס' בבכורות דף י"ג ב' ד"ה דבר, דגמריכן לה מהקדש דכתיב ונתן הכסף וקם לו, עי"ש. והנה בהקדש הרי הפדיה היא בהכרח ע"י הכסף דנכנס החולין תחתיו, אלא דנאמר בזה גם דין קנין הנובע מהפדיון, דנכנס תחתיו גם בהבעלות ומתחלפת הבעלות, ומזה ילפינן גם להדיוט דמהני קנין כסף מן התורה. והנה בהקדש הרי נראה ברור דהכסף עלמו עושה הקנין, דמלד הפדיה נכנס תחתיו ובזה נקנה ג"כ, ומזה ילפינן לעלמא דכל שנותן את הכסף בתורת קנין נכנס החפץ תחתיו. ולפי"ז הרי נמלא, דכמו לענין הקדש הלא הכסף בעלמו קונה, דהא ליכא כלל כוונת המקנה, וגם אי"ל דעת הפודה לקנות אלא דהפדיה בעלמה עושה הקנין, א"כ ה"ה בהדיוט בעינן רק כוונה דיהא כסף זה עבור החפן שיכנס תחתיו, ואז שוב הכסף בעלמו עושה הקנין. אכן זהו דווקא בקנין כסף, משא"כ בשאר קנינים שיסודם הוא מעשה לגמור חלות הקנין שנעשה בדעתם. בזה ודאי בעינן כוונה להקנות לקונה וידיעה עם מי נעשה הקנין.

והגה נראה פשוט, דדין כסף בשחרור עבדים ובקידושי אשה, אינם מגדר חילול וחילוף שוים כמו בקנין כסף דמכירה, דהרי בקידושין אין כאן חפן ושיווי הנכנס במקוס הכסף, אלא הוא עשית חלות מחודשת של אישות ע"י מעשה נתינת הכסף, וכן לענין עבד כנעני דאינו גדר מכירה, אלא מעשה שחרור והפקעת עבדות. ובהנהו בע"כ דאין הפירוש דהכסף משחרר והיינו דנוטל כסף עבור השחרור, אלא ודאי השחרור הוא מלד האדון שהוא המשחרר, וכמו שמשחרר בשטר, אלא דבעינן לזה מעשה קנין, ומעשה הקנין הוא נתינת הכסף. ומעתה מבואר, דהא דנאמר בהו דין נתינת כסף ע"י הכסף. ומעתה מבואר, דהא דנאמר בהו דין נתינת כסף ע"י כשנותן הכסף בשביל הקנין, וחשיבא מעשה נתינה דמהניא להקנין דשחרור העבד. וכן לענין קידושין ילפינן מעבד כנעני דמתינת אחרים בשביל המקדש מהניא לחלות הקידושין, ושפיר חשיב מעשה קנין מכוך המקדש.

ולפי"ז כמלא, דא"א למילף דין עבד כנעני דיהני גם לענין מכירה, דהא יסוד דין הקנין בהו לא דמי זל"ז, דהא דמהני נחינת אחרים לשחרור וקידושין, היינו משום דהתם

יתר עיון: משנת רבי אהרן קידושין סימן ט' כדי לבאר את הענין שבעל המעות קונה אע"ג שבין הנותן ובין המוכר דעתם להקנותו למי שנותן המעות, חידש ר' אהרן שקנין מעות דומה לפדיון הקדש, שהמעות עושים עיקר הקנין מעצמם.

Further lyun: To explain why an item being paid for with someone else's money belongs to the owner of the money, despite the seller and giver not intending for him to own it, Rav Ahron writes that an acquisition by way of money is comparable to a redemption from hekdesh – the money works on its own accord to take the place of the item.

שדה בשם ריש גלוסה (ב״ק ק״ב ע״ב), נימה פליגי הצני מערצה, דהה דן ואח״כ בודיעו. כדי להוליה נפשו מהחשד וגם כדי שלה יסמוך ע״ו: אפילו למאן דפליג אבני מערבא בעינן שיהא בעל המעות, והא החם סעיף ג' הן שוקפן עדיו במדוה. פירוש, שחושב בנפשו, מעות הללו הריש גלותא לא נתן מעות, וא"כ דמי לנבע שנבע לשמן דאין אדם זוכה שנתן לי המשלח אקנה לי בהן לעצמי ויהיו בידי מעותיו בתורת הלואה בשלו לאחר. ול"ל דהחם כיון שאמר הלוקח לעדים לכחוב השטר בשם ריש ואשלם לו היום או מחר: ון שחוזר בשדיחותו בוי. דאין לך שליחות

יד גדול מזה. והחולקים סבירא להו דגם בשולח יד לא קנה לנפשו כי אם כששינה, דא"ל המשלח לקנות לו חיטין והוא קנה לנפשו שעורים*, דאז קנאו יש״ך כת״י: כ"ס לרכינו בהשינוי. **ועיין דרישה וד"מ [סעיף ג']: ירוס [המובא בציונים אות

חין וכן משמע בהגהות משר"

[ב"ק פ"ט סי

מוכרחים

וליתא לתיבת: כי המוכר אוהב אותו ומכבדו ומוכר לו ^ג'ואינו מוכר למשלחו הרי זה מותר להנות לעצמו יהוא שיודיענו ואם מפחד שמא יבא אחר⁷ ויקדמנו לקנות הרי זה קונה לעצמו ^{דו}ואחר כך

מודיעו. הגה יקנאה סתם במעותיו יכול לומר אחר כך לעלמי קניחי "זודוקא בקרקע סחם אבל בקרקע מיוחד הואיל והוא מנהג בישהן רמאום ודאי מעיקרא קנאה למשלח ולא יכול לחזור בו. יאקנאה באחד מדרכי הקנאה הייד בלא מעות זכה המשלח ואפילו מכרה השליח אינו כלום.

ישליח שקנה לעצמו במעות המשלח אף על פי ^{הזרי}שזקפן עליו במלוה המקח של משלח. הגה מיהו אם אמר השליח לפני עדים יושחוזר בשליחותו הייש

ציונים ומקורות ג) כ"י סעיף א' נשם הר"ן פ"ב לקדושין כ"ב ע"ב מדפי הר"ף. ד"מ כ". ובציוני שס"ז: כ"י סעיף א' נשם מרדכי (פ"צ) פ"ג לקלושין סי" תקכ"ג [עיין בב"י שם, ובהגהת הרמ"א במרדכי שם]. ד) ל"ן סוף ס"ג לקלושין שם. עיין ל"מ שם. ה' מחודש א' נשם משונת הרשנ"א ח"ג סי' קל"ב. ד"מ שם. ו) טור סעיף ג' נשם הרמנ"ם פ"ז ממכירה הי"ב. ו) מרזכי ב"ק פרק הגחל קמח עיי"ש סי׳ קכ"ד והמגיד משנה שם'. ד"מ ג׳.

גלותא, א"כ העדים עומדים בשם ריש קצוה״ח גלותא, ודוק ול״ע*. עיין בתשובת שה"א מהרעד"ס [חלק חו"מ] סיי קכ"ה מכח"י וקנ"ה *ורמ"ח [קש"כ]: ג) ואינו מוכר למשלחו כוי. הוא לשון הלמנ"ס (המובא בציונים אות ב׳], וכ"כ הטור וסעיף בין אבל אם המוכר אינו מתרלה למכרה למשלח כו', וכן משמע מפירום רש"י [קדושין נ"ט ע"א ד"ה באגאן. אכל רבינו ירוחס ושםן כתב, ודוקה שרחוי לשלים יותר ממשלח, כגון אוצר החניבה שהיתה בקעת אלמים ומתיראים משלים ולה ממשלח. ונרחה לי דגם דינו חמת, נרשם בכת״ר וק״ל. *עיין בתשובת ר״ל ן׳ תיים סי׳ ההג"ה מ"ל [קש"כ]: פעיף ג' ד) שוקפן עליו במלוה כוי. וים עדים. כו משמע דעת הרמנ"ס והמובא בציונים

משה"א סק"ד אות וין והמחבר*, וכן משמע בהרב המגיד שזהו דעת הרמב"ה, ולשון הרב מגומגס. עיין בתשובת רשד"ם (חלק חו"מ) סי' (קע"ה) *קנ"ה וקע"ו מכת"י ונתשונת ר"ש כהן ספר כ' סי' ק"ג וסי' קע"ד [קש"כ]: ה) י"א דקנה לעצמו. וכן פסק מהרש"ל [ביש"ש] בנ"ק פ"ט סי' ל"ה בשינוי*. והפשר משה"א סק"ד

סי׳ י׳, *ובתשובת מבי"ט (ח"ח) [ח"ב] סי׳ ק"ח [קש"כ]:

לעיל על דברי המחבר

ערך לחם

לחבירו במעות חבירו ולא הרשהו על זה, שהדבר תלוי ברצון הקונה וכדין זה, ולא יוכל המוכר או השליח לחזור בהם. *מסימן קע"ה. ראובן אהוב ליתא בכת"י לשמעון, והיה לראובן סחורה ונתן לו לוי ערך כה, והלך ראובן ונתיעץ עם בעל שמות שמעון אם ימכור ללוי באותו ערך, ואמר לו שמעון מוב הוא שתמכור ומכר ללוי, ואחר כך נתגלה ששמעון הוא הקונה ואין לוי רוצה כה לעצמו, אין כאן מכר כלל, שלא יהא שמעון מוכר לעצמו ברמאות. ועיין סימן קפ״ד דין ב׳ וסימן של״ב דין ד׳. סעיף ג׳ בסופו. במור יו״ד סוף סימן קע״ז פסק להפך, וזה דעת הרמב"ם.

סעיף ב' בסופו. האומר לחבירו קנה לי קרקע ולא ייחד לו איזה קרקע, תלוי ברצונו אם ירצה לקיים המקח או לבמלו. והוא הדין אם קנאה והנה השליח הרקע סתם ולא פירש לפלוני, יכול אח״כ לומר לעצמי קניתי. ציוהו על קרקע מיוחד וקנאו סתם במעותיו של שליח, לא מצי אמר לעצמי קניתי כיון שהוא מנהג רמאות דשארית ישראל לא יעשו עולה (צפניה ג׳ ״ג), בכת"י וככתוב בעמוד. (ב"י סעיף א' בשם הר"ן קדושין כ"ב ע"ב מדפי הרי"ף]. * הקונה סינסינסי נרשם כאן: במעותיו לחבירו ומתכוין לזכות לו מבלי שיאמר לו חבירו כלום, אפילו דין השייך לסעיף הי, אמר הקונה כן בפני עדים, לא קנה, אא"כ הודיעו למוכר ונתכוין להקנות אד בעל לו. וב"י מחודש ג' בשם רבינו ירוחם מישרים נתיב כ"ח ח"א]. ומכל מקום נראה לי דבר רשם ד"ז על פשום שאין מכריחין את הקונה לקנות כיון שלא הודיעו השליח, והדבר

If an agent was sent to buy a specific property, and he did so without specifying for whom he bought it, he cannot subsequently claim that he bought it for himself, even if he used his own money.

רמ"א חושן משפט סימן קפג סעיף ב שלח שליח לקנות קרקע מיוחד והשליח הלך וקנהו ולא פירש שקונה לעצמו, אינו נאמן לומר אח"כ שקנאו לעצמו. המעות הן של השליח, אם נחנן

השליח יכול לחזור בו, דהח ברישח

כשהמעות הן של השליח התחיל וכתב

שנתן להמוכר סתמא, ועליה קאי מ"ש

דשמעון יכול לחזור בו קודם משיכה,

ומשמע הא נחנם בהדיא בשמיה דראובן אין שמעון יכול לחזור בו*: ב

יבן ואמר לעצמי אני קונה. לשון 🖔

הטור [שם], ומקמי משיכה חזר שמעון

חבניה לנפשיה כו'. וכתבתי בפרישה

דנראה דר"ל דחזר שמעון מיד וייחד מעות אחרים משלו לתח להמשלח

[דוהו זבניה לנפשיה מיקרי], ולא ביקש לזקפן עליו במלוה, ולהכי כשהודיעו

להמוכר בהדיא משמיה דראובן אין

לראובן מעות כו', ע"ש עוד:

ז) ואפילו אם נתרצה כו'. עיין כקמ"ע ק"ק י"ג שכתב, קשה יאן בשמא דראובן כו'. בטול [המובא בציונים אות יין כתב, לדעת דלקמן סוף סימן רס"ט שם מסיק דלכו"ע אם נתרצה מתחילה לקנות ראובן, ובפרישה נסעיף הין כמבתי דנ"ל דלאו דוקא קאמר, אלא ר"ל לשניהם זכה לשניהן ואינו יכול לחזור בו, ועוד דמסיק מור"ם כו', עכ"ל. שנחנם לו סחם, ומסחמא דעת המוכר לאקנויי לבעל המעות, ולאפוקי אם והב"ח [סעיף הין חירץ דכאן מיירי שלא עשו ביניהם מעמד גמור אלא גילה דעתו לפני המוכר שהוא קונה לנפשו. דאלח"ה קשה מאי איריא דהמעות הן של ראובן, הא אפילו אם דברים בעלמא שיקנו ביחד, ולא אמר

סיסך יקנו ונכמה יקנו, אכל לקמן אבל אי יהיב ראובן זוזי לשמעון ואזל ויהיב איירי דעשו ניניהס מעמד גמור אין זוזי למוכר ^{יאוס*}בשמא דראובן ומקמי משיכה ומה, אז אם נתרצו כו', או אם היה הדר ביה שמעון 'בוואמר לעצמי אני קונה לא קנה שמעון עד דמודע למוכר ומכוין מוכר

לאקנויי ליה במה דברים אמורים בדאמר זבין לי "אבל אי אמר אייתי לי דאזבין ואזל וזבין לנפשיה זכה. הגה "חראובן שהיה יודע סחורה בזול ואמר לשמעון לקנותה להם ביחד ושמעון שחק וקנאה ושוב אומר לעצמי קניתי "אם קנאה במעות שלו זכה שמעון במה שקנה יבוי ואפילו אם נחרצה בחחילה בפירוש יכול לחזור בו ואינו אלא רמאי אבל אם קנאה במעות ראובן לריך לחלוק עמו. ידזייואין המשלח יכול לחזור בו אפילו קנה שמעון במעות עלמו.

ציונים ומקורות יל) סגסות מרדכי כ"ד דכ"מ סיי תנ"א ורעכ"ל בתשובה ח"ג סיי קל"ה. ד"מ ד'. ובציוני שס"ו הוסיף: נ"י מחודש ד' נשם עיטור אות ש' שלישות ממון. יב) כ"י סוף סעיף ג' נשם רשכ"ל שם סי' קל"ו. ד"מ שם. וכ"ל לעיל נסימן קפ"ב סוף

. להמוכר קנה לעצמו*, דאל"כ קשה הא פסק הרמב"ם [פייז ממכירה הייב] וגם המחבר לפני זה וסעיף גין דאפילו זקפו עליו במלוה המקח של המשלח, ודוק: יגן ואפידו אם נתרצה בתחדה כרי. קשה, דלקמן סוף סימן רס"ט שם מסיק דלכו"ע אם נתרצה בתחדה כרי. קשה, דלקמן סוף סימן רס"ט שם מסיק דלכו"ע אם נתרצה בתחדה כרי. ואינו יכול לחזור בו*. ועוד, דמסיק מור"ם וכתב אבל אם קנאה במעות ראובן לריך לחלק עמו, ושם בסוף סימן רס"ט מסיק דלכו"ע אם היה לראובן מעום, אף שקנה שמעון במעוחיו זכה לשניהן. ויש לישב, דכאן מיירי דטוען אף שנחרליתי מחחילה לקנוח לשניהן, מ"מ בשעח מקח חזרחי בי וקניתי לעצמי בפירוש, משו"ה כתב כאן דאין מועיל לו הריצוי שהיה מתחילה כיון שחזר בו בפירוש בשעת המקח, ומשו"ה נמי אף אם היה לראובן מעות לקנות בו לא מהני כיון שקנאה שמעון במעוחיו אחר החזרה, משא"כ לקמן סוף סימן רס"ט דמיירי שאינו טוען שחזר בו בשעח קנין בפירוש, אלא קנאהו סחם, אלא שאח"כ בא לחזור בו, והוא דבר הלחד מענינו, שהרי דימהו שם למגביה מציאה לחבירו דמיירי ג"כ בהגביהו סחם, משו"ה שם לכו"ע אם איתה חדה למעליותה, או שנתרנה בתחילה או שהיה לראובן מעות שהיה יכול לקנות בו, זכו בו שניהן מאחר שמודה שלא חזר בו בשעת קנין. כן נ"ל לישב דברי מור"ם דבשני המקומות הנ"ל שלא יסתרו אהדדי, ושניהן הן מהמרדכי [ב"מ ס" רל"ב והגהות מרדכי המובא בציונים אות י"א] כמ"ש לקמן סוף סימן רס"ט וכמו שאכחוב שם [סקי"ב], ועיין מה שכתבתי מוה עוד שם: ידן ואין המשאח יכוא החזור כו'. זהו ענין בפני עצמו ואדלעיל קאי, ור"ל כל מ"ש עד הנה איירי בחזרת השליח, אבל המשלח לעולם אינו יכול לחזור בו:

ערך לחם

סעיף ד׳. ומכוין לאקנויי ליה וכו׳. גם צריך שיפרע המעות משלו למוכר, שאם לקח במעות המשלח המקח של משלח, ועיין דין ג׳.

עוד שם בהג"ה. ראובן שהיה יודע כו'. הסמ"ע [סקי"ג] הקשה מזה דנתרצה תחילה בפירוש לא מהני כלום, ובסימן רס"ט משמע דמהני נתרצה לכו״ע. ומוקי לה דהכא אומר שבפירוש חזר בו קודם המקח ואמר לעצמו הוא קונה. וקשה, דהא אינו נאמן לומר כן, דהא כשנתרצה תחילה לקנות ביחד דזכה לשניהם, הוא מטעם דהוה כמו מגביה מציאה לחבירו כמבואר במרדכי בפ"ק דב"מ [סי׳ רל״ב] בשם ראב"ן [ב״מ פ״א יו סעיף ו"ס"ט בסימן בסימן מציאה מציאה, ובמגביה, וראבי"ה, וראבי"ה ואי מיירי בעודה בידו. ואי מיירי מפילו בעודה בידו. ואי מיירי

הכא שחוזר בפירוש בפני עדים, הא פשיטא הוא וא"צ לכתבו. ובספר ב״ח (סעיף ה׳) מחלק בין נתרצה בהדיא (דהכא), לההיא דסימן רס״ט, ולא מתישב לי כלל. ועל העיטור עצמו [אות ש׳ שלישות ממון] מריה דהאי דינא דהכא, לא קשה אמאי לא מהני נתרצה תחילה, מאי שנא מהגביה מציאה לחבירו. די"ל דמיירי דלית ליה מעות, על כן לא מהגי נתרצה, דלא דמי למציאה שאפשר לו ג"כ (לגבותה) [*לזכות בה] כמ"ש נ" המרדכי פ״ק דב״מ [שם] בשם ראבי״ה, ומה שכתב כאן בסיפא אבל אם קנאו במעות ראובן כו', ולא אמר אבל אם היה לראובן מעות, אורחא דמילתא נקט, כל שיש לו מעות מוציא על חלקו, וא״כ הוא פליג על ראבי״ה דהוא י״א בתרא בסימן רס״ט [שם] דמהני נתרצה אפילו באין לו מעות. ודעת רמ"א בזה צ"ע. ולענין הלכה ודאי נקטינן דמהני נתרצה כמ״ש סוף סימן רס״ט*: שו״ע סעיף ו׳. היה השער קצוב. פירוש,

Reuven requested Shimon to buy merchandise that was on sale, pledging that they would be partners in it. Shimon went ahead and bought it, and then claimed he had bought it for himself. If he used Reuven's money for the purchase then he must split it with him, but if he used his own money he is believed that he bought it for himself. Sema explains that Shimon is claiming that he specified at the time of the purchase that he is buying it for himself.

Taz argues with this ruling of the Rema, based on the aforementioned Rema that the agent is not believed to say he bought it for himself, so long as Reuven had the funds with which to buy it at the time. Shach suggests that in this case the parties hadn't fully worked out the terms of their agreement, and therefore the agent is believed to say he retracted.

רמ"א חושן משפט סימן קפג סעיף ד, סמ"ע סקי"ג, ש"ך סק"ז, ט"ז שם ראובן צוה לשמעון לקנות להם ביחד סחורה בזול, ושמעון הלך וקנה בסתם במעות שלו, יכול לומר אח"כ שקנה לעצמו. אבל אם קנה במ־ עות של ראובן צריך לחלוק עמו. ועיין בסמ"ע שהכא מיירי שהוא אומר שפירש בשעה שקנה שהוא קונה לעצמו. ובט"ז הקשה מדברי הרמ"א שהבאנו לעיל שאינו נאמן לומר שקנה לעצמו? [ואם פירש בפני עדים שהוא חוזר פשיטא שהוא שלו ומאי קמ"ל?] ומסיק שלא קיי"ל כמו שכתב הרמ"א הכא, אלא אם נתרצה לקנות והיו למשלח מעות כדי לק־ נות, אינו נאמן לומר שקנה לעצמו. והש"ך הביא בשם הב"ח לחלק דהכא לא היה הסכם גמור שיקנה בשבילו, ע"כ נאמן לומר שקנה רק לעצמו.

[ו] בשמא דראובן. עסמ"ע [סקי"א] כלל דבריו דכשנותן מעות שלו בסתם יכול לחזור בו קודם משיכה, וכשנותן מעות המשלח אפילן בסתם אינו יכול לחזור אפילו קודם משיכה עד דמודע למוכר שחוזר מהשליחות וקונה לעצמו, וגם דוקא בייחד מעות אחרים. והט"ז חולק וס"ל דבעינן תרתי לטיבותא, דדוקא כשנתן מעות של משלח ובשמא דמשלח אז א"י לחזור בו, אבל כשחזר חד מהנך תרתי יכול לחזור בו קודם משיכה כשייחד מעות אחרים, וע"ב [סק"ה] טעם לדברי הסמ"ע:

[ז] ואפי נתרצה. עסמ"ע [סקי"ג] שהקשה מסי' רס"ט דשם מסיק דלכ״ע אם נתרצה זכה לשניהם, וכן אם היה לראובן מעות קנה לכ״ע, וכאן כתב דוקא קנאה במעות ראובן. ותי׳ דכאן מיירי שחזר בו קודם הקנין, ובסי׳ רס״ט מיירי שחזר בו אחר הקנין. והט"ז תמה עליו דהא מדמין דין זה למגביה מציאה ושם מבואר דא"נ לומר אחר שהגביה שחזר בו קודם שהגביה, ומסיק להלכה דמהני נתרצה. והש"ך [סק"ו] מחלק דכאן מיירי שלא עשהו מעמד גמור, ובסי׳ רס״ט מיירי שעשו ביניהם מעמד גמור איך יקנה ובכמה. ווו וע״ב (סק״ו) דבאמר זבין לי בסחורה שאינו בזול אף שלא נתן מעות, דנהי שלא נעשה רמאי במה שחוזר בו ממה שהבטיחו להלוות לו מעותיו, מ"מ נקרא רמאי במאי שקנאו לעצמו ולא הודיע, כיון דהוא מנהג רמאות א"נ לומר שקנאו לעצמו, כמבואר בסעיף ב׳ בהג״ה ובסעיף ד׳ גבי זבין לי האי מידי. אבל כסחורה בזול דהוי כמציאה דלא נקרא רשע כשקונה לעצמו, לכן לא מיבעיא כשלא נתן לו מעות והשליח הבטיחו להלוות לו מעותיו, ודאי דנאמן לומר שחזר בו ממה שהבטיחו להלוואת מעותיו, דלא שייך בזה חזקה שליח עושה שליחותו דאימר נתוודע לו שאינו בטוח, אלא אפילו נתן לו מעות והניח מעות חבירו אצלו וקנאה במעותיו, מ"מ ל"ש חזקה שליח עושה שליחותו דהרי אנו רואין ששינה שליחותו ולא עשהו, מש״ה נאמן. משא"כ בסי' רס"ט דמיירי במציאה דשייך חזקה שליח עושה שליחותו, וכן גבי סחורה בזול דסי׳ רס״ט מיירי ששלחו רק לעשות קנין והוא יתן בעצמו מעותיו, שייך ג״כ חזקה שליח עושה שליחותו, מש״ה אין לומר לעצמי קניתי כמו במציאה:

ואם לא אמר לו זיל זבין לי אלא הקונה בעצמו אמר אני קונה דבר זה לא אמר לו זיל זבין לי אלא השטה אני בך. ב״י בשם הרשב״א: זה לשותפות, יכול לומר משטה אני בך. ב״י בשם הרשב״א:

(ה) בשמא דראובן. עסמ"ע ס"ק י"א. והיולא מדבריו דכשנתן מעות שלו בסתמא יכול לחזור בו קודם משיכה, וכשנותן בשם המשלח א"י לחזור, וכשנתן מעות המשלח אפי' בסתם א"י לחזור בו אפי' קודם משיכה עד דמודע למוכר וייחד מעות אחרים. ועיין בט"ז חולק עליו.

ודהסביר טעם דברי הסמ"ע נראה, דבנתן מעות המשלח אפיי בסחם נעשה קנין מדאורייתא בין המוכר להמשלח, דהמוכר מקנה לבעל המעות, רק שיכולין לחזור בהן מדרבנן דהמוכר מקנה לבעל המעות, רק שיכולין לחזור בהן מדרבנן וטשחורין מחוייבים לקבל מי שפרע [סיי ר"ד ס"א], וכ"ז שאינן חורין קנין דאורייתא הוא, והשליח הוי כאחר כיון שכבר ילא המעות ממ"י, ולאו כל כמיניה דהשליח לחזור בו עד דמודע למוכר, פיי שמודיעו שחוזר משליחותו ואין רולה לעשות משיכה רק לעלמו, וכיון דמייחד מעות אחרים מחמיהן שוב לא הוי כגולן על המעות, וכיון דהמוכר ממשיך ליה החפך ע"פ דיבורו, והוא לא רלה למשוך רק ע"ד שיקנה לעלמו, הרי המוכר הנותן לו אדעתא דידיה כאילו חוזר בו מקנין המשלח ומקנהו לשליח, ועושה כן מיראתו שלא יחזור בו המשלח כיון דמיכל רק קנין מעות, ולכך מקנהו לשליח בקנין משיכה. ועוד דכיון שהשליח ייחד מעות אחרים הרי הוא נעשה בעל המעות.

ואם השליח נותן מעות שלו בסתם, יכול לחזור בו קודם משיכה. אף דכתב הטור [מ"ד] באם שאמר זיל זבין דהוי כמאן דאוופינהו, מ"מ נראה דלא נעשה עליו הלואה עד אחר שקיבל החפץ לידו, דהא ודאי אם נאנסו המעות ביד המוכר קודם משיכה באופן שהוא פטור מלהחזיר המעות, או שהמוכר אלם וא"ר ליתן החפץ, אין המשלח חייב לשלם לשליח מעותיו, דכיון דאמר זיל זבין לי לא גרע מהא דסי" נ"ח [מ"א] באם שהזכיר את השטר, וכן בחפץ בסי" ע"ב, וה"נ לריך ליקח החפץ קודם שיתן הדמים ואו נעשה הלואה על המשלח, ולכך יכול לחזור בו קודם משיכה.

ואם נתן בשמא דראובן אינו יכול לחזור בו קודם משיכה, הטעם דכיון שאמר הילך מעות והקנה השדה לפ", הוי כאילו זיכה מעותיו ע"י מוכר להמשלח. והנה אם המלוה הבטיח להלוה להלוות לו וזיכה לו מעות הלואה שלא בפני הלוה ע"י אחר, ודאי דאין המלוה שוב יכול לחזור בו, וכשהלוה רולה זוכה במעות למפרע. אבל הלוה ודאי דיכול לחזור בו תיכף כשנתוודע, כמו בזיכה לו ע"י אחר ולוות בסי רמ"ה [סי"א]. א"כ ה"נ כשאמר בשמא דראובן הוי כאילו זיכה לו המעות ע"י המוכר, דכשהלוה מתרלה אח"כ זכה במעות למפרע

ונעשה בעל המעות וקנה המשלח החפץ למפרע, וקנין דאורייתא הוא, והשליח כאחר הוא וא"י לחזור בו וכמ"ש לעיל:

(ו) ראובן שהיה יודע סחורה בזוד. עסמ"ע ס"ק י"ג מה שממה בזה מהא דס"ס רס"ט, ועט"ז. ולפעד"י ליישב דהנה בלא"ה ממוה דמה"ת יהיה נאמן, הא כתב רמ"א לעיל סעיף ב' בהג"ה דבקרקע מיוחד הואיל והוא מנהג רמאות ודאי מעיקרא קנאו למשלח, וכ"כ המחבר סעיף ד' בא"ל זבין לי האי מידי דא"נ לומר לעצמי קניתי. וגם קשה דל"ל להר"ן [קידושין כ"ב ע"ב מדפי הרי"ף] למלות הטעם בקרקע מיוחד משום דהוא מנהג רמאות, הא כשאמר זבין לי הוי כאמר זכה לי כמבואר בטור [ק"ד] בשם הרמ"ה, והוא דינא דהמחבר בסעיף ד', ובסי רס"ט [ק"ו] מבואר דבאומר זכה לי דא"נ לומר לעצמי הגבהתי, ושם לא חלה הטעם ברמאי כלל. וגם שם נראה דאם אמר בפירוש קודם הגבהה לעצמי אני מגביה דלא הוי רמאי כלל, דלא אישתמיט תנא ושום פוסק לומר דהוי רמאי בזה כשחור משליחותו ומגביה לעצמוא. ועכב" דרק בזביני שייך לומר הטעם משום רמאי, דהא עני המהפך בחררה ובא אחר ונטלה הוי רשע [קידושין נ"ט ע"א], וכיון דהיה משטה בחבירו שעשאו שליח לקנות וקנאו לעצמו הוי רשע, משא"כ במציאה דלא הוי רשע כמבורו בסי' רל"ו [ק"א] ולכך גם רמאי

נתיבות המשפט סימן קפג סק"ו

הנתיבות מיישב את דברי הרמ"א באופן אחר, דהשליח אינו נאמן לומר שקנה לעצמו רק אם יהיה עליו דין עני המהפך אם יקנהו לעצמו. משא"כ במציאה, כגון הכא, שהיתה סחורה בזול שאינו נמצא ברגילות, דקיי"ל שאינו נקרא רשע [וגם ליכא חזקה דשליח עושה שליחותו, ע"ש הטעם], ממילא נאמן לומר שקנה לעצמו.

Nesivos Hamishpat explains the apparent contradiction of the Rema another way. The agent is not believed to say he bought it for himself in cases where he would be transgressing the dictum of "ani hamehapech" by doing so. Whereas, in a case that is analogous to the finding of a lost object, such as the one cited by the Rema where the merchandise is being sold below its regular value, the agent would not be guilty of ani hamehapech and is therefore believed in his claim that he bought if for himself.

קצות החושן

בכל אונסין כדין מלוה. וכן בנימוקי יוסף בשמעתין דפחתו לו [ב"ק

ל"ו ע"א מדפי הרי"ף] ז"ל שמעינן מיניה שמותר להלות למחלית שכר

ולהתנות עמו ע"מ שלא ילוה אלא ע"ג כספים, ואם שינה ומלוה ע"י

אחרים אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לאמצע, ואע"פ שעתה

קרוב לשכר ורחוק להפסד שכל

האחריות עליו לא חשוב ריבית עכ"ל.

ומדכתב כל החריות עליו משמע

אפילו אחריות אונסין. שוב מנאתי

קצות החושן

ה) הפסד הוא לשליח. כתב הש"ך [פק"ט] וז"ל דוקא פחת יוקרא וזולא אבל אם אירע לו אונס והאונס לא בא מחמת השינוי

שנגנב ונאבד ואין לו שום שכר לשליח מהמשלח פטור השליח חשובת מבי"ט סי׳ קע"ט ופשוט הוא עכ"ל. ומה דפשיטא ליה לש"ך חמוה,

> דהא כיון ששינה אינו שלוחו כלל והוי מעות הלואה אצלו וראוי להתחייב בכל אונסין. וכן משמע מדברי רי"ו במשרים נחיב מ"ו ח"א ח"ל כתבו

ה נתן מעות לשלוחו לקנות לו חטים בין לסחורה בין לאכילה והלך וקנה לו שעורים או בהפך אם היה בהם ה) (ז) [ח] הפסד הוא לשליח

במשנה למלך פ"א משלוחין [ה"ב] הביא משובת מבי"ט הנזכר וכתב שהב"י במשובת כ"י [אבקת רוכל סי' קס"ג] חולק עליו, ומביא ראיות מהרבה פוסקים דחייב באונסין כששינה ע"ש, וכן עיקר לדינא:

משפט האורים – חידושים

במשרים נחיב מיין חיים חייב כתבו הגאונים המפקיד אצל חבירו סחורתו להוליכה למקום פלוני ושינה והוליכה למקום אחר חייב באחריות הסחורה ונעשית מלוה וב"ד יורדין לנכסיו לפרוע לו כו', ומדכתב ונעשית מלוה א"כ ודאי חייב

נתיבות המשפמ

משפט האורים – ביאורים

[ח] הפסד הוא לשליח. ווווין השליח יכול לומר להמשלח קבל עליך מיד השכר וההפסד או הילך מעותיך, מטעם שכתב השיטה דקנסו שכל המשנה להיות ידו על התחתונה, ויכול המשלח לומר העסק היא שלי לשכר, ומחוייב להמתין עד זמן המכירה, ואם יהיה הפסד הוא לשליח [ביאורים סק״ז]. וכתב הש״ך [סק״ט] דדוקא פחת דיוקרא וזולא הוא לשליח, אבל אונס שלא בא מחמת השינוי או גניבה ואבידה כשאינו מקבל שכר על העסק השליחות פטור. ווווי וע״ב [סק״ז] דדוקא כשכבר קיבל המשלח העסק לשכר אז פטור מהאונסין, אבל אם נאנסו קודם שנתוודע למשלח כלל מקניית הסחורה, יכול המשלח לומר אין רצוני כלל בהסחורה, ונעשו המעות הלואה בידו וחייב באונסין:

לא הוי. ולכך כתבו הפוס' טעם אחר בהא דסי' רס"ע דהוא מטעם דשמיקה הוי כהודאה וקיבל לעשות שליחותו לזכות בשבילו (וע' בתשו' הגאונים בתראי סי' כ"ג), וכיון שנעשה שליח אמרינן חזקה שליח עושה שליחותו והגביה להמשלח. וזה לא שייך בזביני כשאין לו מעות להמשלח והשליח הבטיח להלוות לו המעות, דבזה ליכא הוכחה שעשה שליחותו, דאימר חזר מלהלוות לו דאפשר שנחודע לו שאינו בטוח ואינו רוצה להלוות לו, ועוד דשמא לא מצא מעות להלוות לו, ונגד ההבטחה להלוות לו ודאי דלא שייך לומר חזקה שליח עשה שליחותו והלוה לו. וכן אפי' נתן לו מעות והניח מעות חבירו אצלו וקנה במעותיו לא שייך לומר חזקה שליח עושה שליחותו, כיון דחזינן דשינה ולא קנה במעות המשלח רק במעותיו. ולכך הוצרכו ליתן בזביני הטעם מפני שהוא רמאי, דנהי דלא רצה להלוות לו מעותיו מ"מ רמאי הוא

במה שקנאו לעצמו, ומכח הוכחה זו אמרינן דקנאה לשותפות.

ודפ"ז ל"ק קושית הסמ"ע מסי' רס"ט, דכאן מיירי בסחורה בזול דהוי כמליאה דלא הוי רשע כשקונה לעלמו כמבואר בסי' רל"ז [שס], ולא שייך טעמא דרמאי שהביא הרמ"א גבי קרקע מיוחד. וגם לא שייך הטעם דחוקה שליח עושה שליחותו כמו במליאה, כיון שלריך להלוות לו מעותיו. ואפי' נתן לו מעות והוא קנה במעות עלמו, הרי חזינן ששינה בשליחותו כמש"ל. ואפי' לקח סמם במעות שלו והיה מעות להמשלח ג"כ לא שייך חוקה שליח עושה שליחותו, כיון דחוינן דלא לקח מעות אלל המשלח ולקח במעות שלו, ולכך נאמן שקנה לעלמו כיון דלא שייך הנך חרי טעמי. אבל בסי' רס"ט מיירי ששלחו רק לקנות, דהיינו לעשות קנין במשיכה או הגבהה ואח"כ יתן המשלח בעלמו המעות, ובזה שייך שפיר חוקה שליח עושה שליחותו, כיון דלא היה לריך להלוות מעות עבורו דהא לא שלחו רק לעשות קנין. וגם א"ל שהיה ירא לקנותו להמשלח כי שמא לא יסלק המשלח המעות למוכר וילטרך הוא לשלם, דו"א דאילו היה ירא היה יכול להודיע להמוכר שקונה בשם המשלח, ולכך אינו נאמן. ובזה מדוקדק לשון הרמ"א, שבסי' זה כתב וקנאה במעות שלו, ובסי' רס"ט כתב סתם וקנאה והשמיט במעות שלו, משלר קנינים.

עיין בב"י בטור [ס"ג] שהביא בשם הרשב"א [ס"ג סי קל"ה] נהגו בעלי חנויות כשרולין לקנות בגדים שאומרין קלת קונים וכו', אם יכולין לומר משטה אני בך כדי שלא תפסיד על המקח וכו', והשיב שיכול לומר כן. נראה דמיירי שלא אמר לו חבירו בתחילה זבין לי האי מידי ואינה סחורה בזול פסק הטור והמחבר דאינו נאמן לומר לעלמי קניתי. ומ"ש הרשב"א שם אלא מידי אמר לו קנה לי וכו', מיירי שחזר בו לפני עדים קודם שקנה, א"נ שהרשב"א פליג ארמ"ה ואנן קיי"ל כהמחבר:

Practically, it can often be determined whether the intent of the buyer was to purchase the property for himself or for the partnership. For example, if the buyer used his own money for the deposit that he gave when signing the contract, that would indicate that he purchased it for himself and he would retain the profits. If he used the money set aside for the partnership, then that would indicate he intended to purchase it on behalf of both partners (see Shulchan Aruch 183:3), and they would split the profits. However, this method was ineffective in our case, since the two partners had agreed that the buyer would lay out the money for the initial deposit on his own. Another method would be to identify who signed the contract. But here, too, in our case this method could not be used, since the buyer used a "shell entity" to sign the contract, and it was unclear whether he had created it for himself alone or for both partners.

THE CONTRADICTION WITHIN THE REMA:

According to what we have seen so far, it would seem that based upon the Rema, even if the buyer truly intended on purchasing the building on behalf of himself, he would have to split the profits with the manager. However, the Rema (C.M. 183:4) appears to contradict himself concerning this point. The Rema discusses a case mentioned in the Mordechai where Reuven gave Shimon money and instructed him to purchase some cheap merchandise with it. Shimon made the purchase and did not say anything to Reuven about it, indicating by his silence that he intended to execute the instructions given to him. Later, though, Shimon claimed that he purchased the merchandise for himself. The Rema rules that if he used his own money for the purchase, then it belongs to him and he is believed to say that he purchased it for himself, though he is considered a ramai. According to this ruling of the Rema, the shaliach is believed to say he purchased it for himself, which apparently contradicts the aforementioned ruling of the Rema that he is not believed to claim that he engaged in such an act of deceit.

RESOLUTIONS TO THE CONTRADICTION WITHIN THE REMA

The Acharonim offer a number of answers to this contradiction that will likely determine the halacha in our scenario as to whether the buyer is believed or not. The

Nesivos HaMishpat writes that there are two reasons mentioned by the Rishonim for the Rema's ruling that the shaliach is not believed. The first is mentioned by the Ran (the source of the Rema) that we do not believe the shaliach would engage in such a deceitful manner to take the same property for himself that the meshale'ach instructed him to purchase on his behalf (similar to the principle of ein adam meisim atzmo rasha, that a person cannot incriminate himself), and the second is that we assume he performed his shelichus properly (chazakah shaliach oseh shelichuso). However, these two factors do not apply in the second case of the Rema. The first reason does not apply because the basis for categorizing such a person as a ramai is due to the principle of ani mehapeich b'chararah, which according to the Gemara (Kiddushin 59a, immediately following the discussion cited above) forbids a person from taking an item away from someone else who has already begun to acquire it. However, the Nesivos notes that this principle does not apply in cases of a "metzia", a lost object or where the merchandise was atypically cheap. Thus, since in the second case of the Rema taken from the Mordechai, the shaliach was attempting to capitalize on a sale and purchase cheap merchandise, the notion of a ramai does not apply and the shaliach is believed that he purchased the item or property for himself. The second reason also does not apply since the principle of chazakah shaliach oseh shelichuso does not necessarily dictate that Shimon use his own money to purchase an item for Reuven, which is in essence giving Reuven a loan. This is not something that we are to assume Shimon would do, as he may have changed his mind and decided not to lend him money. Rather, it only presumes that Shimon would use money given to him by Reuven to purchase an item for Reuven.

According to the explanation of the Nesivos, our scenario would seem to be more comparable to the case of the Mordechai. The buyer felt that earning a profit of a million dollars was an unusual circumstance and a tremendous opportunity. Therefore, the assumption that a person is not believed to engage in an act of deceit would not apply here since it is not deceitful to capitalize on such a potential profit. Plus, the assumption that the *shaliach* performed his shelichus is not relevant when using his own money to make the purchase.

However, the Taz offers a second resolution to the contradiction. According to the Taz, the Mordechai refers to a case where Reuven did not have sufficient money of his own to make the purchase. For this reason, he asked

Shluchin

PART I

Rav Boruch Meir Levin, Dayan at the Bais Havaad

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY SHIUR VIDEO

THE DISPUTE:

Two individuals decided to engage in a joint real-estate venture together. They wished to purchase an apartment building with the following division of responsibilities: One of the partners would focus on finding a suitable piece of property, negotiating with the seller, and dealing with the bank and the attorneys ("the buyer"), while the other would deal with investors and managing the property following the purchase ("the manager"). They found a building, evaluated it together, and came to an agreement with the seller but did not yet sign a contract. Each of them performed their responsibilities as they had agreed to; the buyer negotiated a deal with the seller and worked on securing financing, while the manager attempted to find different vendors to service the property following the sale and potential investors.

At one point during this period, the manager was not able to reach the buyer for several weeks. He later discovered that the buyer had gone ahead with the signing of the contract alone without informing the manager. Soon after, he found a third party who was willing to pay one million dollars more for the property than the buyer had agreed to. This third party then paid the buyer one million dollars to transfer the contract to his name. The buyer now claimed that although he had originally agreed to engage in the venture together with the manager, he later decided to follow through with the sale on his own. As a result, he argued that he only owes the manager a small amount for the work he had done up to that point, but the rest of the million dollars he received from the third party belonged entirely to him. The manager, on the other hand, claimed that the million dollars should be split equally between them since the buyer had signed the contract on behalf of the partnership.

A CLASSIC CASE OF A SHALIACH THAT CHANGES HIS MIND?

To determine the halacha in this dispute, we need to analyze some of the relevant principles within Hilchos Shluchin. According to the Gemara Kiddushin (59a) and the Shulchan Aruch (C.M. 183:2), if a meshale'ach (sender) gives money to a shaliach (messenger) to purchase an unspecified piece of real estate but the shaliach proceeds to purchase it with his own money, the sale is valid and the shaliach owns the item or property. However, the shaliach is considered a ramai (cheater) because he purchased it for himself after agreeing to do so for the meshale'ach. In our case as well, the buyer claimed that he decided to purchase the property alone before signing the contract and used his own money for the purchase. If this is correct, then he owns the property and the profit of one million dollars belongs to him, though he is considered a ramai. However, if he signed the contract on behalf of the partnership that he had established with the manager, then he may not later claim that he is the sole owner, as the property belongs to the partnership.

INSTRUCTIONS TO PURCHASE A SPECIFIC PROPERTY: THE OPINION OF THE REMA

The Rema (based upon the opinion of the Ran) comments on the ruling of the Shulchan Aruch that if the meshale'ach instructed the shaliach to buy a specific piece of property, the halacha is different. Since a shaliach who is instructed to purchase a specific property on behalf of another and then purchases it for himself has engaged in a serious act of deceit, we do not accept his claim that he would do so. Instead, we assume that he in fact bought it for the meshale'ach and he must transfer ownership to him. If we apply the same logic in our case, which indeed is also a case of purchasing a specific piece of property, then we would say that the buyer is not believed to say that he changed his mind and purchased the property for himself since that constitutes an act of deceit. Rather, we would assume that he purchased it for both partners equally and they would need to split the profit.

Shluchin

PART I (CONTINUED)

Rav Boruch Meir Levin and Rav Yosef Dovid Josilowsky, Dayanim at the Bais Havaad

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY SHIUR VIDEO

Shimon to purchase it for him with his own money and Reuven would repay him later. In such a case, then, Shimon is not considered a true *ramai* (though he is guilty of tricking Reuven and not informing him of his plans beforehand), because Reuven was unable to purchase the merchandise on his own in any case. According to the Taz, in our scenario the manager may have been able to purchase the property on his own if the buyer had informed him that he did not wish to lay out the money. If so, then it is more comparable to the first ruling of the Rema, and the buyer would still have to split the profit.

The Bach proposes a third answer to the contradiction. In the first case, the terms of the agreement were clear and the *shaliach* did not follow them. For this reason, we do not believe that he engaged in such an act of *rama'us*. In the case of the Mordechai, though, the terms of the agreement were not clearly agreed upon and therefore we believe Shimon when he says he intended to purchase it for himself. According to this answer, our scenario may possibly have been similar to the first ruling of the Rema, since the buyer and manager did have some working framework and agreement (though the extent of the terms was not entirely clear), and the buyer would therefore likely be compelled to share his profits as he is not believed to claim that he purchased it for himself.

THE KEY TO THE PUZZLE: UNDERSTANDING THE MOTIVE

Up to this point, we have suggested that the halacha in the scenario with which we began depends upon which interpretation of the Rema is accepted. However, there is one final relevant point that may allow us to suggest that all opinions would agree to the halacha in this case. It is difficult to understand the first ruling of the Rema. By assuming that the *shali'ach* purchased the property for the *meshale'ach* because we do not believe that he engaged in an act of rama'us that he purchased it for himself, then if he refuses to transfer ownership to the meshale'ach, we are instead incriminating him with a worse crime: being a *gazlan de'oraisa* and a liar, since he clearly does not wish to give the property

over unless the bais din forces him to do so?? Rav Aharon Leib Shteinman in his sefer Ayeles HaShachar raises this question, and it is indeed a major difficulty with the opinion of the Ran and the Rema.

One answer that has been suggested is that the *shaliach* has a *chezkas haguf* (type of halachic presumption) that he was an upright, honest person until the latest possible time that he could have acted inappropriately, similar to the *chezkas haguf* that exists for a *mikvah* that it is kosher until the latest possible time that it was discovered to be *pasul*. Although the cases are not entirely similar, we do see that in our case we have a *chazakah* that the *shaliach* performed his *shelichus* or a *chazakah* that he would not act in an improper fashion, and yet we see that ultimately he did not act in that fashion.

Perhaps we can suggest that if we can identify a certain point in time when it is logical to assume that the shallach changed his mind and decided to act improperly, then we can rely on such an umdena (assessment) in determining the halacha. Thus, in our case, it seems logical that the buyer freely admitted that he wanted a manager to partner with because he was not proficient in dealing with the daily upkeep of the building. However, as soon as he realized that he could earn a greater profit by reselling the property, he was no longer interested in retaining the manager as his partner. Until that point, we would not believe that he deviated from following the agreement, as the Rema says. But since he later refuses to allow the manager to receive half of the profit, we can assume that the change of heart took place at the time of the offer to purchase the property for a million dollars. If so, then it is logical to assume that when the buyer signed the contract to purchase the property, he did so on behalf of the partnership, and he only changed his mind when presented with the offer to purchase it from him. According to this, all opinions would agree that he must split the million dollars with the manager.

To watch the video or listen to the shiur given by the Dayan, visit: www.baishavaad.org/yorucha-topics
Or signup to receive them via whatsapp:

\(\Omega 732.232.1412 \)

Summer Break 5781 (Special Edition)

• Tzedaka and Maaser - 8

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

• Pruzbul and other Shemitah Topics

Winter 5782 - 1st Semester

- Loans and Guarantees 2
- Collections and Bankruptcy- 2
- Ribbis Fundamentals 3
- Heter Iska 1
- Ribbis by way of Commerce -4

Winter 5782 - 2nd Semester

- Gerama, Garmi, Professional Advice & Malpractice- 4
- Brokerage 2
- Lashon Harah in Business 2
- Yichud and Gender Related Practices in the Marketplace -4

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

Avoda Zara & Commerce - 4

Summer 5782 - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din 4
- Peshara and Lifnim Mishuras Hadin 2
- Arka'os 2
- Partnership Dissolution 1
- Employment Termination 3
- Shabbos & Commerce 4

PART IV

Industry-Specific & In-Depth Supplemental Tracks

Choshen Mishpat Supplemental Track

- Shomrim and Fiduciaries 4
- Shluchim and Agents 4
  - Harsha'a and Power of Attorney
- Mazik, 4
  - Adam Hamazik
  - Gerama and Garmi
  - Nizkei Bor
  - Mammon Hamazik
- Nizkei Shcheinim 4
- Hashavas Aveida 8
- Yerusha 4
  - Wills and Trusts
  - Trustees and Executors
- Matana -4
  - al mnas lhachzir
  - Aino Mesuyan
  - Matana Temirta
  - Acharecha
- Arvus 4
- Moda'ah and Lo Sachmod 4
- Choshen Mishpat Concepts 8
  - Shibuda D'Reb NossonMaamid Shloshton
  - Iviaaiiiiu Siiios
     Hefker
  - Hefke
  - Nehne and Yored
  - Kofin al Midas Sedom

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani
   Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen and Lifnei lver
- Foodservice Arrangements
- Partnerships and Ownership Structure
- Ancillary Businesses
- Finance and Ribbis
- Nursing and Housekeeping
- The Halachic Home; Eruv, Mezuza, Tevilas Keilim, and Medication
- Compliance and Fiduciary
- Hiring and Poaching

- Avodah Zara and Chukas Hagoyim Issues
- End of Life and Other Medical
   Matters

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding
   Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies & Commodities: Se'ah Bese'ah Applications
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika:Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining
  the True
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication & the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska
   Kulo Pikadon: Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans
   Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

(subject to change)

PART I
Business Halacha
Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2*
  - › Obligation to Adhere to Civil Law
  - How Civil Law Impacts Agreements Between Two Parties
- Common Business Practice & Minhag Mevatel Halacha - 2
  - What Constitutes a Minhag
  - How Minhag Impacts Employment, Tenancy, Partnerships and Real Estate Deals etc.

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

Business and Employment on Chol Hamoed

Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

Introduction to Choshen Mishpat & Business Halacha -1

- Gezel 3
- Gezel Akum, Ta'os and Mate' Akum -2
- Geneivas Da'as 1
- Acceptable Marketing 1
- Halachic Considerations of Corporate Gifting 1
- Halachos of Employment -4
  - › Backing Out
  - Where Backing Out Causes a Loss
  - Working Pro Bono and Hiring Jewish
  - Obligations of Employer and Employee
- Halachic Deals and Documents 4
  - Understanding Asmachta
  - Agreements and Kinyan Devarim
  - > The Halachic "Agreement Validation" Clause
  - Non-Competes and Non-Circumvent Agreements
- Partnerships & Corporations 4
  - Structuring
  - Legal Entities and Trusts
  - Management
  - Divisions of Profits and Losses

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz The Issues and the Solutions
- Isurei Hana'ah

Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments & Kinyanim

- · Hasagas Gevul & Competition 4
  - > Ani Hamehapech
  - Ma'arufiya
- Kinyanim Expounded 4
  - Mechusar Amana
  - Mi Shepara
  - Situmta and Kinyanim of the Marketplace
- Ona'ah 2
- Mekach Ta'os- 3

^{*} Number of weeks for this topic

WEEKLY DEDICATIONS & SAREI ELEF

Mr. & Mrs. Michael Abramson - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Chaim Gross - Lakewood, NJ

R' & Mrs. Saadia Zakarin - Monsey, NY

R' & Mrs. Yudi Hertzberg - Monsey, NY

R' & Mrs. Avrohom Kohn - Jackson, NJ

Rav & Mrs. Yechiel Becher - Monsey, NY

R' & Mrs. Yossi Wexler - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Michael Reiser - Brooklyn, NY

Mr. & Mrs. David Yitzchaki – W. Hempstead, NY

R' & Mrs. Ephraim Ostreicher - Far Rockaway, NY

R' & Mrs. Yaakov Klein – St. Louis, MO

R' & Mrs. Ari Schwartz - Monsey, NY

Mr. & Mrs. Tzvi Meltzer - Kew Gardens, NY

R' & Mrs. Refoel Rockowsky - Monsey, NY

R' & Mrs. Yossi Bauman - Lido Beach, NY

Mr. & Mrs. Steve Milstein - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Shimshon Bienstock - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Dovid Bloom - Far Rockaway, NY

לזכות זיווג הגון בקרוב אסתר שיינדל בת שולמית | ברכה אסתר בת דינה

R' & Mrs. Tzvi Rieder - Monsey, NY

R' & Mrs. Ahron Wolfson - Monsey, NY

R' & Mrs. Shumy Reichman, Brooklyn, NY

R' & Mrs. Avi Steinberg - Lido Beach, NY

Mr. & Mrs. Alex Berkovitch - Lido Beach, NY

SPONSOR YORUCHA

& help disseminate this relevant and engaging platfom for free

TO THOUSANDS WORLDWIDE!

Become a Yorucha Founder	. \$25,000
Dedicate a Month of Yorucha	. \$18,000
Dedicate a Ma'areh Mekomos Booklet	. \$12,000
Yorucha Corporate Sponsorship	. \$10,000
Ma'areh Mekomos Booklet Distribution	\$5,000
Single Topic Corporate Sponsorship	\$2,500
Sponsor a Week of Yorucha	\$1,800
Sarei Flef	\$1,000

Donations can be made payable and sent to: Bais HaVaad Halacha Center 105 River Ave. Suite 301 Lakewood NJ 08701 501c3 Tax EIN# 26-3711474

CURRENT YORUCHA CHABUROS

ATLANTA

Yeshiva Ohr Yisroel Rabbi Chaim Friedman

BAL HARBOUR, FL

R' Yakov Tzvi Blejer Rabbi Zelig Privalsky

The Sephardic Center Rabbi Yair Massri

BALTIMORE

Khal Ahavas Yisroel Tzemach Tzedek Rabbi Dovid Heber Rabbi Mordechai Shuchatowitz Rabbi Shaul Elchonon Sofer

Baltimore Community Kollel Rabbi Ahron Muller

BELLE HARBOR, NY

Congregation Bais Yehuda R' Dovid Semel

BOSTON

Congregation Chai Odom Rav Dovid Moskovitz

BROOKLYN

Bais Aharon (Felder's) Rabbi Heshy Wolf

Beis Hamedrash Of Flatbush Rabbi Tzvi Yaakov Zolty Rabbi Moshe Arieff

Flatbush Park Jewish Center Rabbi Eli Moskovitz Rabbi Yisroel Perelson

Magen Avraham Rabbi Duvi Bensoussan Rabbi Eliezer Elbaz

Yad Yosef Torah Center Rabbi Eddie Kassin

CATSKILL REGION

Tamarack Hills - Ellenville Ray Dovid Grossman

CHICAGO

Agudas Yisroel of West Rogers Park Rabbi Moshe Scheinberg

Bais Medrash Mikor Hachaim Rabbi Mordechai Raizman

Shaarei Tzedek Mishkan Yair Rabbi Reuven Gross Rabbi Yishai Broner

CINCINNATI

Cincinnati Community Kollel Rav Meir Minster

CLEVELAND Reis Doniel

Rabbi Dovid Aron Gross

DALLAS

Congregation Toras Chaim Rabbi Yaakov Rich

DETROIT

Lakewood Kollel Rabbi Boruch Miller R' Eli Blumenkehl

FAIRLAWN

Rabbi David Pardo

FAR ROCKAWAY

Khal Zichron Moshe Dov Rabbi Ahron Stein

Sulitzer Bais Medrash Rabbi Avrohom Hartman

Cong Kneseth Isreal, (White Shul) Rabbi Motti Neuburger R' Ahron Richman

GATESHEAD, UK

Rabbi Dov Oppenheimer

GIBRALTAR

Massias Hall Rabbi Rafi Bitan

JACKSON

Khal East Veterans Rabbi Baruch Issac

HOUSTON

Meyerland Minyan Rabbi Menachem Bressler Rabbi Shea Lazenga

LAKEWOOD

Bais HaVaad Rav Dovid Grossman

Bais Medrash Ohev Yisroel Dayan Shmuel Honigwachs Reb Shaya Ellinson

Bais Medrash of Chestnut Rabbi Yosef Greenfeld

Bernath and Rosenberg Ray Baruch Fried R' Yossi Schuck

Bithean

Rabbi Aryeh Caplan R' Ephraim Arnstein

Clearstream Chabura Rabbi Yosef Fund R' Yitzv Rosenbaum

Kehal Nachlas Yaakov Rabbi Mayer Boruch Turin

Kehilas Heartstone Rabbi Zecharia Wiesenfeld Rabbi Avrohom Ellman

Madison Executive Offices Rabbi Doniel Dombroff

Minyan Avreichim Sefaradi Rav Ariel Ovadia

Ner Yisroel, Ridge Ave Reb Shimshon Herz

The Shul at The Woods Rabbi Chaim Yehoshua Schorr

Yeshiva Heichal Hatalmud Rabbi Mordechai Horowitz Rabbi Zvi Basch

LAWRENCE

Greater Five Towns Chaburah (In Formation)

Yeshiva Gedolah Ateres Yaakov Rabbi Yisroel Gold

LOS ANGELES

Bait Aaron Torah Outreach Center Rabbi Moshe Nourollah R' Avraham Hirshberg

Kollel of LA Rabbi Zalmen Frager

LIDO BEACH

Lido Beach Synagogue Reb Yakov Lowinger

MARGATE

Young Isreal of Margate NJ Rabbi Yankey Orimland

MINNEAPOLIS

Minneapolis Kollel Rabbi Maeier Kutoff Rabbi Binyomin Stoll

Yeshiva of Minneapolis Rabbi Binyomin Stoll

MONSEY

Brisker Kollel Rabbi Michoel Illes

Congregation Torah Utfila Rabbi Moshe Langer

Haverstraw Community Chabura Rabbi Tzvi Rubin

Khal Chaye Avraham Rav Yecheskel Spitzer Rabbi Eli Moskovitz

Monsey Night Kollel Rabbi Yisroel Sapirstein Reb Shimon Marlin

Zichron Yakov Rabbi Yehuda Russack R' Simcha Levi

NEW HAVEN

Kollel of New Haven Rabbi Menachem Prescott

PHILADELPHIA

Philadelphia Community Kollel Rabbi Yosef Prupas Rabbi Yaakov Baum

QUEENS

Congregation Ohr Bechor Halevi Rabbi Chaim Schwartz

House of Torah Rabbi Yosef Mosheyev Rabbi Abo Zavulunov

RIVERDALE

Riverdale Kollel Rabbi Michoel Ghermezian

SAN FRANCISCO

San Francisco Chabura Rabbi Dan Tobali

SOUTH BEND

Midwest Torah Center Rabbi Doron Lazarus R' Simon Springer

ST. LOUIS

St. Louis Chabura Rabbi Eliyahu Chaim Goldstone Reb Yaakov Klein

STATEN ISLAND

Kehilas Niles Rabbi Dovid Waldman

TORONTO

Kollel Ohel Yom Tov Rabbi Chesky Weiss

THORNHILL

Ateres Mordechai Thornhill Kollel Rabbi Yosef Rothbart

Kollel Ohr Yosef Rabbi Eli Kohananoo

WATERBURY

Yeshiva Ateres Shmuel Rabbi Bernstein

WEST HEMPSTEAD

Beis Medrash of West Hempstead Rabbi Dov Greer

Young Israel of W. Hempstead Reb David Felt Reb Aaron Gershonowitz

WOODMERE

Aish Kodesh Rabbi Yoni Levin

Kehillas Bnai Hayeshivos Rabbi Shmuel Witkin

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

888.485.VAAD(8223) #303

yorucha@baishavaad.org

🜂 baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.